

**Zarząd Powiatu
w Lubaczowie**

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
POWIATU LUBACZOWSKIEGO
ZA LATA 2016 – 2017**

Lubaczów 2018

Spis treści

Wstęp.....	3
Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych – Priorytet 1.....	5
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – Priorytet 2.....	15
Gospodarka odpadami – Priorytet 3.....	36
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – Priorytet 4.....	41
Pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędnych – Priorytet 5.....	49
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów- Priorytet 6....	61
Ochrona przed hałasem – Priorytet 7.....	70
Ochrona kopalin – Priorytet 8.....	83
Ochrona powierzchni ziemi, przywrócenie wartości użytkowej gleb- Priorytet 9.....	87
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym – Priorytet 10.....	89
Stan realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo-finansowego.....	90
Podsumowanie.....	109

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone przez pracowników Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska w Starostwie Powiatowym w Lubaczowie:

1. Panią Irenę Hul
2. Panią Małgorzatę Presch

Pod kierunkiem Pana Bogdana Skibińskiego – Naczelnika Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

WSTĘP

Zarząd Powiatu Lubaczowskiego, zgodnie z art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j.z 2018r., poz. 799.), jako organ wykonawczy powiatu, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa oraz zapisów wojewódzkiego programu ochrony środowiska, zobowiązany jest do sporządzania powiatowego programu ochrony środowiska.

Program, który uchwalany jest przez Radę Powiatu, uwzględnia cele zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, tj. Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego, Strategii Rozwoju Powiatu Lubaczowskiego. Jego zadaniem jest określenie: celów ekologicznych priorytetów ekologicznych, rodzaju i harmonogramu działań proekologicznych, środków niezbędnych do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe. Jednocześnie uwzględnia aktualny stan środowiska.

Należy uznać, że podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia programu ochrony środowiska jest realizacja przez jednostkę samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Ponadto powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Powiatu w Lubaczowie uchwałą Nr XXVIII/231/2013 z dnia 27.06.2013 przyjęła „Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko”.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy powiatu sporządza co dwa lata, raporty z wykonania programu ochrony środowiska, które przedstawia Radzie Powiatu. Wobec powyższych zapisów ustawy pierwszy raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015” sporządzono w 2014r. Obejmował on lata 2012-2013 z uwzględnieniem roku 2011. Drugi raport został sporządzony za lata 2014-2015

Niniejszy raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku”, obejmuje okres sprawozdawczy, tj. od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2017r., i stanowi m.in. analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone oraz ocenę mierników realizacji określonych celów średniookresowych i krótkookresowych poszczególnych priorytetów:

1. Priorytet 1 – Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych
2. Priorytet 2 – Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
3. Priorytet 3 – Gospodarka odpadami
4. Priorytet 4 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu
5. Priorytet 5 – Pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędnych
6. Priorytet 6 – Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów
7. Priorytet 7 – Ochrona przed hałasem
8. Priorytet 8 – Ochrona zasobów kopalin
9. Priorytet 9 – Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb
10. Priorytet 10 – Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłem informacji dla opracowania niniejszego dokumentu były dane i informacje własne Powiatu Lubaczowskiego oraz informacje i wyniki badań i pomiarów udostępnione przez: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie Delegatura w Przemyślu, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie, Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Lubaczowie, Urzędy Miast i Gmin powiatu lubaczowskiego, Nadleśnictwa z terenu powiatu lubaczowskiego, Zarządy Dróg Powiatowych i Wojewódzkich, ARiMR, zakładów usług komunalnych, pozostałych zakładów i instytucji działających na terenie powiatu lubaczowskiego.

Otrzymane informacje z zakresu zrealizowanych przedsięwzięć w latach 2016-2017 zostały przyporządkowane do stanu realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo-finansowego oraz do poszczególnych komponentów środowiskowych.

Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych - Priorytet 1

Cele średniookresowe

- **Cel nr 1- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona wód podziemnych.**
- **Objęcie monitoringiem zbiornika wód podziemnych GZWP 428 Dolina Kopalna Biłgoraj- Lubaczów**

Miernikiem realizacji tego celu jest prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, respektowanie stref ochrony sanitarnej dla komunalnych ujęć wód podziemnych. Zgodnie z podziałem obszaru Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) w granicach administracyjnych województwa podkarpackiego znajduje się (w całości lub w części) 14 JCWPd, które występują w obszarze dorzecza Wisły.

Powiat lubaczowski zlokalizowany jest w obrębie 3 JCWPd: Nr 120 (kod JCWPd: PLGW2000120), Nr 121 (kod JCWPd: PLGW2000121), Nr 136 (kod JCWPd: PLGW2000136).

Główne zbiorniki wód podziemnych: czwartorzędowy GZWP 428 (JCWPd Nr 136, JCWPd Nr 136) Dolina Kopalna Biłgoraj - Lubaczów oraz kredowy GZWP 407 (JCWPd Nr 120, JCWPd Nr 121) Niecka Lubelska (Chełm-Zamość). GZWP 428 obejmuje swoim zasięgiem gminy: Oleszyce (ujęcia Sucha Wola, Borchów), Lubaczów (ujęcie Mokrzyca), Lubaczów miasto, Cieszanów, GZWP 407 obejmuje swym zasięgiem gminy: Horyniec-Zdrój (ujęcia Polanka Horyniecka, Monasterz, Werchrata, Dziewięcierz), Narol (Łukawica). Głównym poziomem wodonośnym występującym w miejscu lokalizacji inwestycji jest poziom czwartorzędowy. Wodonoścem są tu utwory zlodowacenia środkowopolskiego i bałtyckiego o miąższości od kilku do ok. 60 m, wykształcone jako żwiry, piaski średnio i drobnoziarniste, piaski pylaste, miejscami z wkładkami mułów. Wydajność poszczególnych ujęć jest bardzo zróżnicowana i waha się od 10 m³/h do poniżej 70 m³/h. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem, jedynie w południowej części zbiornika (rejon Suchej Woli, Borchowa) ich stan jest słaby. Z uwagi na brak w strefie aeracji utworów izolujących zbiornik ten charakteryzuje się dużym i bardzo dużym zagrożeniem jakości wód podziemnych. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem, jedynie w południowej części zbiornika (rejon Suchej Woli, Borchowa) ich stan jest słaby. Z uwagi na brak w strefie aeracji utworów izolujących zbiornik ten charakteryzuje się dużym i bardzo dużym zagrożeniem jakości wód podziemnych. Celem środowiskowym dla jednolitej części wód podziemnych jest podtrzymywanie wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczenia do wód podziemnych, a także wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka, jak również zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych.

W 2016 r. w ramach monitoringu diagnostycznego, pobrano próbki i wykonano badania jakości wody podziemnej w 3 punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Dębiny, Werchrata, Basznia Dolna. Analizę elementów fizykochemicznych próbek wody wykonało Centralne Laboratorium Chemiczne PIG-PIB.

Podstawę oceny stanu chemicznego wód podziemnych stanowiło rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (2015). Rozporządzenie wymienia następujące klasy jakości wód: klasa I – wody bardzo dobrej jakości, klasa II – wody dobrej

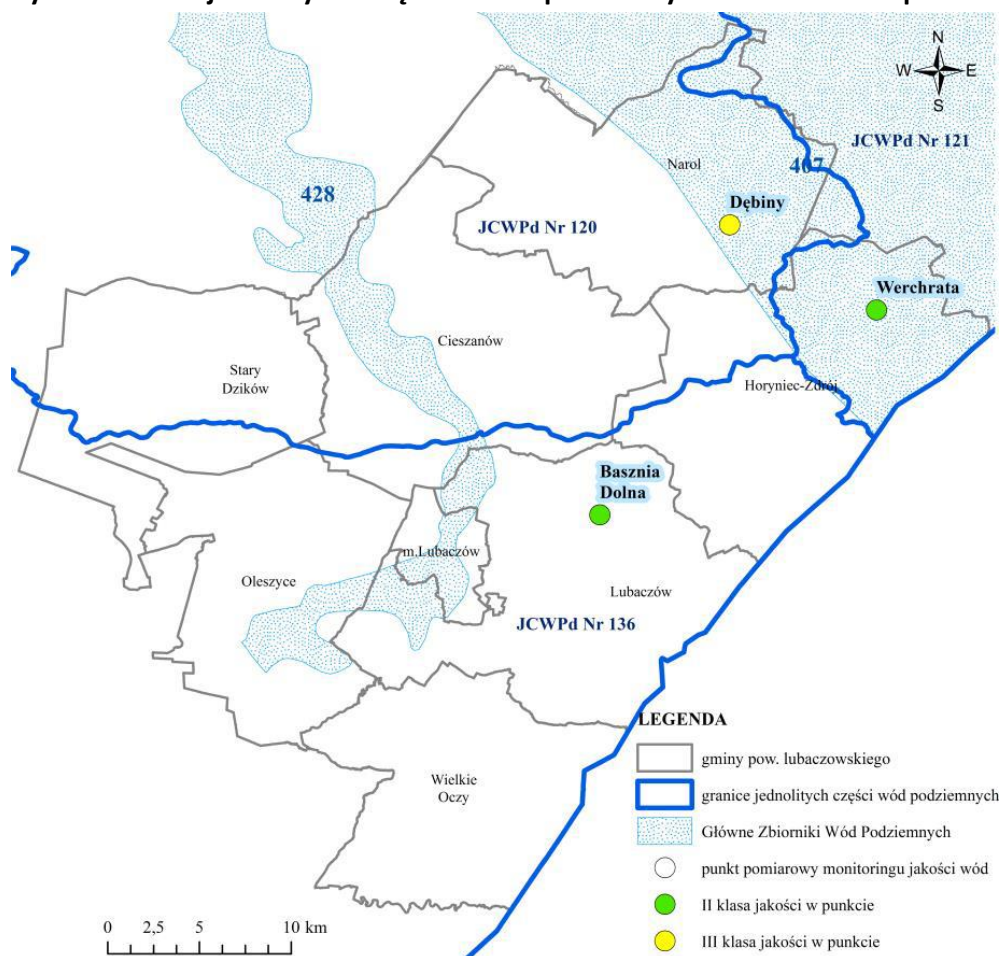
jakości, klasa III – wody zadowalającej jakości, klasa IV – wody niezadowalającej jakości, klasa V – wody złej jakości, oraz dwa stany chemiczne wód: stan dobry (klasy I, II, III), stan słaby (klasy IV i V).

Przeprowadzone analizy wykazały, że badane wody w każdym z trzech punktów pomiarowych spełniają warunki dobrego stanu chemicznego wód (klasa II i III). Klasę II stwierdzono w dwóch punktach: Basznia Dolna (1373), Werchrata (1880), natomiast klasę III w punkcie Dębiny (1375).

Tabela. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2016.

Numer pkt	PUWG 1992X	Gmina	Miejscowość	Numer JCWPd	Zwierciadło wody	Wskaźnik w III klasie jakości	Klasa jakości w punkcie
	PUWG 1992Y						
1375	809636,59	Narol	Dębiny	120	swobodne	Azotany, wapń	III
	280605,09						
1880	817638,93	Horyniec-Zdrój	Werchrata	121	napięte		II
	275949,98						
1373	802556,14	Lubaczów Gmina	Basznia Dolna	136	swobodne	żelazo	II
	264747,31						

Rys. Granice jednolitych części wód podziemnych na terenie powiatu lubaczowskiego

Na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonują następujące ujęcia wód, oparte na wodach podziemnych.

Tabela. Ujęcia wód na terenie poszczególnych gmin powiatu lubaczowskiego, (Źródło: własne)

L.p	Gmina	Lokalizacja ujęcia
1	Lubaczów Miasto	Lubaczów
2	Lubaczów	Mokrzyca, Szczutków, Huta Kryształowa, Wólka Krowicka
3	Oleszyce	Borchów, Stare Sioło
4	Horyniec-Zdrój	Szkoła Podstawowa w Werchracie, WWG Uzdrowisko, Monasterz, Werchrata, Podemszczyzna-Puchacze, Niwki Horynieckie, Dziewięcierz, Polanka Horyniecka, Horyniec-Zdrój
5	Narol	Łukawica, Łowcza nowa, Łowcza Stara, Huta Stara, Płazów, Huta Różaniecka, Narol, WWS Narol
6	Wielkie Oczy	Kobylnica Wołoska, Łukawiec
7	Stary Dzików	Stary Dzików
8	Cieszanów	Polanka Horyniecka, gm. Horyniec-Zdrój

Rys. Stacja Uzdatniania Wody w Wólce Krowickiej

Ryc. Stacja Uzdatniania wody w Borchowie

Ryc. Ujęcie wody w Horyńcu-Zdroju

Ryc. Ujęcie wody w Starym Dzikowie

Ryc. Ujęcie wody w Lubaczowie

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych realizowane są w ramach systemu Państwowego monitoringu środowiska. W 2016r. badania wykonane zostały na podstawie Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podkarpackiego na lata 2016-2020, opracowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie i zatwierdzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W 2016 r. badania monitoringowe wód na obszarze powiatu lubaczowskiego zostały wykonane w 3 jednolitych częściach wód powierzchniowych, których zlewnie w całości lub w części znajdują się w granicach administracyjnych powiatu. Badaniami objęto następujące ciekі: Sołotwa, Lubaczówka, Różaniec.

Badania wód zostały zrealizowane w ramach trzech programów: monitoringu diagnostycznego, monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych.

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest przede wszystkim w celu dokonania oceny długoterminowych zmian stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Zakres monitoringu diagnostycznego jest szeroki i obejmuje: elementy biologiczne, wskaźniki fizykochemiczne i chemiczne (w tym substancje priorytetowe w polityce wodnej).

W 2016 r. na obszarze powiatu lubaczowskiego program monitoringu diagnostycznego do oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) został wykonany w 2 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych (Sołotwa – Basznia Górna, Różaniec - Nowy Lubliniec). Program monitoringu diagnostycznego został wykonany w 1 punkcie monitorowania obszarów ochrony Natura 2000.

Monitoring operacyjny ma na celu ustalenie stanu tych wód, które zostały zaliczone do zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu oraz śledzenie zmian stanu wód, wynikających z podjętych programów działań naprawczych. Program monitoringu operacyjnego zawiera wybrane elementy biologiczne najbardziej wrażliwe na presję, której badana jednolita część wód jest poddana i podstawowe wskaźniki fizykochemiczne. Oznaczane są także wybrane wskaźniki chemiczne z grupy substancji niebezpiecznych, jeśli występują w wodach lub których źródła znajdują się w badanej zlewni i mogą stanowić zagrożenie dla środowiska wodnego.

W 2016 r. na obszarze powiatu lubaczowskiego program monitoringu operacyjnego do oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych został zrealizowany w 3 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych, z czego w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym zostały oznaczone tylko wskaźniki chemiczne z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

W 2016 r. na obszarze powiatu lubaczowskiego monitoring obszarów chronionych prowadzony był w 2 punktach pomiarowo-kontrolnych. Badaniami objęto jednolitą część wód (JCWP Różaniec) położoną na obszarach sieci Natura 2000, której stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych oraz 2 jednolite części wód zagrożone eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (JCWP: Sołotwa do Glinianki, Różaniec).

Na obszarze województwa podkarpackiego nie wyznaczono obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie sporządził klasyfikację stanu i potencjału ekologicznego oraz klasyfikację stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla JCWP badanych w 2016 r. oraz ocenę spełniania wymagań dodatkowych w punktach monitorowania obszarów chronionych, dla których wymagania te zostały określone.

Lokalizacja punktów pomiarowych na JCWP Lubaczówka – Szczutków (R) PL01S1601_1948

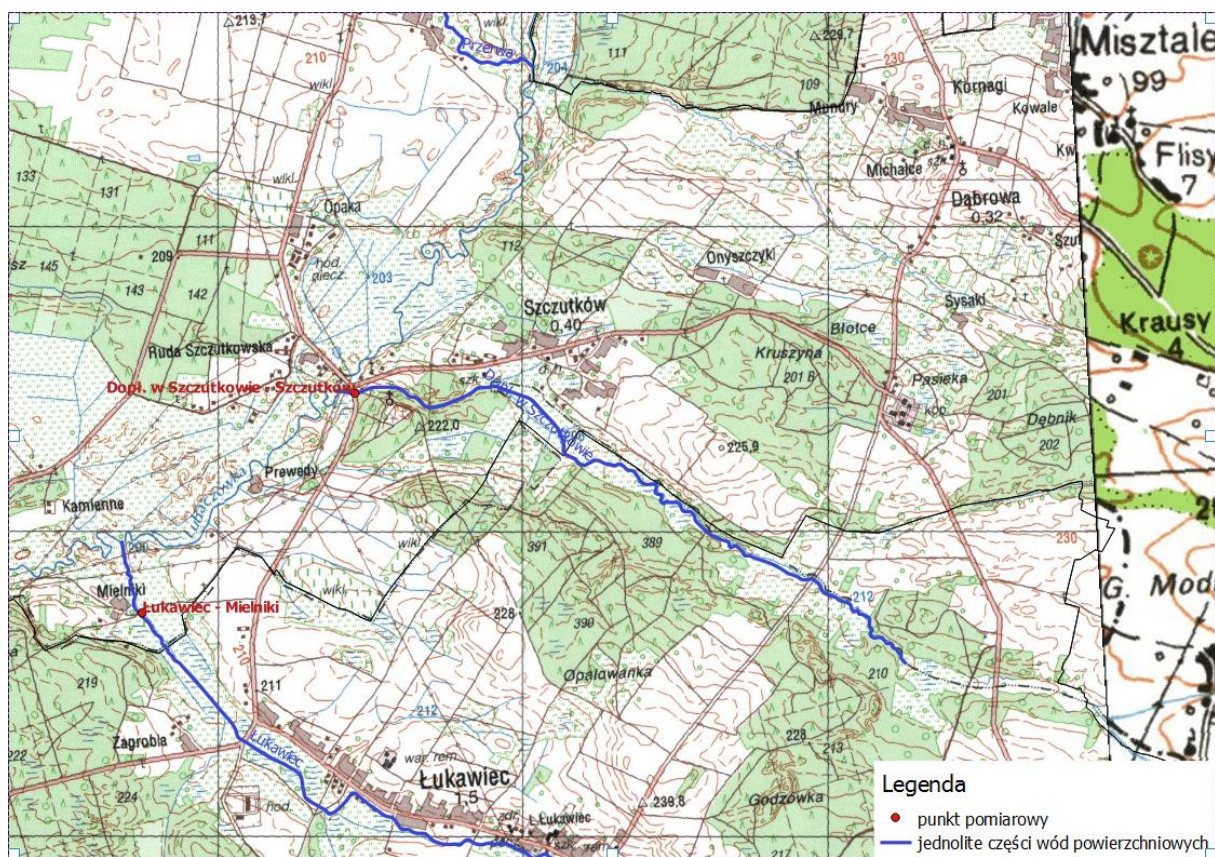

Tabela. Wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego, stanu chemicznego i oceny spełnienia wymagań dodatkowych w punktach pomiarowo-kontrolnych w JCWP badanych w 2016 r. na obszarze powiatu lubaczowskiego, 2016r. (Źródło:WIOŚ)

Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego ® lub punktu monitorowania obszarów chronionych (MOC) /1	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód							STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym ® / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym ® / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU ² w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)
					ELEMENTY BIOLOGICZNE					Klasa elementów FCH	Klasa elementów FCH-SZ			
					Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	KI dla elementów BIOL					
Obszar Dorzecza Wisły														
Region wodny Górnej Wisły														
Zlewnia 225. San od Wiaru do Wisłoka														
Sołotwa – Basznia Górna (R) PL01S1601_3 246	Sołotwa do Glinianki PLRW2000162256 469	16	NAT	MD, MO, MOC		III	II	II	III	PSD	II	Umiarkowany	PSD	NIE (MOEU)
Lubaczówka Szczutków (R) PL01S1601_1 948	Lubaczówka od granicy państwa z Sołotwą do Glinianki do Łukawca PLRW2000192256 59	19	NAT	MO									Dobry	
Zlewnia 228.Tanew														
Różaniec-Nowy Lubliniec (R) PL01S1601_3 670	Różaniec PLRW2000172282 729	17	NAT	MD, MO, MOC		II	II	III	III	PSD	II	Umiarkowany	Dobry	TAK (MOEU)

¹ Punkty reprezentatywne (R) MD i MO w wybranych JCWP są jednocześnie punktami monitoringu wybranych obszarów chronionych.

² Wymagania dodatkowe określone dla obszarów MOEU w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych punktach reprezentatywnych MD i MO realizowany był także program monitoringu wybranych obszarów chronionych (MOC)

Objaśnienia do tabeli

Klasa elementów fizykochemicznych wraz ze specyficznymi zanieczyszczeniami syntetycznymi i niesyntetycznymi		
PSD / PPD	Poniżej stanu dobrego/potencjału dobrego	
	STAN /POTENCJAŁ	
Stan ekologiczny (JCWP naturalne)	EKOLOGICZNY	Potencjał ekologiczny (JCWP silnie zmienione)
Bardzo dobry	Stan bardzo dobry/potencjał maksymalny	Maksymalny
Dobry	Stan/ potencjał dobry	Dobry
Umiarkowany	Stan /potencjał umiarkowany	Umiarkowany
Słaby	Stan /potencjał słaby	Słaby
Zły	Stan/potencjał zły	Zły
Stan chemiczny		
Dobry	Stan dobry	
PSD	Poniżej stanu dobrego	

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli :

Program monitoringu	MD – monitoring diagnostyczny MO - monitoring operacyjny MOC – monitoring obszarów chronionych	Klasa elementów BIOL	- klasa elementów biologicznych
IFPL	Wskaźnik fitoplanktonowy	Klasa elementów FCH	- klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5)
IO	Multimetryczny Indeks Okrzemkowy		
MIR	Makrofitowy Indeks Rzeczny	Klasa elementów FCH-SZ	- klasa elementów fizykochemicznych-specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6)
MMI	Wskaźnik makrobezkręgowców bentosowych		

Monitoring obszarów chronionych

MONEU – obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

Na obszarze powiatu lubaczowskiego w 2 badanych punktach stwierdzono stan ekologiczny umiarkowany (Sołotwa – Basznia Górna, Różaniec – Nowy Lubliniec). Stan chemiczny określono w 3 punktach pomiarowo-kontrolnych. Dobry stan chemiczny stwierdzono w 2 punktach pomiarowo-kontrolnych (Lubaczówka – Szczutków, Różaniec – Nowy Lubliniec).

W punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych, dla których ustalono wymagania dodatkowe dla dobrego stanu wód, dokonano oceny spełniania tych wymagań.

Ocena wskaźników eutrofizacji wykonana w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, położonych na obszarze powiatu lubaczowskiego, wykazała w punkcie Sołotwa – Basznia Górna występowanie eutrofizacji, natomiast w punkcie Różaniec – Nowy Lubliniec jej brak.

Dla jednolitych części wód powierzchniowych występujących na obszarach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, nie określono wymagań dodatkowych na potrzeby oceny stanu wód. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016) przyjmuje się, że wymagania dla tych obszarów są spełnione, jeżeli klasyfikacja wód wykonana w punkcie monitorowania tych obszarów wskazuje na co najmniej dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.

W 2016 r. badania wykonano w 1 punkcie (Różaniec – Nowy Lubliniec) położonym w obszarze ochrony Natura 2000 - PLB060008 „Puszcza Solska”. Dla obszaru nie określono wymagań dodatkowych, dla potrzeb klasyfikacji elementów oceny w tym obszarze przyjęto wymagania ogólne dla dobrego stanu – wymagania w zakresie stanu ekologicznego niespełnione – stan ekologiczny umiarkowany.

Przeciwdziałania zagrożenia środowiska – Priorytet 2

W latach 2016-2017 były realizowane następujące cele:

Cel średniookresowy:

- **Cel 1 – Przeciwdziałanie powodzi oraz skutkom odpływu wód opadowych – poprzez zwiększenie retencji i utrzymanie cieków wodnych, a także związanej z nim infrastruktury w dobrym stanie.**

Obszar powiatu lubaczowskiego prawie w całości stanowi zlewnia Sanu (93,20%), pozostałe 6,80% należy do zlewni Bugu poprzez rzeki Rata i Sołokija. Główne rzeki powiatu zlewni Sanu to: Lubaczówka, Sołotwa, Wirowa, Tanew, Przerwa, Łówczanka, Brusienka, Papiernia, Szkło na granicy z powiatem jarosławskim. Największe zagrożenie powodziowe na terenie powiatu lubaczowskiego stwarzają rzeki: Lubaczówka z dopływami, Szkło i Wirowa z dopływami, Brusienka, Łówcza i Buszcza.

Na terenie powiatu nie ma miejsc szczególnego zagrożenia, które przybierają postać zatoru lodowego, a także związane z tym zagrożenia dla budowli hydrotechnicznych. Najczęściej występują powodzie opadowe i roztopowe.

Na przełomie lat 2016-2017 na terenie powiatu lubaczowskiego miały miejsce następujące zdarzenia, które dotyczyły:

- w wyniku burzy (29.08.2016r.) od uderzenia pioruna w miejscowości Dachnów zapalił się budynek w mieszkalny. Ponadto w tym dniu w miejscowości Oleszyce, ul. 3 Maja w czasie burzy doszło do podtopienia posesji wraz z budynkami gospodarczymi i budynkiem mieszkalnym (woda z posesji została wypompowana przez jednostkę OSP Oleszyce)
- wywrócenia w dniu 27.02.2017r. na 23 kilometrze drogi wojewódzkiej nr 867 Sieniawa-Oleszyce, samochodu ciężarowego doszło do wycieku oleju napędowego z rozszczelnienia zbiornika.

Na miejscu zdarzenia służby porządkowe: policja, Straż Pożarna z Lubaczowa (3 samochody) oraz Specjalistyczna Straż Pożarna z Nowej Sarzyny (3 samochody) podejmowały czynności zabezpieczające i niwelujące stan zagrożenia. Specjalistyczna Straż Pożarna z Nowej Sarzyny w wyniku podjęcia czynności zabezpieczających przed skażeniem środowiska, wybrała z miejsca wycieku 3 zbiorniki (o poj. 1000 litrów każdy) oleju napędowego zmieszanego z cieczą, które zostały zabezpieczone i przekazane do specjalistycznej firmy zajmującej się utylizacją odpadów niebezpiecznych,

- w wyniku burz (czerwiec 2017r.),
 - a) w Gminie Cieszanów w miejscowości Dachnów, uszkodzeniu uległy dwa dachy na budynkach mieszkalnych,
 - b) Na terenie Miasta Lubaczów powalone zostały przez wichurę konary drzew oraz z budynku wielorodzinnego przy ul. 3-go Maja został zerwany dach, uszkodzone zostały przepusty oraz kratki kanalizacyjne,
 - c) W Gminie Wielkie Oczy, w miejscowości Łukawiec doszło do zerwania dwóch dachów na budynkach gospodarczych oraz do wymuleń poboczy przy drogach w Kobylnicy Wołoskiej,
 - d) W Gminie Horyniec-Zdrój powalonych zostało kilkadziesiąt drzew oraz konarów drzew na drogę wojewódzką, drogi powiatowe oraz gminne. Powalone drzewo uszkodziło 2 samochody osobowe na parkingu Sanatorium Uzdrowskiego „Bajka” w Horyńcu –Zdroju,

- e) W Gminie Oleszyce, w miejscowości Lipina, uszkodzone zostało poszycie dachu na budynku gospodarczym,
- f) W Gminie Lubaczów, w miejscowości Opaka, od uderzenia piorunem doszło do pożaru w budynku gospodarczym, a w miejscowości Basznia Górna powalone drzewo uszkodziło budynek gospodarczy, w miejscowości Krowica Sama, powalone drzewo uszkodziło samochód osobowy,
- g) W Gminie Narol, w miejscowości Lipsko porywisty wiatr uszkodził dach na budynku mieszkalnym,
- h) Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce na wskutek gwałtownych burz i nawałnic, uszkodzonych zostało ok. 1600 m³ drewna.

W efekcie gwałtownych podmuchów wiatru doszło do powalenia i uszkodzenia wielu pni drzew. Najbardziej ucierpiały sosny.

- W nocy z 5 na 6 października 2017 Orkan „Ksawery” 5/6 dokonał zniszczeń: dachy na pięciu budynkach mieszkalnych po jednym w Gminie Horyniec-Zdrój, Gminie Stary Dzików i Oleszycy oraz dwa w Mieście Lubaczów. W miejscowości Stare Sioło został uszkodzony dach na budynku gospodarczym.

Wykaz zbiorników wodnych na terenie powiatu lubaczowskiego

1. Zbiornik wodny na terenie Leśnictwa Kolonia - Nadleśnictwo Oleszyce
2. Zbiornik retencyjny – Podemszczyszna – Nadleśnictwo Lubaczów (pow. 13000 m², poj. 12300 m³)
3. Zbiornik wodny Potoki – Nadleśnictwo Tomaszów Lubelski
4. Zbiornik p.pożarowy – Werchrata – Nadleśnictwo Lubaczów (pow. 3000 m², poj. 3000 m³)
5. Zbiornik p.pożarowy – Borowa Góra – Leśnictwo Młódów
6. Zbiornik retencyjny – Złomy- Nadleśnictwo Narol
7. Zbiornik p.pożarowy – Dziewięcierz – Nadleśnictwo Lubaczów (pow. 4000 m², poj. 3200 m³)
8. Zbiornik retencyjny – Chotylub – Nadleśnictwo Narol
9. Zbiorniki retencyjne Gorajec II, III, V – Nadleśnictwo Narol
10. Zbiornik p.pożarowy Załuże – Nadleśnictwo Lubaczów (pow. 3000 m², poj. 2700 m³)
11. Zbiornik retencyjny Maziarnia – Nadleśnictwo Narol
12. Zbiornik retencyjny Basznia Dolna – Nadleśnictwo Lubaczów (pow. 0,70 ha, poj. 7000 m³)
13. Zbiorniki retencyjne „Mielniki” Wielkie Oczy – Leśnictwo Wielkie Oczy (pow. 0,30 ha, pow. 0,28 ha, pow. 0,15 ha, i poj. 4232 m³, poj. 23970 m³, poj. 1725 m³)
14. Zbiorniki retencyjne nr 9,10,11,12 Wielkie Oczy – Leśnictwo Wielkie Oczy (pow. 1,47 ha, pow. 0,99 ha, pow. 0,87 ha, pow. 3,40 ha i poj. 205800 m³, poj. 13860 m³, poj. 12180 m³, poj. 36000 m³)
15. Zbiornik rozlewisko „Morgi” Nowa Grobla –Leśnictwo Nowa Grobla (pow. 1,80 ha, poj. 11 000m³)
16. Zbiornik p.pożarowy Leśnictwo Krowica (pow. 3700 m²i poj. 5000 m³)
17. Zbiornik rozlewisko Nowa Grobla „Smerczyna” – Leśnictwo Nowa Grobla (pow. 4,5 ha i poj. 21100 m³)

18. Zbiorniki Łukawiec Leśnictwo Łukawiec – pow. 2,06 ha i pow. 1,14 ha oraz poj. 23760 m³ i poj. 16740 m³)
19. Zbiornik wodny w Cewkowie
20. Zbiornik retencyjny w Borowej Górze

Ryc. Zbiorniki retencyjne w Wielkich Oczach- wykonane przez Nadleśnictwo Lubaczów

Ryc. Zbiornik retencyjny w Cewkowie

Ryc. Zbiornik retencyjnym w Starym Lublińcu

Wykaz zbiorników hodowlanych na terenie powiatu lubaczowskiego

1. Kompleks stawów Chotylub, pow. 13,71 ha i poj. 137100 m³
2. Kompleks stawów Gorajec, pow. 36,56 ha i poj. 365000 m³
3. Kompleks stawów Supilne – Ruda Różaniecka, pow. 39,85 ha i poj. 398500 m³
4. Kompleks stawów Krążki – Ruda Różaniecka, pow. 19,19 ha i poj. 95900 m³
5. Kompleks stawów Henrykówka i Morgi – Nowy Lubliniec, pow. 122,30 ha i poj. 1223000 m³
6. Kompleks stawów Ławy, Magazyny - Ruda Różaniecka , pow. 30,19 ha i poj. 189160 m³
7. Kompleks stawów Kępy, Jezioro, Młyn, Sianorządki, Karczunek – Ruda Różaniecka, pow. 39,45 ha i poj. 239340 m³
8. Kompleks stawów Nowe Sioło, Babczyn – Nowe Sioło, pow. 36,10 ha i poj. 415010 m³
9. Kompleks stawów Komań w Nowym Lublińcu, pow. 27 ha, poj. 285000 m³
10. Zalew w Starym Lublińcu, pow. 40 ha i poj. 425000 m³
11. Zbiorniki retencyjne w Lubaczowie (k.Młyna), pow. 3,15 ha, poj. 31500 m³
12. Kompleks stawów w Podemsczyźnie, pow. 11,38 ha i poj. 91040 m³

Cele krótkookresowe:

- **Cel 1 - Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym**

Na terenie powiatu lubaczowskiego obowiązuje plan operacyjny przed powodzią w powiecie lubaczowskim zawierającym się w Planie Ochrony Przed Powodzią w Powiecie Lubaczowskim, zatwierdzony zarządzeniem nr 29/2012 Starosty Lubaczowskiego z dnia 5.09.2012r..

Jest to dokument, który zawiera najistotniejsze informacje z zakresu koordynacji działań, wykazu sprzętu przeznaczonego do użycia w akcjach ratowniczych, wykazu mostów i przepustów na drogach powiatowych, wojewódzkich powiatu, wykazu melioracji podstawowych oraz budowli hydrotechnicznych na ciekach administrowanych przez Inspektorat PZMiUW na terenie powiatu lubaczowskiego oraz innych niezbędnych procedur reagowania na wypadek powodzi.

- **Cel 2 – Utrzymanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, rowów oraz innych urządzeń istotnych z punktu widzenia ochrony powiatu przed powodzią.**

W ramach utrzymania urządzeń melioracji wodnych podstawowych na terenie powiatu lubaczowskiego, Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie w roku 2016, wykonał roboty konserwacyjne na długości 108914 mb, o wartości 3341869 zł na rzekach i potokach. Ponadto zostały wykonane prace związane usuwaniem tam bobrowych na wartość 18449 zł oraz prace konserwacyjne na rowach opaskowych zbiornika w Starym Lublińcu na wartość 19152 zł i wałach przeciwpowodziowych w Ułazowie na długości 9593 mb na wartość 9154,79 zł. Rozmiar prac na poszczególnych potokach i rzekach wykonany w roku 2016, przedstawia poniższa tabela:

Tabela. Wykonane prace konserwacyjne na urządzeniach melioracji wodnych podstawowych w roku 2016, przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie

L. p	Nazwa cieku	Uregulowane		Nieuregulowane	
		Zakres rzeczowy (mb)	Zakres finansowy (zł)	Zakres rzeczowy (mb)	Zakres finansowy (zł)
1	Potok Bachorka	5014	9564,12	178	381,81
2	Potok Przerwa	10	4110,49		
3	Potok Przerwa	3236	8681,99	4114	5457,03
4	Potok Łówcza	6505	11955,76		
5	Potok Papiernia	4692	11288,05	790	3594,88
6	Potok Różaniec	3120	6257,34		
7	Rzeka Wirowa	17347	66867,32		
8	Potok Krwawica	2716	5260,89		
9	Potok Jasienica	5536	9951,78		
10	Kanał P	7213	20921,81		
11	Potok Niemstówka	4187	5949,94		
12	Potok Parchówka	7743	20533,7		
13	Rzeka Sołotwa	8357	15329,77	1343	1640,20
14	Rzeka Sołotwa	31	25489,46		
15	Rzeka Lubaczówka	1200	1724,94	1013	2243,58
16	Potok Brusienka	7903	14911,06		
17	Potok Świdnica	13375	28728,54		
18	Potok Łukawiec	6388	12451,41	912	1194,83
19	Ciek A	2656	5700,28		
20	Ciek Zamiła	1685	4453,4		
21	Usuwanie bobrowych tam		18449,47		2959,83
	Razem rzeki i potoki	108914	308581,52	8350	17472,16

W roku 2016 zostały wykonane prace „Optymalna metoda zarządzaniem ryzykiem powodziowym cieku Robak w miejscowości Wielkie Oczy, gm. Wielkie Oczy” na wartość 2,060 tys zł ze środków Rezerwy celowej MSWiA

Zaś w roku 2017 na terenie powiatu lubaczowskiego zostały wykonane prace utrzymaniowe na rzekach i potokach o wartości 487 tys. zł.

Ryc. Potok Przerwa,

Ryc. Potok Parchówka

Ryc. Rzeka Świdnica w m. Podemszczyzna

Ryc. Rzeka Wirowa

Rys. Obiekt – syfon w obrębie wałów przeciwpowodziowych w Ułazowie

Ryc. Wały przeciwpowodziowe w Ułazowie

Ryc. Potok Jasienica w Cewkowie

Ryc. Potok Robak, na wysokości drogi k. Gminy wielkie Oczy

Również urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zostały objęte pracami konserwacyjnym. Prace te zostały wykonane przez Gminne Spółki Wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego. Zakres rzeczowy i finansowy wykonany w latach 2014 i 2015, przez poszczególne Spółki Wodne, przedstawia poniższa tabela.

Tabela. 8 Wykonane prace konserwacyjne na urządzeniach melioracji wodnych szczegółowych w latach 2016- 2017, przez Spółki Wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego

L. p	Spółka Wodna	Powierzchnia zmeliorowana/ w tym drenowanie (ha)	Długość rowów (km)	Wykonanie rzeczowe w roku 2016		Wykonanie rzeczowe w roku 2017	
				Pow. zmeliorowana (ha)	Długość rowów (km)	Pow. zmeliorowana (ha)	Długość rowów (km)
1	GSW w Cieszanowie	1771/1418	64,1	1721	51,7	1730	48,4
2	GSW w Starym Dzikowie	261/184	10,1	261	5,9	240	6,1
3	GSW w Wielkich Oczach	619/603	22,0	515	12,4	510	8,4
4	GSW w Oleszycach	215/63	14,4	203	5,3	203	5,8
5	GSW w Lubaczowie	806/508	44,2	642	16,2	856	24,9
6	SW w Lubaczowie	85/-	9,0	115	10,2	85	9,9
	Razem	3757/2776	163,8	3457	101,7	3624	103,5

Działające na terenie powiatu lubaczowskiego Gminne Spółki Wodne wykonały w latach 2016-2017 prace konserwacyjne na obszarze 7081 ha powierzchni zmeliorowanej, na długości rowów 205,2 km, na wartość 295028 zł. Spółki wodne, realizując swoje zadania w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, otrzymały pomoc finansową z budżetu Samorządu Województwa w celu zapobiegnięciu całkowitej dewastacji i zniszczeniu jeszcze funkcjonujących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na gruntach rolników zrzeszonych w spółkach wodnych.

Ryc. Urządzenie wodne rów R-31 Oleszyce-Uszkowce,

Ryc. Potok od Futor

Ryc. Urządzenie wodne Dachnów-Czereśnie

Ryc. Urządzenie wodne w m. Cieszanów

Ryc. Urządzenia wodne na obiekcie Kobylnica

- **Cel 3 – Utrzymanie w należytym stanie wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego.**

Powiatowy magazyn przeciwpowodziowy zlokalizowany jest w budynku przy ulicy Mickiewicza 45 w Lubaczowie (piwnice budynku sanepidu). Utrzymywany jest w stanie gotowości. Ponadto dokonywany jest okresowy przegląd magazynu wraz z oceną zapasów oraz wskazywaniem pozycji wymagających doposażenia.

Stan wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego zawiera: łopaty, siekierki, wiadra worki, folie, liny plandeki, latarki, motyki, peleryny, kurtki przeciwdeszczowe, obuwie, kalosze, rękawice, szpadle, kapoki, apteczki, szelki bezpieczeństwa, wieszaki, stojaki, piła ręczna. Stan wyposażenia od roku 2015 nie uległ zmianie.

Ryc. Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy

Gospodarka odpadami – Priorytet 3

Cel średniookresowy

- **Cel nr 1 – Ograniczenie ilości wytworzonych odpadów oraz poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi**

Na terenie powiatu lubaczowskiego co roku organizowana jest Akcja Sprzątania Świata, której celem jest budzenie i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców naszego powiatu oraz ich odpowiedzialności za środowisko naturalne. Taka akcja jest praktyczną edukacją na rzecz rozwoju zrównoważonego – promocją i kreowaniem postaw przyjaznych środowisku, w szczególności w zakresie: rozwoju zrównoważonego, poszanowania zasobów naturalnych oraz racjonalnej gospodarki odpadami, rozumianej jako łańcuch działań poczynający od unikania tworzenia odpadów, przez selektywną zbiórkę po recykling.

W roku 2017 taka akcja pod nazwą: „Powiatowa Akcja Sprzątania Świata Lubaczów 2017”, pod hasłem „Nie ma śmieci – są surowce”, odbyła się na terenach leśnych uroczyska Jezioro w Nadleśnictwie Narol, w obrębie Rudy Różanieckiej. Organizatorem tej akcji był Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Lubaczowie, we współpracy z: Nadleśnictwem Narol, Szkołą Podstawową nr 1 w Lubaczowie, Szkołą Podstawową w Rudzie Różanieckiej. Partnerami imprezy byli: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Burmistrz Miasta i Gminy Narol, Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie. W trakcie powyższej imprezy zostały przeprowadzone warsztaty tematyczne przez pracowników Wydziału Gospodarki Odpadami Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, z udziałem siedemdziesięciu uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubaczowie oraz Szkoły Podstawowej w Rudzie Różanieckiej. Zorganizowany został też konkurs z zakresu prawidłowej segregacji odpadów. Dla wszystkich uczestników organizatorzy przygotowali cenne nagrody: materiały edukacyjne, albumy wydawnictw przyrodniczych i inne.

Natomiast w roku 2016 na placu przy Starostwie Powiatowym w Lubaczowie, została zorganizowana impreza ekologiczna pt. II Piknik Powiatowy Piknik Ekologiczny pn. „Zamień odpady na drzewa Lubaczów 2016”. Impreza została zorganizowana przez Starostwo Powiatowe w Lubaczowie. Partnerami instytucjonalnymi byli: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (PGL LP) – Nadleśnictwo Lubaczów, Oleszyce i Narol oraz Teatr Kultureska. Wydarzenie odbyło się przy wsparciu Koła Środowiskowego Stowarzyszenia Inżynierów, Techników Leśnictwa i Drzewnictwa przy Starostwie Powiatowym w Lubaczowie (SITLID) i Stowarzyszenia Rozwoju Edukacji przy Liceum Ogólnokształcącym im. T. Kościuszki w Lubaczowie (SRE).

Podczas trwania Pikniku odbyły się również gry i zabawy o tematyce ekologicznej dla dzieci i młodzieży, za które Organizator przewidział nagrody. Były to m.in. Pokaz Eko-mody w wykonaniu przedszkolaków i szkół podstawowych, konkurs na najlepszy plakat ekologiczny o tematyce segregowania odpadów i ochrony powietrza atmosferycznego, quizy ekologiczne ze stopniem trudności dostosowanym do poszczególnych grup wiekowych (o tytuł lubaczowskiego Miłośnika Przyrody dla przedszkolaków, o tytuł Lubaczowskiego Mistrza Ekologii dla szkół podstawowych, o tytuł ekologicznego Bossa i Ekologicznej Diwy dla szkół gimnazjalnych oraz o tytuł Lubaczowskiego Rycerza Recyklingu dla szkół ponadgimnazjalnych). Podczas pikniku odbyły się również mistrzostwa ekologiczne skierowane do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej (bieg w potrójnych spodniach i odpowiednie posegregowanie śmieci do odpowiednich pojemników, budowanie wieży z odpadów, bieg z ringo na głowie z namalowanym odpadem, który trzeba było włożyć do odpowiedniego pojemnika, segregacja odpadów na czas).

Najważniejszym punktem Pikniku była możliwość otrzymania drzewka rodzimego w zamian za przyniesione odpady. Zasadą otrzymania drzewka było przyniesienie: 5 kg makulatury lub 20 zgniecionych butelek Pet lub 10 słoików/butelek szklanych lub 20 szt. zgniecionych puszek aluminiowych lub 10 szt. baterii lub 1 kg elektroodpadów. Przyjmowane były również przeterminowane lekarstwa, płyty CD oraz klisze rtg. Odpady były zbierane na dwóch stoiskach: stoisku

Miejskiego Zakładu Komunalnego w Lubaczowie, który odbierał makulaturę, szkło oraz butelki PET oraz stoisku firmy EKO-TOP z Rzeszowa, która odbierała puszki aluminiowe, baterie, elektroodpady, lekarstwa, płyty CD oraz klisze rtg.

Podczas pikniku zebrano łącznie: 10 128 szt. plastikowych butelek pet, 1 300 szt. butelek szklanych i słoików, 3 tony makulatury, 730 kg elektroodpadów, 30 kg przeterminowanych lekarstw, 7 721 szt. zużytych baterii, 40 kg płyt CD oraz 2 200 szt. puszek aluminiowych. Wydano natomiast za przyniesione odpady 4 200 drzewek. Drzewka uczestnicy mogli odebrać przy stoisku Nadleśnictwa Oleszyce. Ponadto uczestnicy Pikniku mogli skorzystać z ofert i konkursów przygotowanych dla dzieci na poszczególnych stoiskach m.in. Roztoczańskiego Parku Narodowego, Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu, Uzdrowiska Horyniec, Nadleśnictwa Lubaczów i Narol, Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na obszarze powiatu lubaczowskiego są gospodarstwa domowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty użyteczności

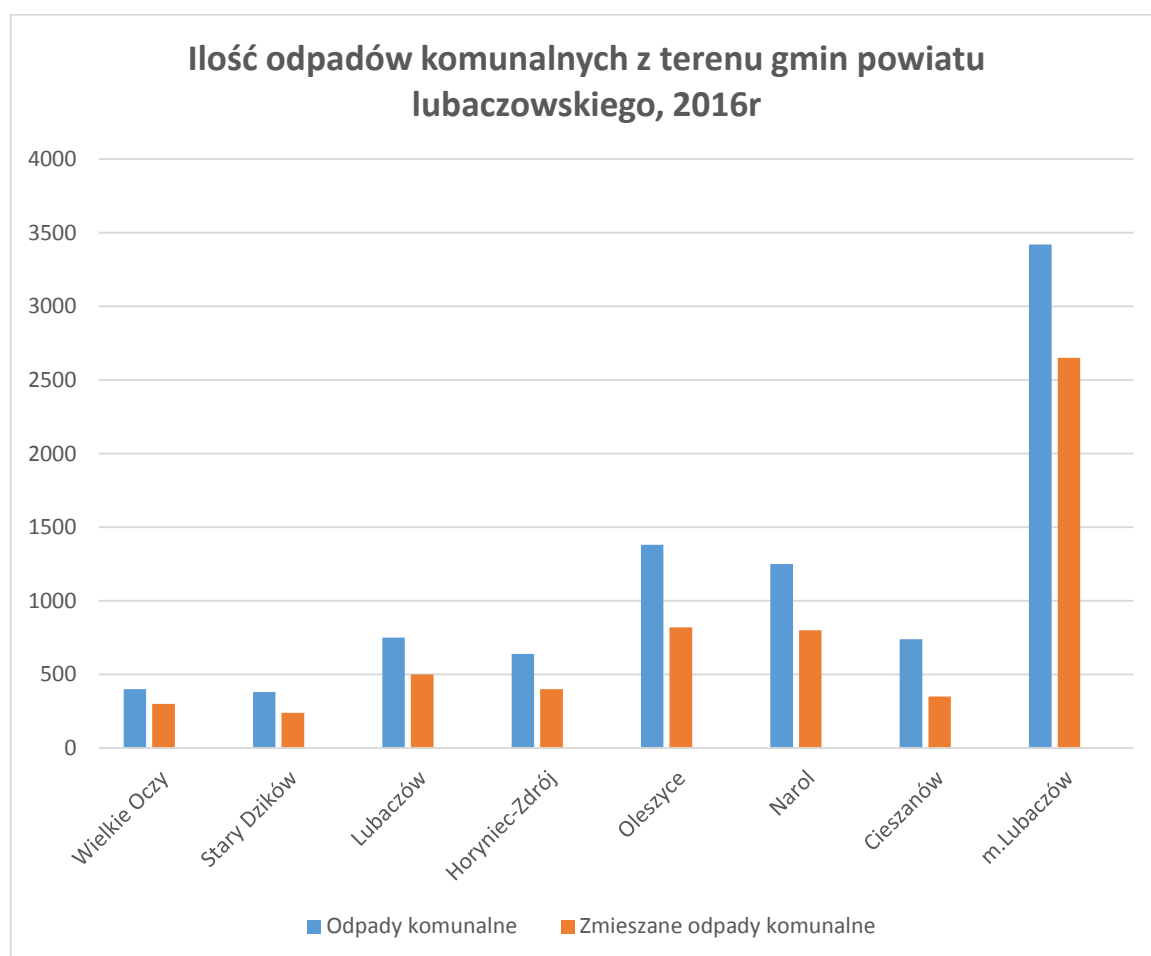
Dane dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze powiatu lubaczowskiego zostały opracowane na podstawie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2016 r., sporządzonych przez wójtów/burmistrzów przekazanych do WIOŚ w Rzeszowie oraz Marszałka Województwa Podkarpackiego (stan na dzień 15.07.2017 r.).

W 2016 r. na obszarze powiatu lubaczowskiego odebrano i zebrano ogółem 9 132,322 Mg odpadów komunalnych. W całym strumieniu odpadów komunalnych dominowały odpady zmieszane (niesegregowane) – 6 243,404 Mg, stanowiące 68,4% masy ogółu.

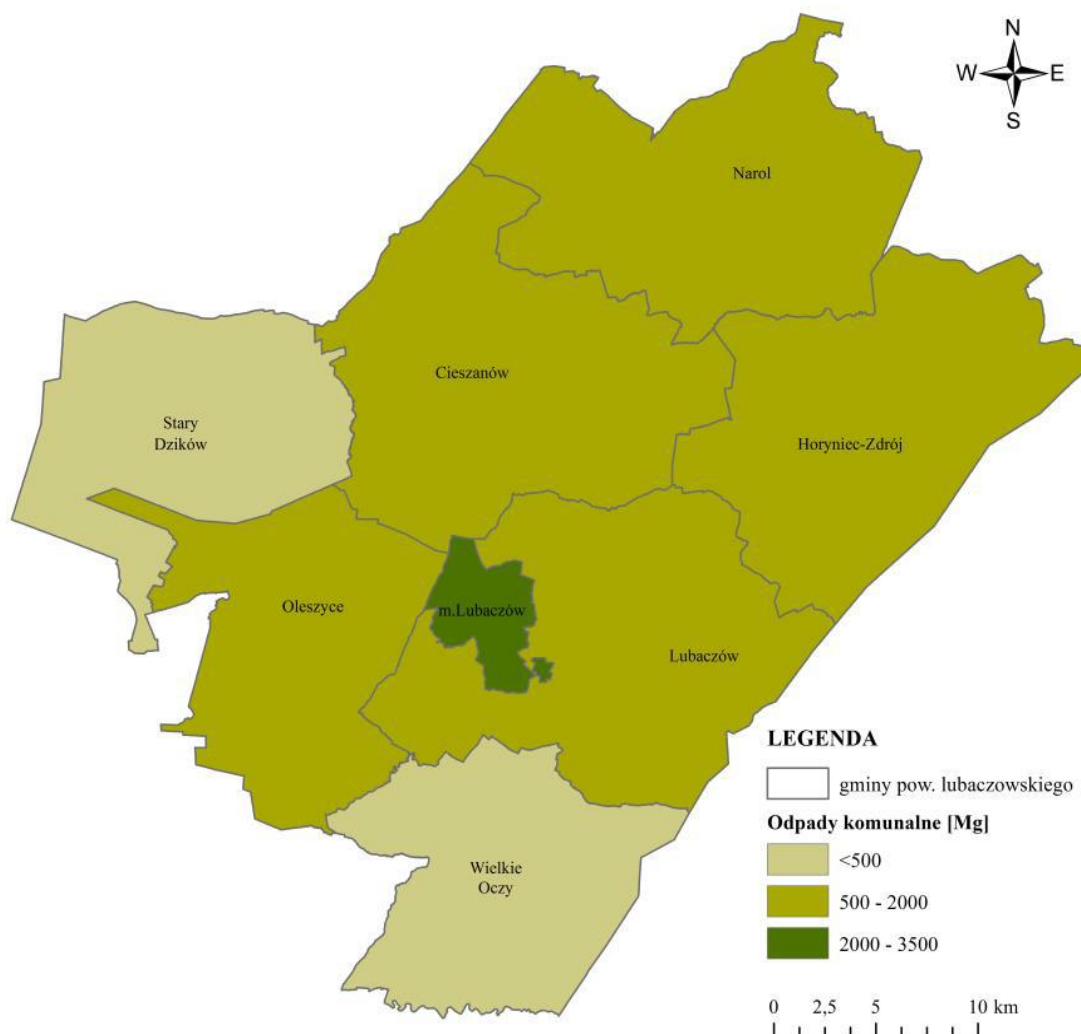
Najwięcej odpadów komunalnych zebrano i odebrano z terenu miasta Lubaczowa (38,1 %) i obszaru gmin: Oleszyce (14,9 %), Narol (14,0 %).

Wszystkie odpady niesegregowane (zmieszane) zostały przekazane do Instalacji Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów w Młynach (PUK EMPOL Sp. z o. o. w Tylmanowej) będącej Regionalną Instalacją do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla Regionu Wschodniego w województwie podkarpackim.

Selektywnie zebrano 2 888,918 Mg odpadów. Największy udział w ilości odpadów wysegregowanych stanowiły: odpady szkła (26,4%), odpady tworzyw sztucznych (25,3%), odpady wielkogabarytowe (17,6%), odpady ulegające biodegradacji (15,4%).

Rys. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych na obszarze powiatu lubaczowskiego w 2016r, w podziale na gminy

Na obszarze powiatu lubaczowskiego funkcjonowało 5 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), w których zebrano 370,097 Mg odpadów.

W 2016 r. na naszym powiecie funkcjonowało dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (w miejscowościach: Futory, Narol), na których zdeponowano 496,437 Mg odpadów.

Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – Priorytet 4

Cele średniookresowe:

- **Cel nr 1- Poprawa i utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza atmosferycznego ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczenia B(a)P.**
- **Cel nr 2 – Ograniczenie emisji z transportu komunikacyjnego oraz niskiej emisji (z ogrzewania indywidualnego szczególnie w obszarze wystąpień przekroczeń).**

W ramach ograniczenia emisji z transportu komunikacyjnego w celu poprawy i utrzymania wymaganej prawem jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu lubaczowskiego już od kilku lat organizowany jest Rajd rowerowy. Impreza ta cieszy się bardzo dużą popularnością wśród osób preferujących turystykę rowerową, nie tylko z naszego terenu, czy też województwa podkarpackiego ale również z wielu regionów Polski. Główne cele organizowanej cyklicznie imprezy to: upowszechnienie turystyki rowerowej jako formy rekreacji i aktywnego wypoczynku, zapoznanie uczestników z walorami krajobrazowymi Roztocza oraz bogactwem przyrodniczym, przybliżenie dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru podkarpackiej części Roztocza, popularyzacja geoturystyki rowerowej (prezentującej georóżnorodność Roztocza, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe), popularyzacja marki Roztocza – „*Witalność z natury*” jako regionu atrakcyjnego turystycznie i spełniającego obietnicę zdrowego, efektywnego wypoczynku na łonie przyrody.

A najważniejszy cel Roztoczański Rajd Rowerowy jest jednym z wielu działań wpisujących się w Kampanię promocyjną na rzecz utworzenia Geoparku ze znakiem UNESCO, bazującym na elementach potencjału geologicznego, kulturowego, historycznego, przyrody ożywionej oraz potencjału gospodarczego Roztocza Południowego i ziemi lubaczowskiej.

Powyższe wyprawy rowerowe po Królestwie Rowerowym Roztocze, umożliwiają odpocząć od cywilizacji i zobaczyć malownicze krajobrazy roztoczańskie, skarby architektury drewnianej (m. in. wpisany na Światową Listę Dziedzictwa UNESCO zespół cerkiewno-obronny w Radrużu) dzieła kamieniarzy brusińskich, obiekty geoturystyczne Geoparku Kamienny Las na Roztoczu, tajemnicze bunkry Linii Mołotowa, Wzgórze Monastyr z ruinami Klasztoru Bazylianów oraz Pustelnią Brata Alberta, Rezerwat Sołokija oraz Nowiny Horynieckie z kapliczką przy źródłach..

Powyższe Rajdy urozmaicane są w różnego rodzaju atrakcje. Dla uczestników organizowane są konkursy i loterie z nagrodami oraz inne atrakcje, m.in. wirtualna podróż wschodnim szlakiem rowerowym w kapsule 5D Green Velo, czy też pokazy akrobatyki rowerowej i innych artystów.

Organizowane imprezy włączane są w ogólnoeuropejską inicjatywę o nazwie „*Europejski Tydzień Zrównoważonego Rozwoju (ESDW)*”, której głównym zadaniem jest inicjowanie działań promujących i wspierających stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego aspektach.

Rajd rowerowy został włączony też do akcji pn. Rower Pomaga, organizowanej przez Fundację Ekologiczną ARKA ze wskazaniem celu szczegółowego „Jeździmy dla Domu Dziecka w Nowej Grobli”.

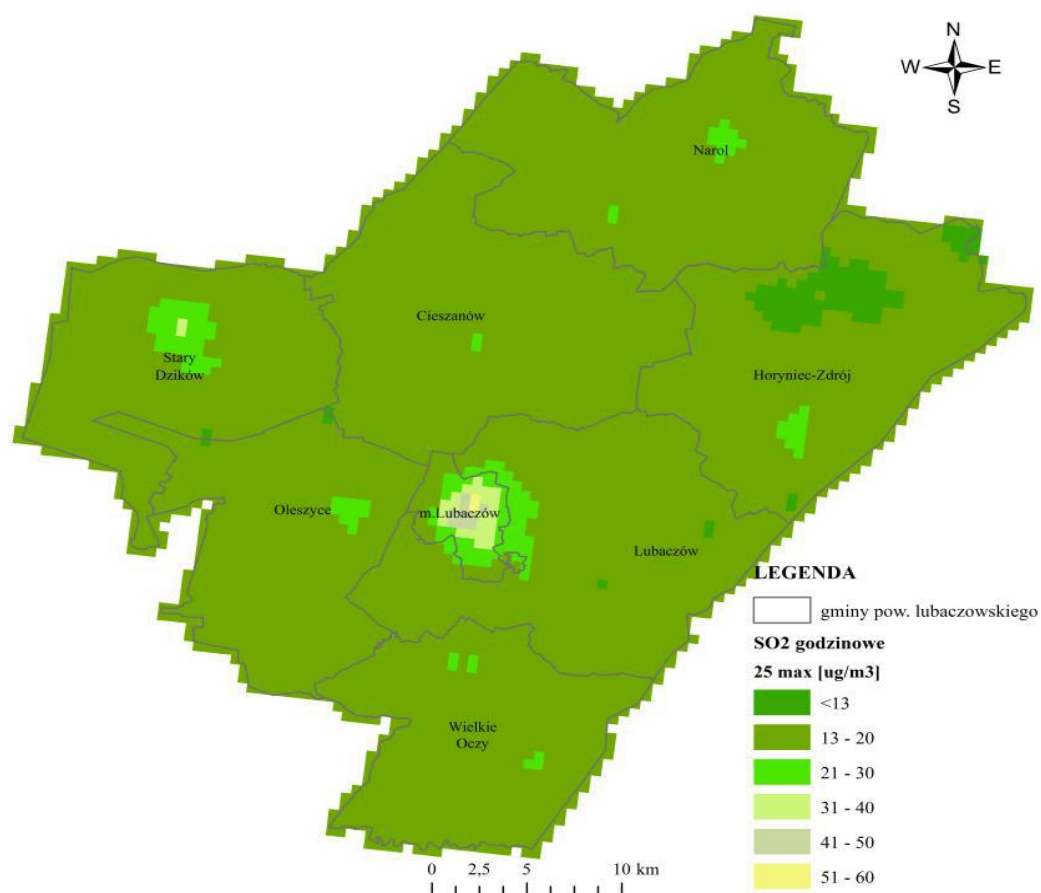

Na terenie powiatu lubaczowskiego nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu powietrza atmosferycznego.

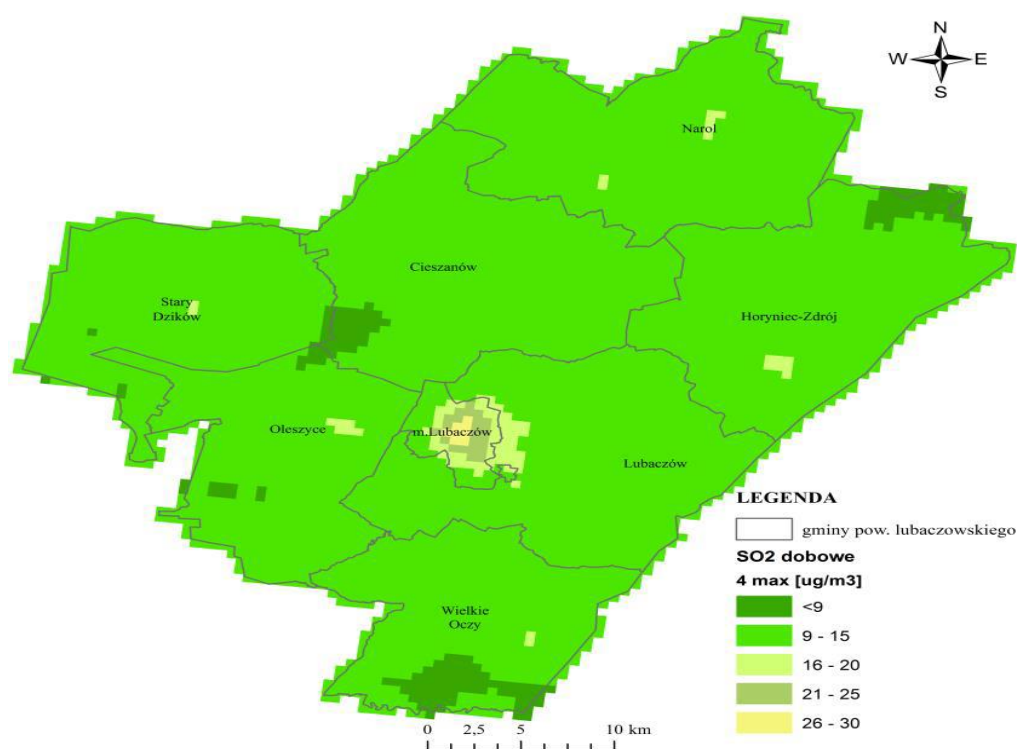
Stan powietrza określono na podstawie wyników modelowania zanieczyszczenia powietrza wykonanego na poziomie krajowym na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez firmę ATMOTERM S.A. Modelowanie objęło dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2.5} i benzo(α)piren. Modelowanie wykonane zostało na podstawie danych o emisjach zanieczyszczeń do powietrza oraz danych meteorologicznych. Poprawność modelu zweryfikowana została na podstawie wyników pomiarów ze stacji monitoringu powietrza w województwie.

Dwutlenek siarki

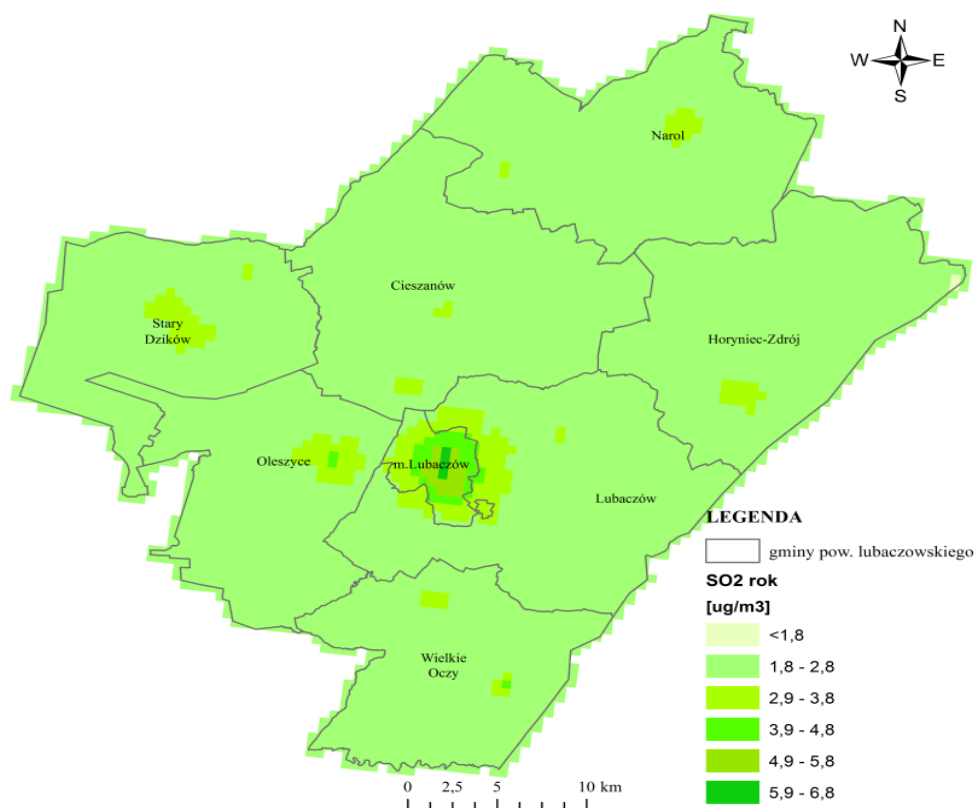
Stan zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki na terenie powiatu lubaczowskiego utrzymywał się na niskim poziomie. Wyniki modelowania nie wskazały przekroczenia zarówno dopuszczalnego stężenia średniorocznego dwutlenku siarki, jak i dopuszczalnego stężenia 1-godzinnego i dobowego. Na terenie powiatu lubaczowskiego wyniki modelowania wykazały występowanie stężenia średnio-rocznego dwutlenku siarki w przedziale 1,7-6,2 µg/m³, zaś stężenia 1-godzinnego w przedziale 12,8-53,3 µg/m³ tj. 3,7-15,2% wartości dopuszczalnej. W przypadku stężeń 24-godzinnych wyniki modelowania wykazały występowanie stężeń w przedziale 8,6-29,0 µg/m³ tj. 6,9-23,2% wartości dopuszczalnej.

Rozkład wartości 25 maksimum ze stężeń 1-godzinnych SO₂ w powiecie lubaczowskim w 2016 – wyniki modelowania

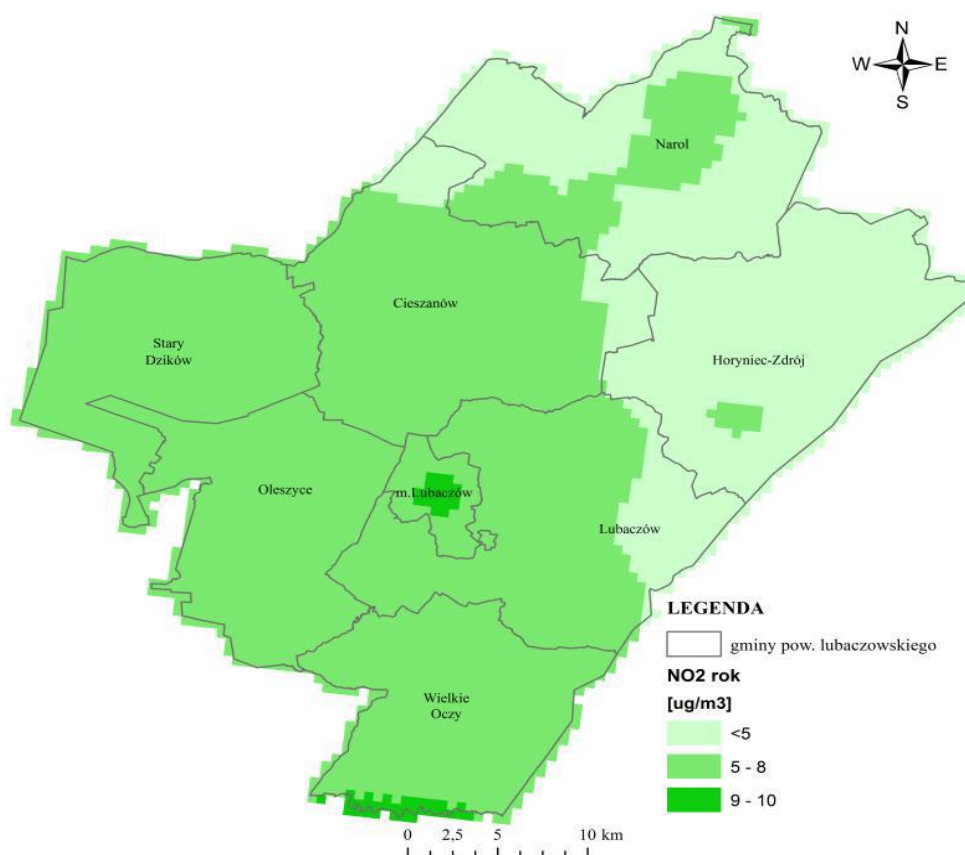
Rozkład wartości 4 maksimum ze stężeń dobowych SO₂ w powiecie lubaczowskim w 2016r – wyniki modelowania

Rozkład stężeń średniorocznych dwutlenku siarki w powiecie lubaczowskim w 2016r – wyniki modelowania

Dwutlenek azotu

Stan zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem azotu na terenie powiatu lubaczowskiego utrzymywał się na niskim poziomie. Wyniki modelowania nie wskazały przekroczenia zarówno dopuszczalnego stężenia średniorocznego dwutlenku azotu, jak i dopuszczalnego stężenia 1-godzinnego. Na terenie powiatu lubaczowskiego wyniki modelowania wykazały występowanie stężenia średniorocznego dwutlenku azotu w przedziale 4,2-9,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (10,5-23,5% poziomu dopuszczalnego), zaś stężenia 1-godzinnego w przedziale 27,4-66,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ tj. 13,7-33,3% wartości dopuszczalnej.

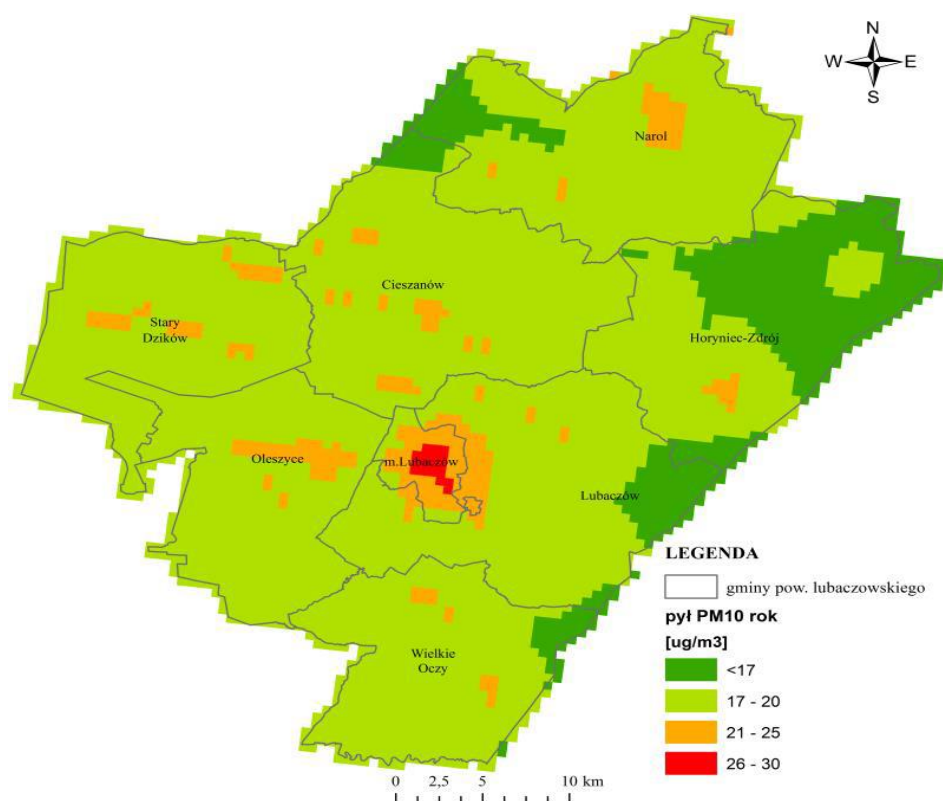

Rozkład wartości 19 max ze stężeń 1-godzinnych NO₂ w powiecie lubaczowskim w 2016r- wyniki modelowania

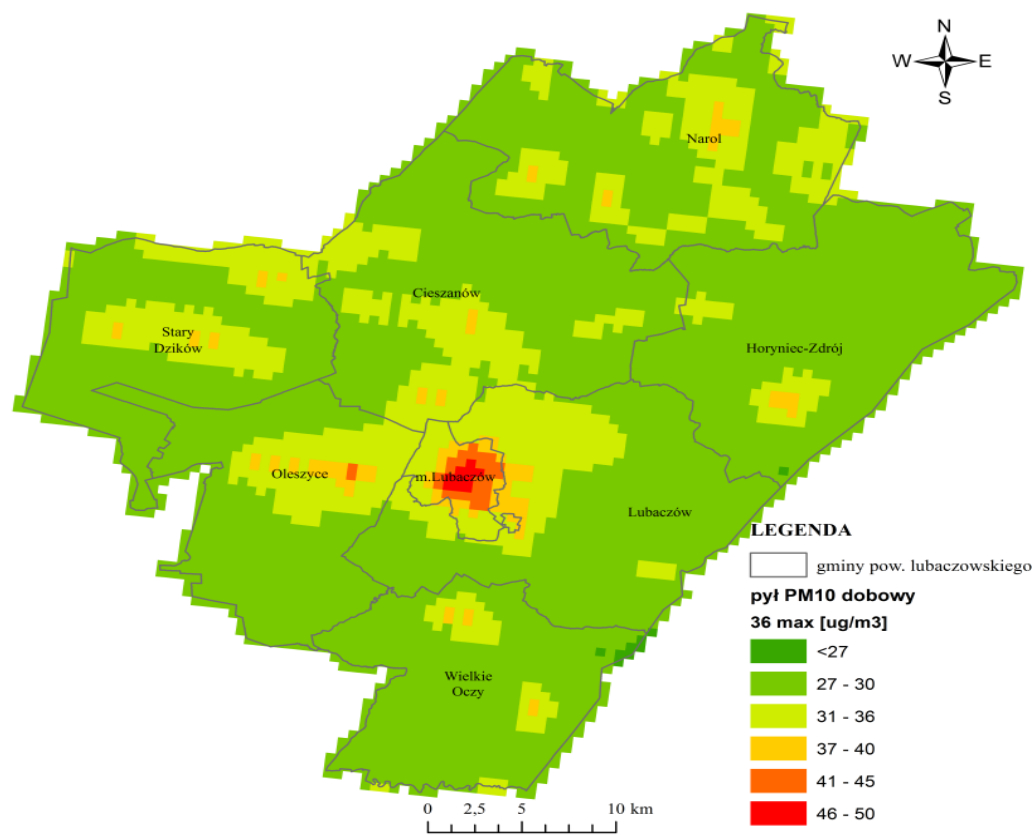
Pył zawieszony PM10

Na obszarze powiatu lubaczowskiego został dotrzymany zarówno średnioroczny poziom dopuszczalny **pyłu PM10**, jak i dopuszczalna liczba przekroczeń dobowych. Wartości stężeń średniorocznych pyłu PM10 określone w modelowaniu zawierały się w przedziale 16,5-28,1 µg/m³ (41,2-70,2% poziomu dopuszczalnego).

W zakresie stężeń dobowych pyłu PM10 określono wartość 36 max. wskazującą wystąpienie ponad 35 dni w ciągu roku ze stężeniem dobowym pyłu PM10 wyższym od 50 µg/m³. Na terenie powiatu lubaczowskiego wartość 36 max. ze stężeń dobowych pyłu PM10 zawierała się w przedziale 26,8-48,8 µg/m³, co wskazuje, że dobowy poziom dopuszczalny został dotrzymany.

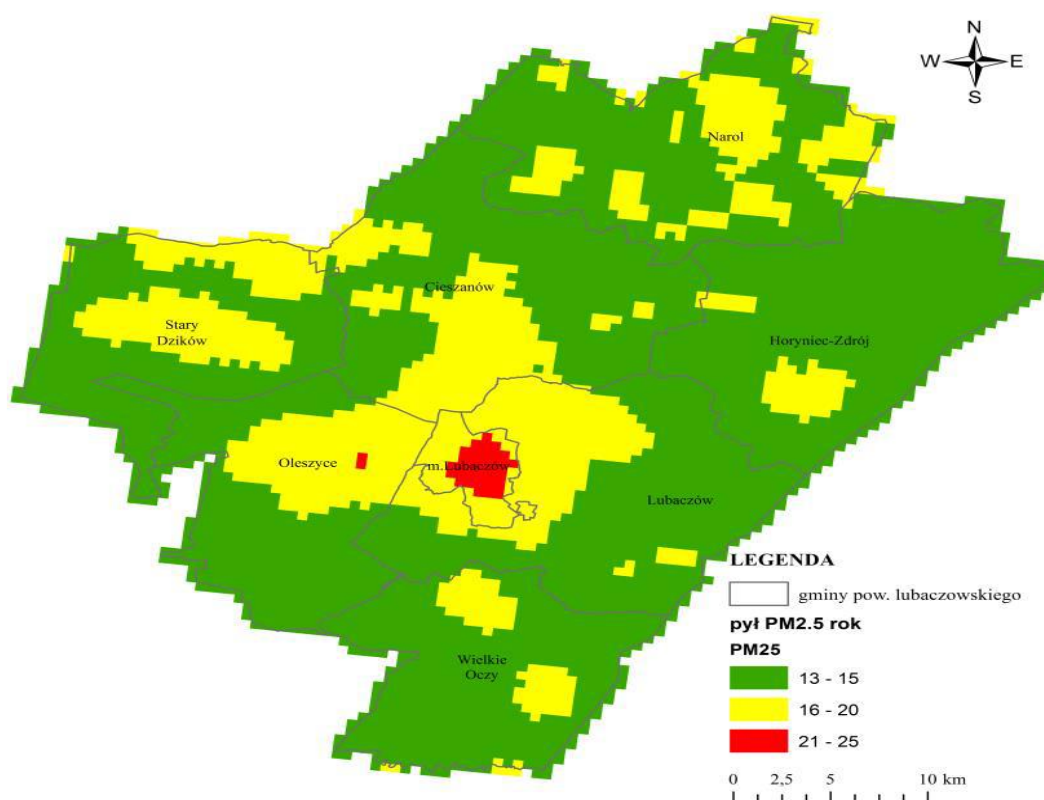
Rozkład średniorocznych stężeń pyłu PM10 w powiecie lubaczowskim w 2016r – wyniki modelowania

Wartość 36 max. Ze stężeń dobowych pyłu PM10 w powiecie lubaczowskim w 2016 – wyniki modelowania

Pył zawieszony PM2,5

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza **pyłem zawieszonym PM2.5** wykazały występowanie stężenia średniorocznego pyłu PM2,5 w przedziale 13,6-24,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ tj. 23-81% wartości dopuszczalnej. Najwyższe stężenia średnioroczne pyłu PM2.5 wskazane zostały w Lubaczowie.

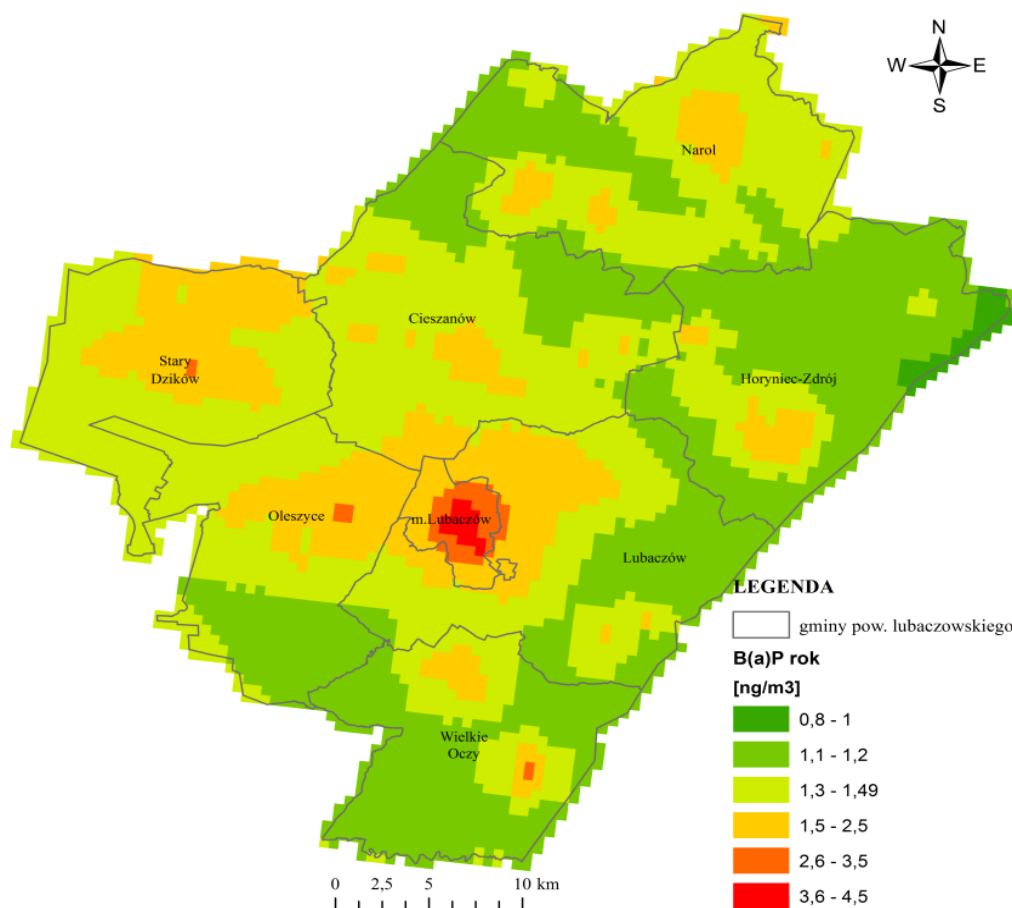

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 w powiecie lubaczowskim w 2016r-wyniki modelowania

Benzo(a)piren w pyłe PM10

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza **benzo(α)pirenem** wykazały występowanie na terenie powiatu lubaczowskiego obszarów przekroczeń obowiązującego dla benzo(α)pirenu poziomu docelowego. Stężenia średnioroczne benzo(α)pirenu w pyłe PM10 zawierały się w przedziale 0,9-4,4 ng/m^3 (90-440 % normy).

Zgodnie z Wytycznymi Komisji Europejskiej do decyzji 2011/850/UE, przekroczenia normy jakości powietrza występują wtedy, gdy wartość odpowiedniej statystyki (np. średniej rocznej) po zaokrągleniu do ilości miejsc znaczących z jaką podana jest norma, przekracza wartość normowaną. Poziom docelowy dla benzo(α)pirenu wynosi 1 ng/m^3 . Jeżeli stężenie średnioroczne b(a)p wynosi 1,50 ng/m^3 to zgodnie z ww. wytycznymi otrzymany wynik zaokrągla się do 2 ng/m^3 (co jest przekroczeniem normy), jeżeli stężenie średnioroczne benzo(α)pirenu wynosi 1,49 ng/m^3 to otrzymany wynik zaokrągla się do 1 ng/m^3 (co nie jest przekroczeniem normy). Zgodnie z ww. wytycznymi obszary przekroczeń na terenie powiatu objęły swoim zasięgiem częściowo wszystkie gminy wchodzące w jego skład.

Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w powiecie lubaczowskim w 2016r – wyniki modelowania

Wyniki modelowania stężeń **ozonu troposferycznego** na potrzeby oceny jakości powietrza zarówno dla 2016 r., jak i dla trzech lat (2014-2016) nie wykazały na obszarze powiatu lubaczowskiego przekroczenia dopuszczalnej liczby dni z maksymalną 8-godzinną średnią krocącą wyższą od 120 µg/m³.

Pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędnych – Priorytet 5

W latach 2016-2017 realizowane były następujące cele:

Cel średniookresowy:

- **Cel nr 1 – Ograniczenie zużycia energii nieodnawialnej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w powiecie do 15% (do 2020r.)**

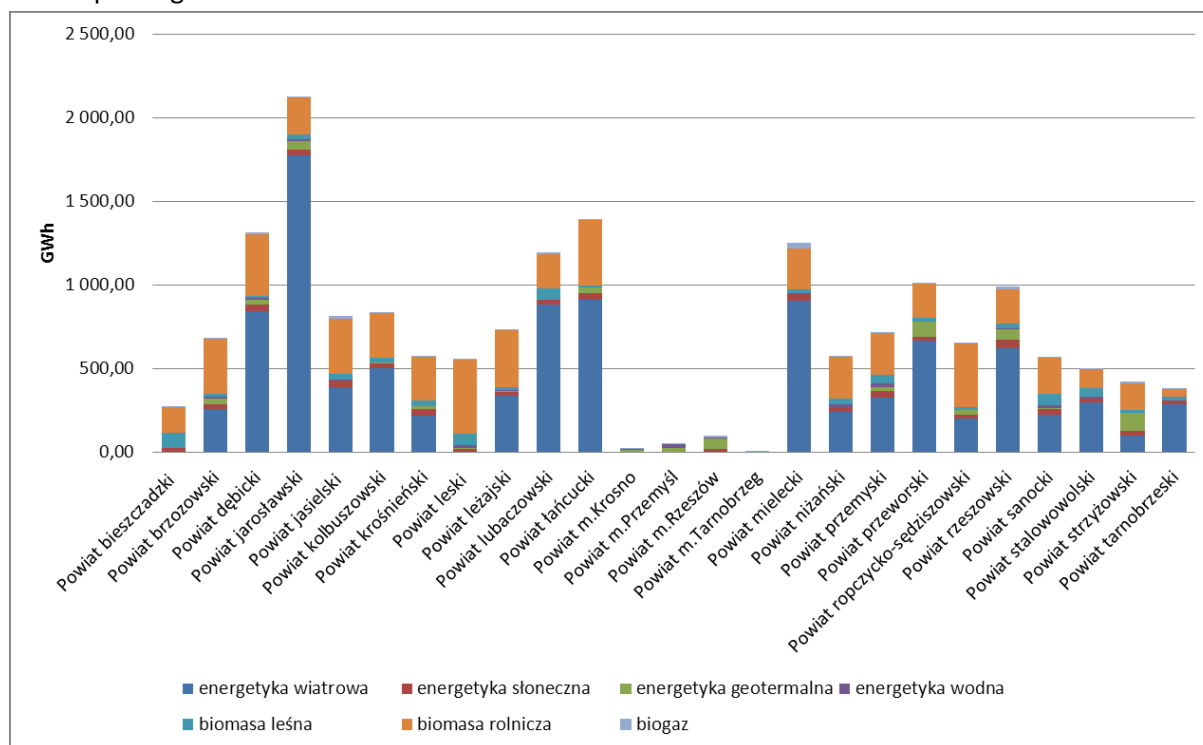
„Wojewódzki Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii Odnawialnej dla Województwa Podkarpackiego” sporządzony przez CASE –doradcy Sp. z o.o. ul. Polna 40/212, Warszawa, który jest uszczegółowieniem „Strategii Rozwoju Województwa –Podkarpackiego 2020”, bazuje na m.in. na „Delimitacji obszarów korzystnych dla rozwoju energetyki odnawialnej na terenie województwa podkarpackiego”. Jednym z celów zapisanych w Strategii jest *„Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.”* W ramach tego celu planowane jest m.in. *„Wsparcie rozwoju energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii (OZE)”*. W ramach realizacji Strategii województwo planuje w roku 2020 uzyskanie 15% udziału energii wytworzonej z OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem. Główny cel strategiczny „Wojewódzkiego Programu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego” brzmi: **„Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii”**.

Cel ten jest zbieżny z celem strategicznym określonym w „Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackiego 2020” w ramach Celu 4. (Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa), Priorytetu 4.3 Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii: *„Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii”*.

Zakłada się, że w wyniku realizacji *Programu* do roku 2020, 15% energii wytworzonej w województwie podkarpackim będzie pochodziło z OZE. Drugim wskaźnikiem realizacji celu strategicznego jest posiadanie do roku 2020 przez 50% gmin województwa podkarpackiego planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Jako termin realizacji *Programu* został określony rok 2020.

Potencjał poszczególnych OZE w podziale na powiaty wraz z rekomendowanymi kierunkami rozwoju przedstawia poniżej schemat.

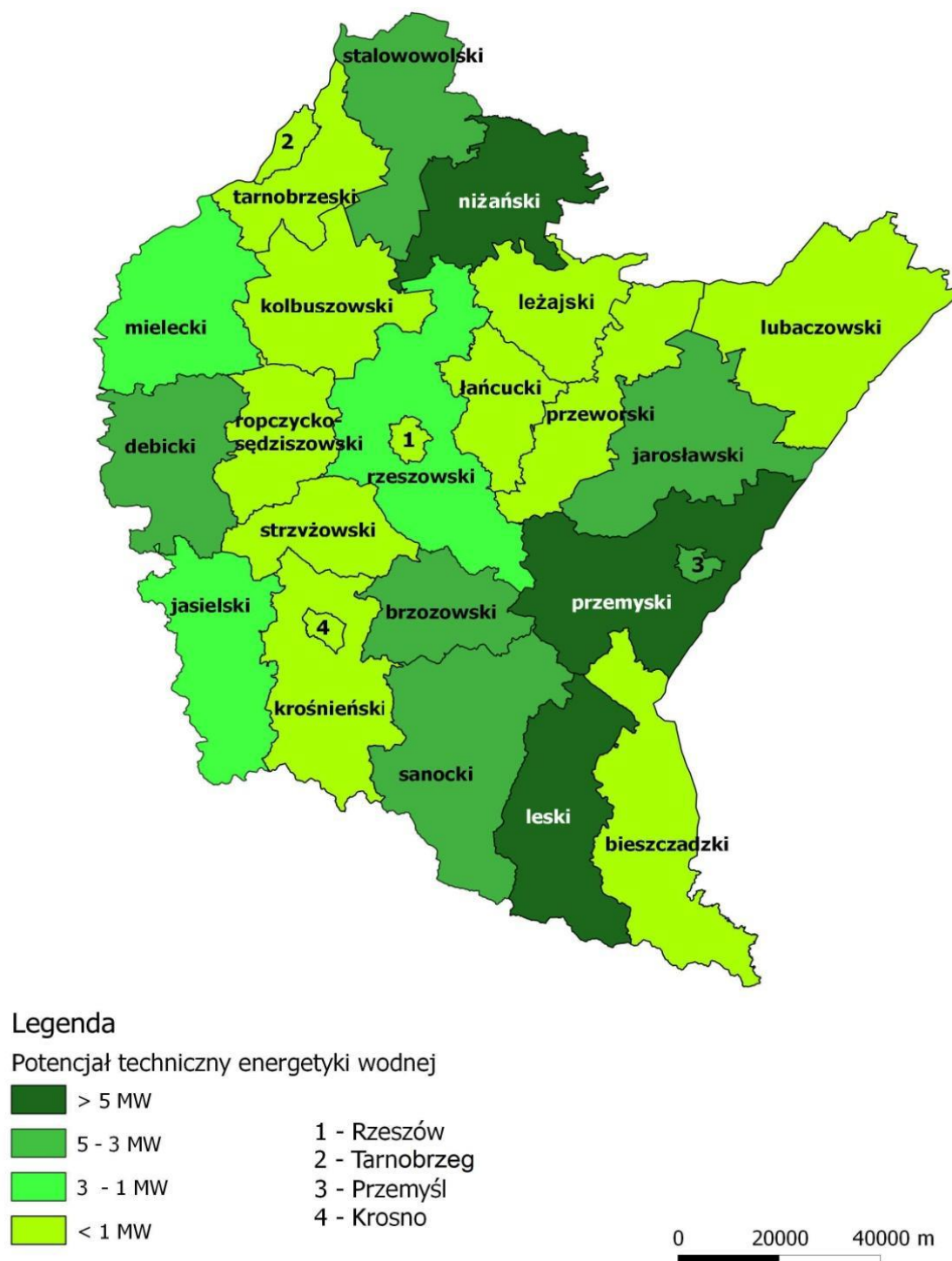
Tab. Całkowity potencjał OZE dla sektora energetyki w powiecie lubaczowskim na tle woj. Podkarpackiego

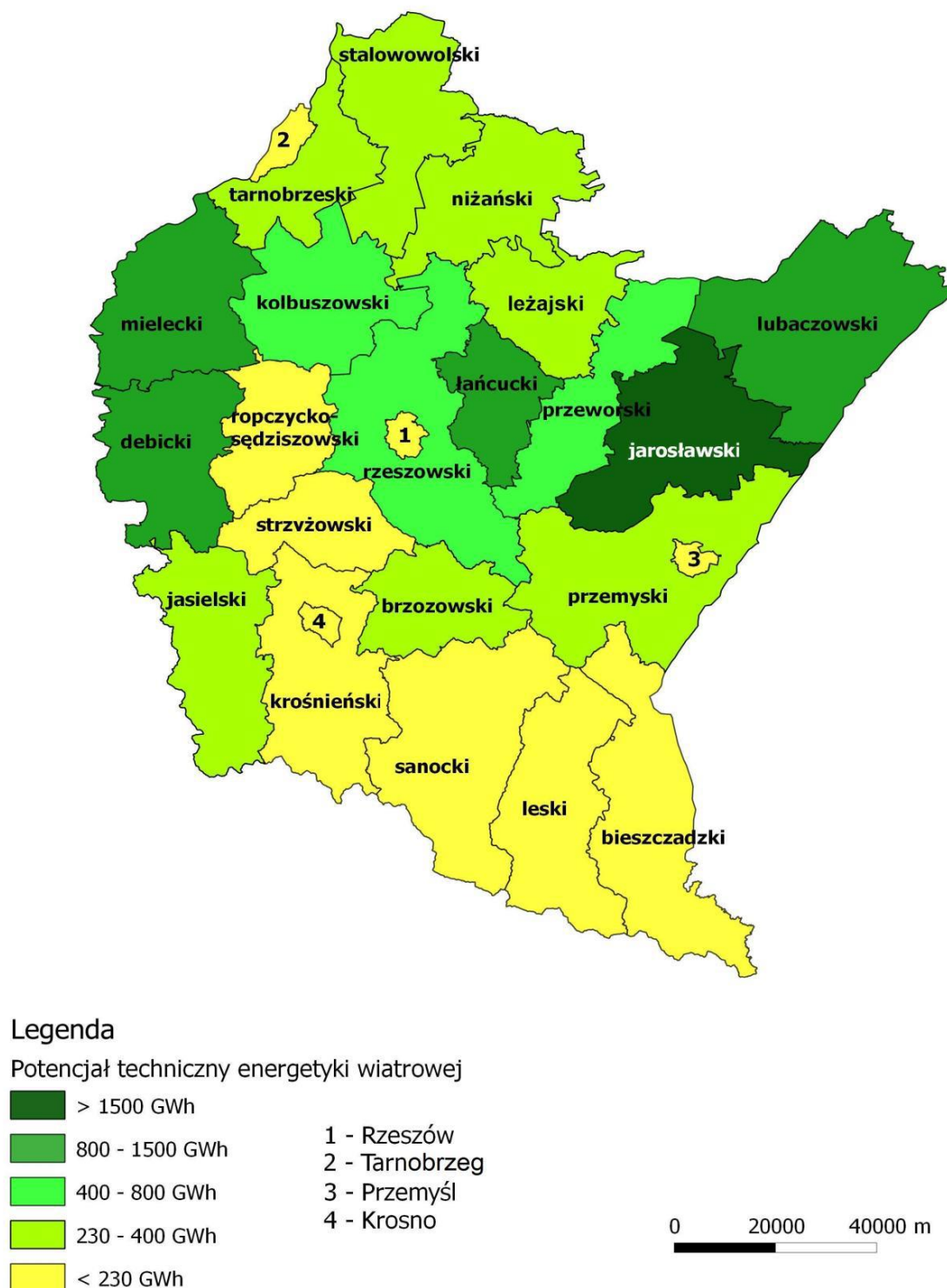
Powiat lubaczowski posiada największy potencjał na energetykę wiatrową (800-1500 GWh) i biomasę rolniczą (70-50 GWh), mniejsze zaś na biomasę leśną(70-40GWh) i energetykę słoneczną.

Potencjał techniczny energetyki wodnej na obszarze powiatu lubaczowskiego wynosi poniżej 1 MW

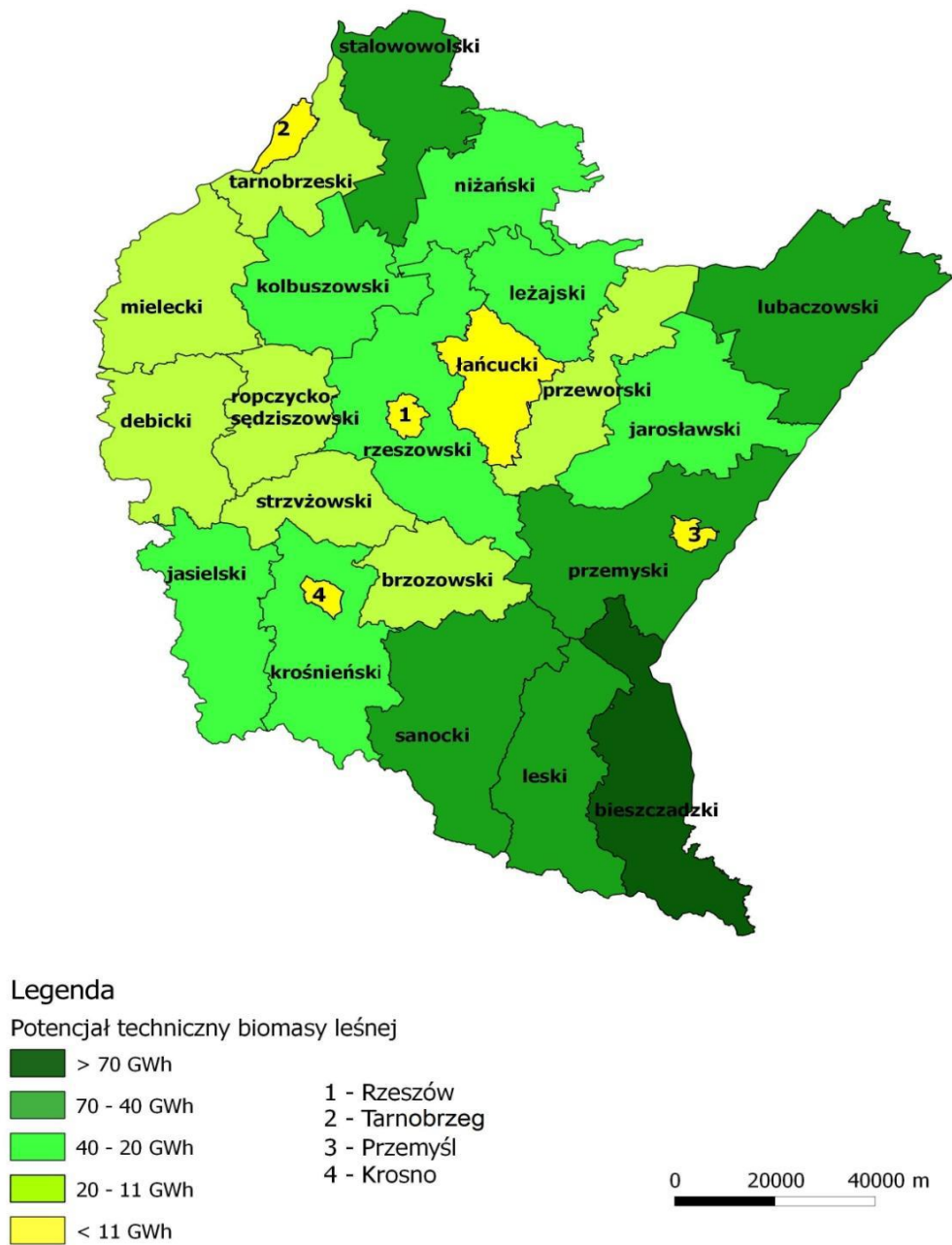
Rys. Potencjał techniczny energetyki wodnej w powiecie lubaczowskim na tle województwa podkarpackiego

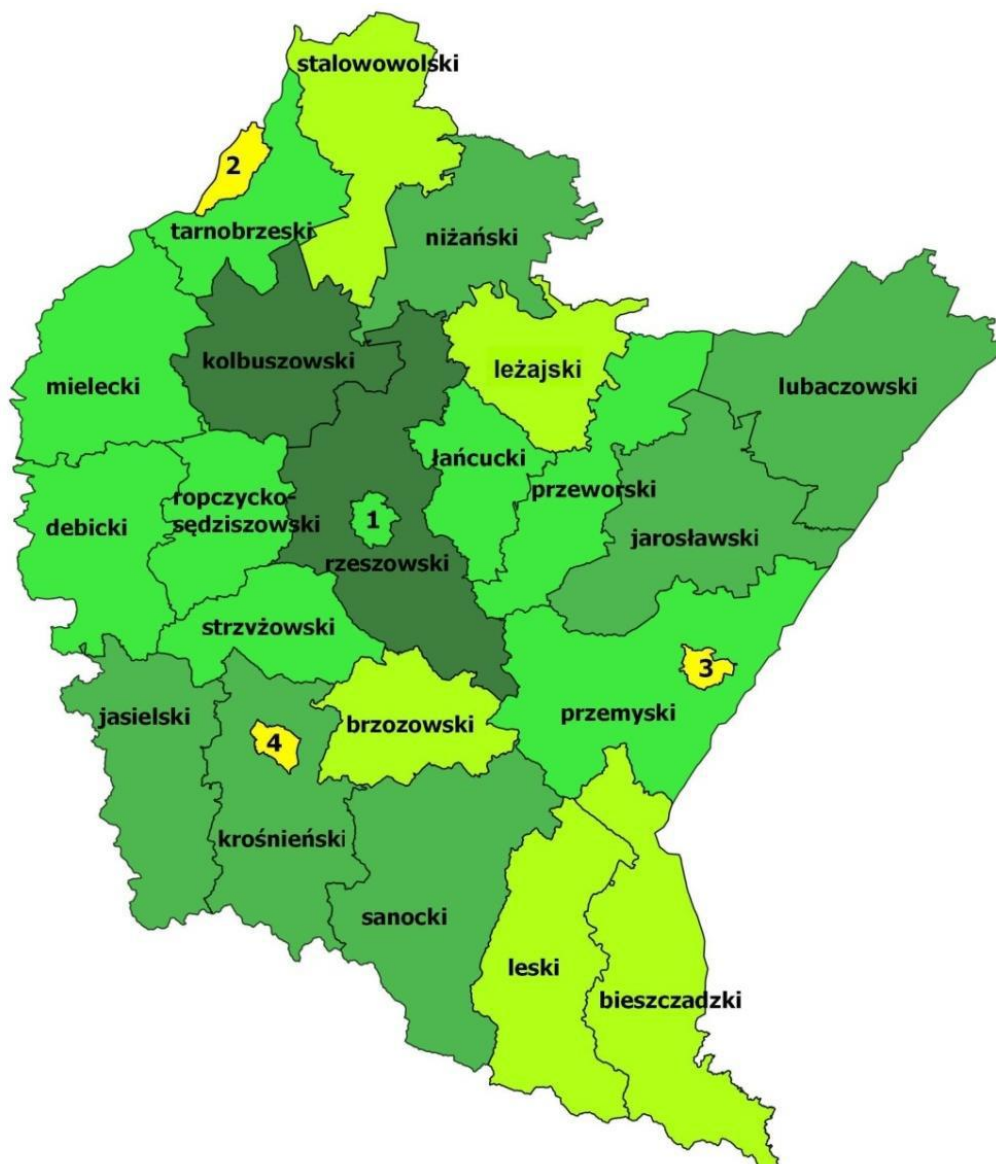
Rys. Potencjał techniczny energetyki wiatrowej w powiecie lubaczowskim na tle województwa

Rys. Potencjał techniczny na biomasę leśną w powiecie lubaczowskim na tle województwa

Rys. Potencjał techniczny biomasy ze słomy i siana w woj. Podkarpackim z podziałem na powiaty

Legenda

Potencjał techniczny biomasy ze słomy i siana

> 70 GWh

70 - 50 GWh

50 - 30 GWh

30 - 10 GWh

< 10 GWh

1 - Rzeszów

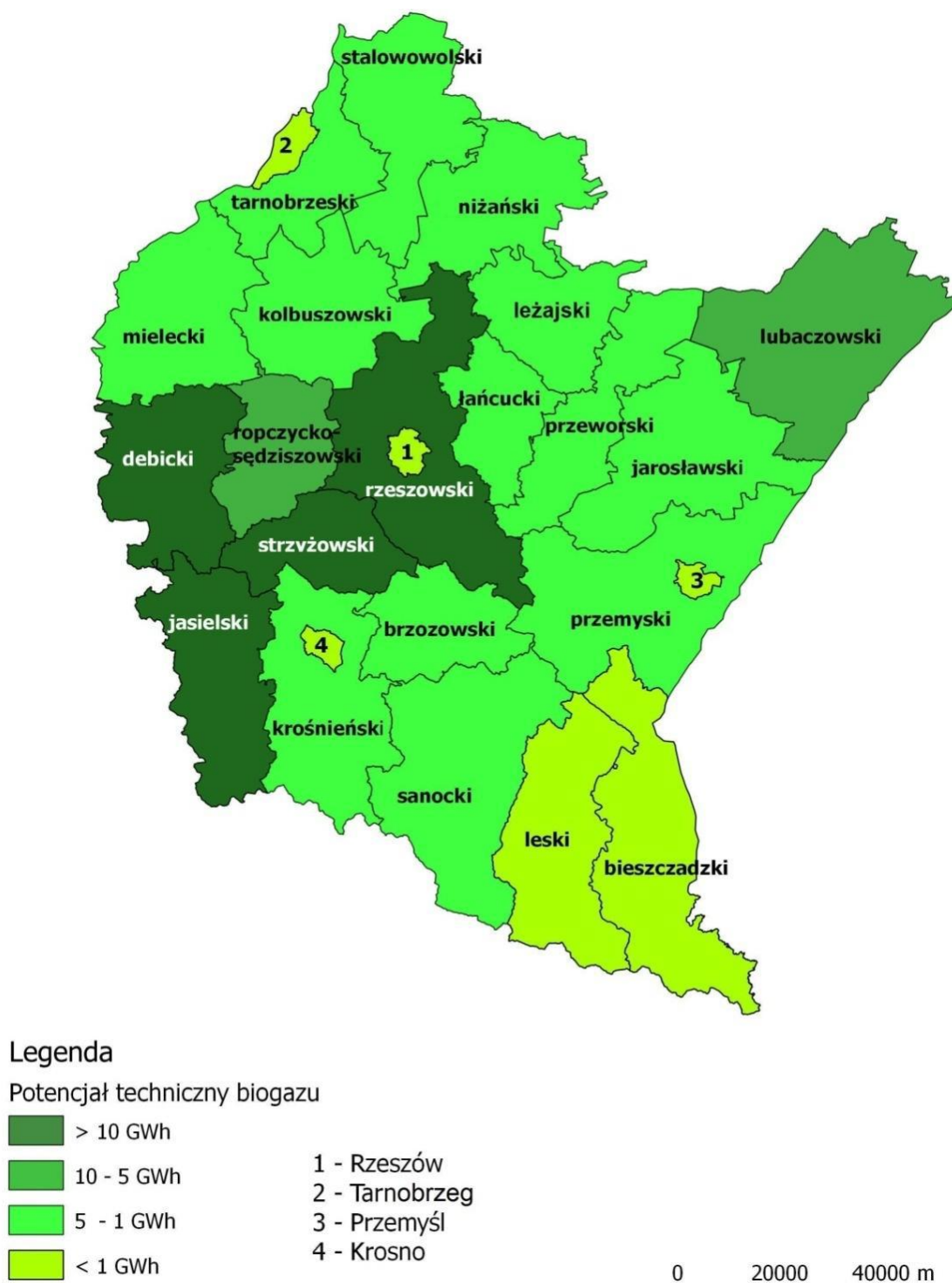
2 - Tarnobrzeg

3 - Przemyśl

4 - Krosno

0 20000 40000 m

Rys. Potencjał techniczny biogazu w powiecie lubaczowskim na tle województwa

Na przełomie lat 2016-2017 na terenie powiatu lubaczowskiego zauważa się wzrost liczby użytkowników urządzeń i instalacji do produkcji energii opartych na źródłach odnawialnych: kolektorów słonecznych służących do ogrzewania ciepłej wody zarówno w gospodarstwach indywidualnych jak również w budynkach użyteczności publicznej, wykorzystanie energii geotermalnej (pompy ciepła), instalacja ogniw fotowoltaicznych.

Wzrasta też świadomość ograniczenia utraty ciepła z wnętrza budynku poprzez wykonywanie prac związanych z termomodernizacją budynków, zarówno indywidualnych jak użyteczności publicznej,

STREFY WYSTĘPOWANIA

KARPATY (WODY KREDOWE I TRZECIORZĘDOWE)

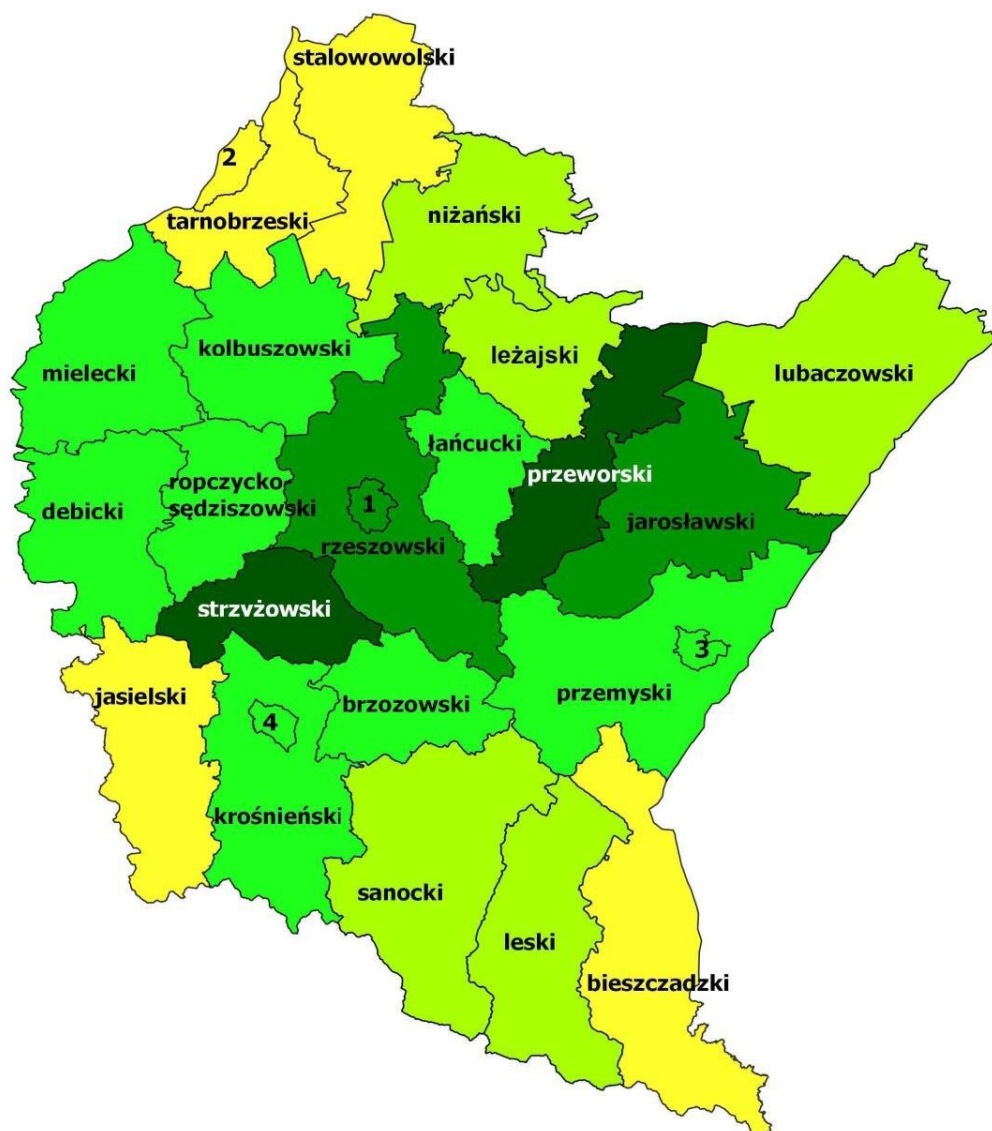
ZAPADLIŚKO PRZEDKARPACKIE (WODY MIOCEŃSKIE I J

POZOSTAŁE OBSZARY

VIII B NUMER STREFY WRAZ Z JEJ KATEGORIA

A - POWY

(E) B - 1 - 5 MW MOCY TECHNICZNEJ MIN.
C - PONIŻEJ 1 MW MOCY TECHNICZNEJ MIN.
D - ZASOBY NIEUSTALONE (BRAK DANYCH)

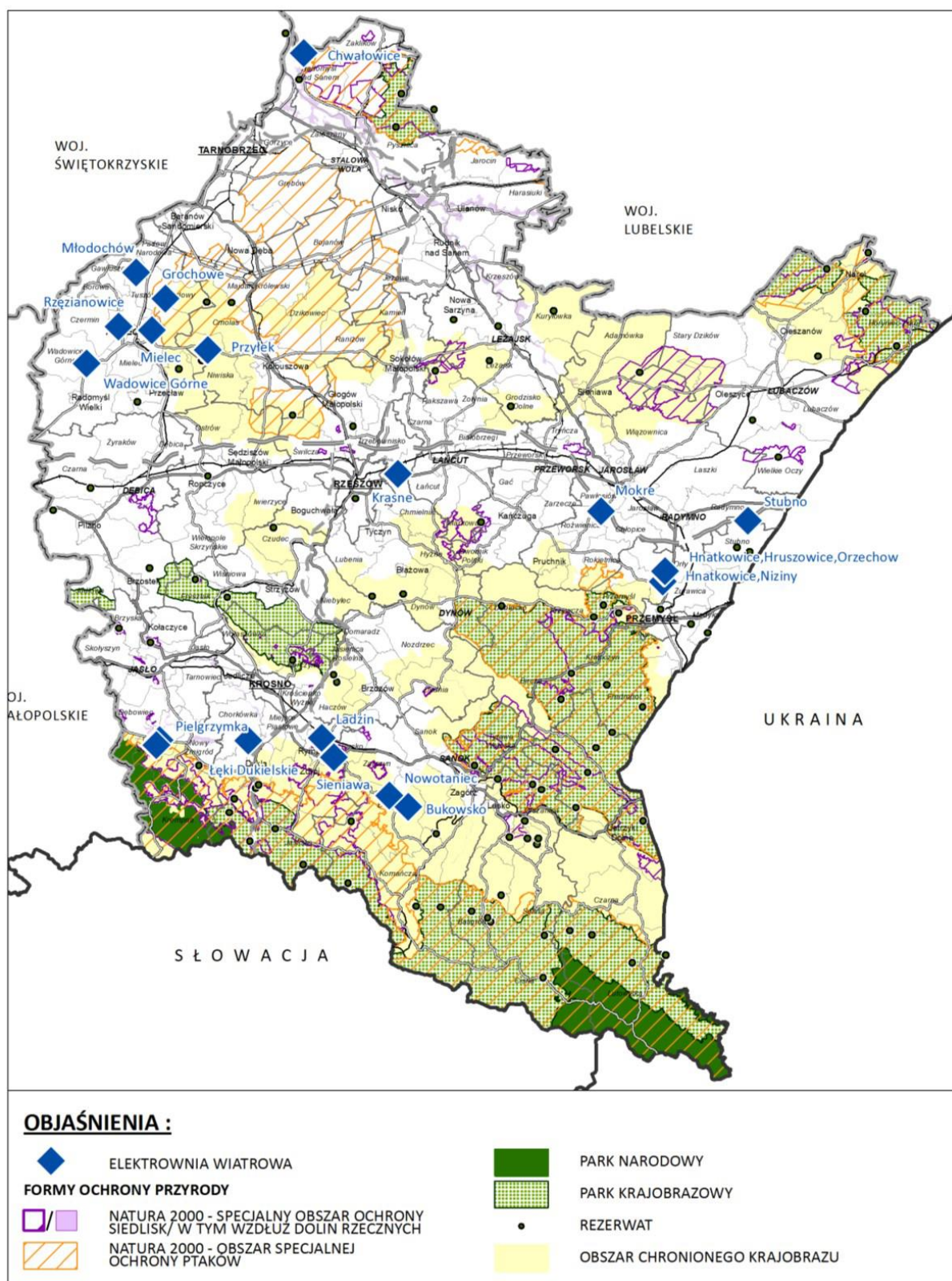
Legenda

Potencjał techniczny energetyki geotermalnej

- 1 - Rzeszów
- 2 - Tarnobrzeg
- 3 - Przemyśl
- 4 - Krosno

0 20000 40000 m

Cel krótkookresowy:

- Cel nr 1 – Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii.
Rozwój odnawialnych źródeł energii - projekt parasolowy

Zarząd Województwa Podkarpackiego, jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, wybrał 5 projektów do

dofinansowania, złożonych w ramach działania 3.1 Rozwój OZE – projekty parasolowe, które znajdowały się na liście rezerwowej. Projekty realizowane są dla poszczególnych gmin i polegają na udzielaniu mieszkańcom dotacji celowych na zakup i montaż instalacji OZE. Udzielanie dotacji realizowane jest w ramach osi priorytetowej III Czysta energia. Prawie 136 mln złotych zostanie przekazane na instalacje OZE na Podkarpaciu, czyli 10,6 tys gospodarstw domowych na Podkarpaciu otrzyma dofinansowanie do instalacji odnawialnych źródeł energii.

Dotacje przyznawane na OZE na Podkarpaciu mają na celu dywersyfikację źródeł energii, walkę z ubóstwem energetycznym. Dofinansowanie nie może być przeznaczone na instalowanie OZE na budynkach samorządowych, urzędach czy w większych firmach. Z myślą o takich wnioskodawcach został zorganizowany odrębny konkurs, w którym trwa obecnie ocena formalna projektów. Zarząd województwa, ogłaszając nabór, nie zalecał określonego źródła lub rodzaju urządzeń. Z tego powodu wśród instalacji, które zostaną zamontowane są kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła oraz kotły na biomasę. W ramach naboru wpłynęło łącznie 69 wniosków, z czego większość opiewała na dofinansowanie zbliżone do maksymalnego, czyli 10 mln zł na projekt. Większość gmin z regionu zgłosiła swoje projekty – jako wnioskodawcy lub partnerzy.

Na terenie powiatu lubaczowskiego realizowany jest projekt parasolowy - **Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gmin: Baranów Sandomierski, Gorzyce, Horyniec-Zdrój, Lubaczów, miast Lubaczów, Narol, Nowa Dęba**

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Wartość ogółem: **15 800 871,25 zł**,

Wydatki kwalifikowane: **14 285 425,00 zł**

Dofinansowanie: **9 999 797,50 zł**

Wkład UE: **9 999 797,50 zł (70%)**

Budżet Państwa: **0,00 zł (0%)**

Wkład własny: **5 801 073,75 zł**

Wydatki niekwalifikowane: **1 515 443,25 zł**

Projekt obejmuje montaż 936 instalacji fotowoltaicznych, 45 kotłów na biomasę oraz 135 powietrznych pomp ciepła na terenie partnerskich gmin u mieszkańców, którzy złożyli wcześniej deklaracje udziału w projekcie. Na terenie gminy Lubaczów jest to odpowiednio: 185 instalacji fotowoltaicznych, 19 pieców i 32 pompy ciepła. Obecnie gminy przygotowują niezbędne dokumenty do podpisania umowy dofinansowania z Zarządem Województwa Podkarpackiego. Planowane prace zakończeniowe - do 30 września 2018.

Celem projektu jest uzyskanie 4352,4 kW dodatkowej zdolności wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej ze źródeł odnawialnych. Aby spełnić ten cel planuje się zakup instalacji fotowoltaicznych, powietrznych pomp ciepła z zasobnikami ciepłej wody oraz kotłów na biomasę. Zamontowane instalacje OZE pozwolą na obniżenie zużycia nieodnawialnych źródeł energii. Zmniejszy się emisja szkodliwych substancji, co w efekcie wpłynie na poprawę jakości powietrza w regionie. Realizacja projektu przyczyni się do wypełnienia założeń Strategii Europa 2020. W dokumencie określono cele stawiane wobec UE, do których należy m.in. cel „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Przedmiotowa inwestycja przyczyni się do osiągnięcia tego celu, ponieważ nastąpi zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Przedmiotem projektu jest zakup i montaż instalacji odnawialnych źródeł energii w gminach objętych projektem: Lubaczowie, Horyńcu – Zdrój, Baranowie Sandomierskim, Gorzycach oraz miast Lubaczów, Narol i Nowa Dęba.

Przedmiotem projektu jest zakup i montaż instalacji odnawialnych źródeł energii w gminach objętych projektem: Lubaczowie, Horyńcu – Zdrój, Baranowie Sandomierskim, Gorzycach oraz miast Lubaczów, Narol i Nowa Dęba. Zostanie zamontowanych 936 instalacji fotowoltaicznych, 45 kotłów na biomasę oraz 135 powietrznych pomp ciepła.

Bezpośrednimi beneficjentami projektu są osoby zamieszkujące gospodarstwa domowe, które będą posiadać zainstalowane w ramach projektu instalacje OZE. Pośrednimi beneficjentami będą

wszyscy mieszkańcy gmin: Lubaczów, Horyniec – Zdrój, Baranów Sandomierski, Gorzyce oraz miast Lubaczów, Narol i Nowa Dęba i gmin ościennych.

Korzyści wynikające z realizacji projektu:

Realizacja niniejszego projektu przyniesie liczne długotrwałe korzyści społeczno-gospodarcze dla mieszkańców gmin Lubaczów, Horyniec – Zdrój, Baranów Sandomierski, Gorzyce oraz miast Lubaczów, Narol, Nowa Dęba.

Pierwszą korzyścią realizacji jest zwiększenie zdolności produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Zmniejszy się zużycie energii elektrycznej i ciepłej, dzięki czemu zmniejszą się koszty ponoszone przez mieszkańców na zakup energii.

Po drugie, zmniejszenie zużycia energii nieodnawialnej przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do powietrza. W projekcie mierzone jest to mierzone za pomocą tony ekwiwalentu CO₂. Bezpośrednim skutkiem tych działań będzie stopniowa poprawa jakości powietrza na tym obszarze, co będzie miało pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców.

Kolejną korzyścią będzie rozwój i popularyzacja technologii OZE w gminach. Nastąpi zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii.

Realizacja projektu spowoduje zmianę wizerunku gmin Lubaczów, Horyniec – Zdrój, Baranów Sandomierski, Gorzyce oraz miast Lubaczów, Narol, Nowa Dęba. Będą one postrzegane ta jako ekogminy, miejsce, gdzie dba się zarówno o mieszkańców, jak i środowisko naturalne.

Wszystkie wspomniane wyżej korzyści będą odczuwalne po zakończeniu realizacji projektu, przez cały okres jego eksploatacji.

Zdjęcie. W „projektach parasolowych” montowane mogą być urządzenia energii odnawialnej tylko na potrzeby własnego domu (fot. Anna Kaczmarz/Polska Press)

W roku 2016 Uzdrowisko Horyniec Sp. z o.o., ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój wykonało na swoich obiektach:

- montaż gazowych pomp ciepła wraz jednostkami wewnętrznymi,
- budowa instalacji solarnej oraz instalacji fotowoltaicznej

Koszt wykonanych prac wyniósł 1203 tys zł .

Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów- Priorytet 6

Cele średniookresowe:

- **Cel nr 1 – Ochrona i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.**

Zadaniem głównym tego celu jest prowadzenie czynnej ochrony na obszarach objętych wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody, przywracanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków na obszarach NATURA 2000 oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie powiatu lubaczowskiego na przełomie lat 2016-2017 ilość występujących form ochrony przyrody nie uległa zmianie.

O ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska troszczy się Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Jednym z podstawowych zadań tego organu jest nadzór nad siecią NATURA 2000 i rezerwatami przyrody, współudział w ochronie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu oraz w ochronie gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów. W swojej działalności RDOŚ kieruje się zasadą zrównoważonego rozwoju, tj. koniecznością ważenia interesu ochrony środowiska, w tym wymogów ochrony podkarpackiej przyrody z wieloaspektową działalnością człowieka.

Od roku 2009 RDOŚ w Rzeszowie, jako partner Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska realizuje projekt, w ramach którego opracowuje plan zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000.

W roku 2016 został opracowany Plan Zadań Ochronnych dla obszaru NATURA 2000 tj. Łukawiec PLH180024. Plan zadań ustala cele działań ochronnych, wykazuje zagrożenia istniejące oraz potencjalne, a także zawiera wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dot. eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania, odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt. Zasadniczym celem ochrony w Naturze Łukawiec jest utrzymanie populacji ponikła kraińskiego oraz bogatych gatunkowo łąk trzęślicowych wraz z cenną fauną motyli m.in. przepłotka aurinia *Euphydryas aurinia*. Ponadto istotnym celem ochrony jest także zachowanie arealu i struktury chronionych siedlisk leśnych oraz miejsc lęgowych płazów.

Aktualnie jedynie rezerwat przyrody "Sołokija" posiada obowiązujące zadania ochronne. Dla pozostałych rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie powiatu lubaczowskiego nie ma wydanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie zarządzeń w sprawie określenia zadań ochronnych dla rezerwatu. Zadania ochronne - zanim zostanie opracowany plan ochrony - określane są jako odpowiedź na pojawiające się problemy w funkcjonowaniu rezerwatu przyrody lub zagrożeniu dla przedmiotu ochrony, czego przykładem były zadania z zakresu ochrony czynnej realizowane w rezerwacie "Sołokija". W przypadku pozostałych rezerwatów przyrody stan zachowania przedmiotu ochrony i ogólny stan substancji przyrodniczej jest zadowalający, w związku z tym nie było sygnałów, które zobligowałyby RDOŚ do opracowania takich zadań.

- **Cel nr 2 – Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych oraz edukacja dotycząca racjonalnego użytkowania lasów.**

Miernikiem realizacji tego celu jest m.in. sukcesywna przebudowa monokultur leśnych na rzecz wielogatunkowych i zgodnych z siedliskiem oraz odbudowa potencjału produkcyjnego ekosystemów leśnych naruszonych w wyniku katastrof i pożarów, zwiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie

gruntów położonych w enklawach kompleksów leśnych, które przyczyniają się do tworzenia zwartych i ciągłych struktur krajobrazu (korytarzy ekologicznych), opracowanie i realizacja planów urządzania lasów PGL oraz uproszczonych planów dla lasów niepaństwowych, monitoring zagrożeń lasów.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w powiecie lubaczowskim sprawuje Starosta Lubaczowski. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za powyższe zadania jest Referat Leśnictwa w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska.

W powiecie lubaczowskim objętych nadzorem jest ok **13 300 ha** lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Nadzorem objętych jest 8 gmin wchodzących w skład powiatu lubaczowskiego oraz część lasów komunalnych gminy Laszki (ok. 78 ha) i Wiązownica (ok. 48 ha)-położonych w obrębie Nowa Grobla.

Nadzorem nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa w powiecie lubaczowskim zajmuje się 4 pracowników: w tym 3 pracowników terenowych (nadzorują ok. 4000 ha każdy), pomiędzy których podzielone są obowiązki nadzoru w poszczególnych gminach oraz 1 pracownik biurowy, który wykonuje prace administracyjne związane z powyższym nadzorem.

W ramach nadzoru wiosną każdego roku przeprowadzana jest ocena stanu sanitarnego lasów zarówno stanowiących własność osób prywatnych jak i własność mienia komunalnego gmin. Podczas oceny brane są pod uwagę następujące elementy: występowanie złomów i wywrotów, występowanie posuszu, obecność grzybowych chorób infekcyjnych, uszkodzenia upraw i młodników przez zwierzynę, zagrożenie pożarowe. Właściciele lasów w celu zapewnienia powszechnej ochrony lasów są zobowiązani do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów oraz do trwałego utrzymania lasów i zapewnienia trwałości ich użytkowania, co wynika z ustawy o lasach. W przypadku stwierdzenia przez pracownika występowania jednego z powyższych zagrożeń w stopniu zagrażającym kondycji sanitarnej lasu na działce leśnej, właściciele lasów są pisemnie wzywani do uporządkowania tej powierzchni. W roku 2016 i 2017 wezwano łącznie 6 właścicieli lasów do usunięcia powyższych zagrożeń. Ponadto wydano również 41 decyzji administracyjnych (20 decyzji w 2016 roku oraz 21 decyzji w 2017 roku) nakazujących wykonanie zadań z zakresu gospodarki leśnej polegających na usunięciu drzew opianowanych przez organizmy szkodliwe, złomów i wywrotów jak również nakazujące odnowienia powierzchni leśnych.

W ostatnich latach w ekosystemach leśnych obserwuje się nadmiernie występującą gradację kornika ostrozębnego w monokulturach sosnowych. Występowanie szkodnika ma coraz większy zasięg w lasach na terenie powiatu lubaczowskiego (również w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa w tym w lasach PGLLP) i niesie ze sobą ogromne szkody w drzewostanach. Pracownicy Starostwa w ramach sprawowania nadzoru informują właścicieli lasów, w których zidentyfikowano szkodnika, o sposobie postępowania w przypadku jego wystąpienia oraz od roku 2017 prowadzą rejestr częstotliwości występowania kornika w poszczególnych gminach powiatu. Właściciele lasów są wzywani pismem administracyjnym do usunięcia drzew opianowanych przez szkodnika. W związku z prowadzoną kontrolą pod kątem występowania kornika ostrozębnego w roku 2017 pracownicy Starostwa odebrali ok. 393 m³ porażonego drewna, zarówno w lasach własności osób prywatnych jak i mienia komunalnego gmin, w tym najwięcej w lasach na terenie gminy Narol (ok. 250 m³ drewna) oraz gminie Cieszanów (ok. 98 m³ drewna). Pomimo podejmowania działań mających na celu zniwelowanie z terenów leśnych drzew porażonych i edukowaniu właścicieli lasów o sposobie postępowania w przypadku występowania kornika, problem jego występowania wciąż postępuje i obejmuje swym zasięgiem coraz szersze terytorium powiatu.

Photo: U.Schmidt.2014

Fot. Kornik ostrozębny *Ips acuminatus*

Fot. Chodniki powstałe w wyniku żerowania kornika ostrozębnego w drewnie sosny

Fot. Skutki żerowania kornika ostrozębnego na powierzchni leśnej w Hucie Złomy

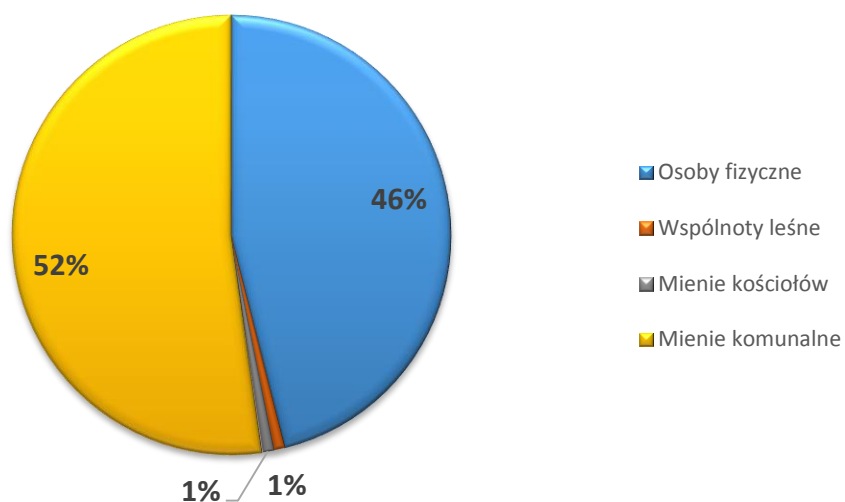
Powierzchnia lasów objętych uproszczonymi planami urządzania lasu oraz inwentaryzacją stanu lasu, stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych to ok. **5 881 ha**, natomiast ok. **6 878 ha** stanowi mienie komunalne gmin.

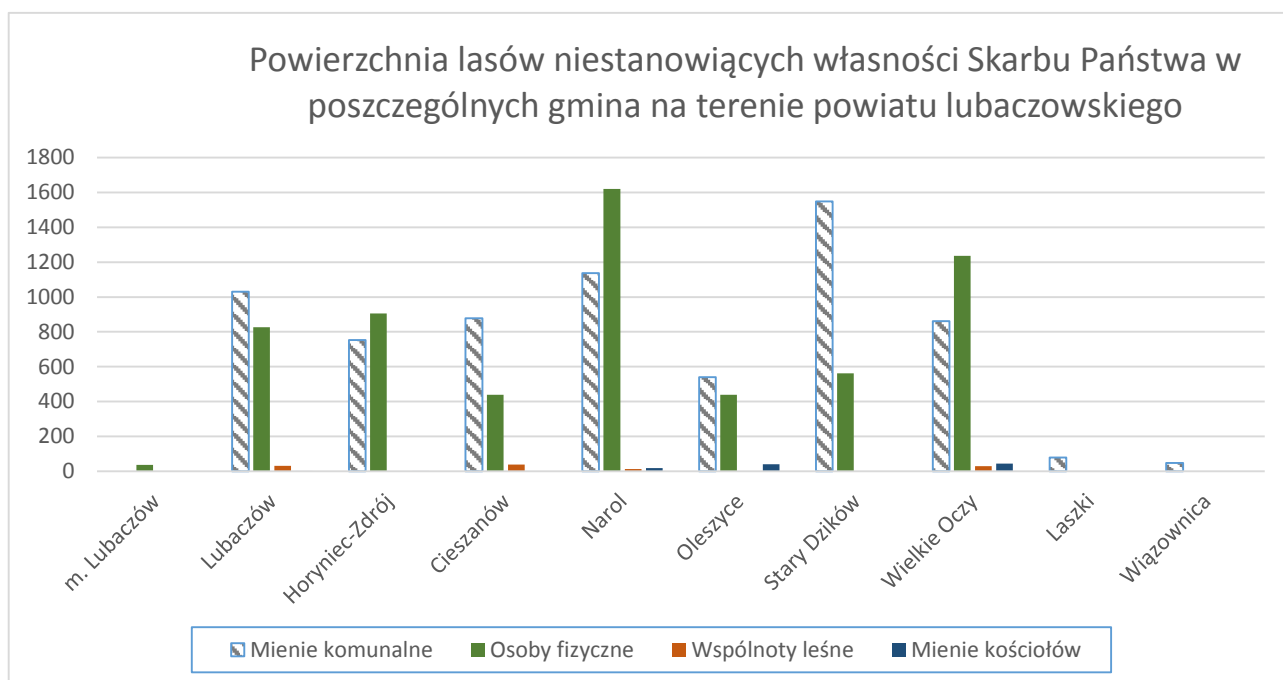
Rozkład powierzchni leśnych w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego obrazuje poniższa tabela.

**Struktura własnościowa lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w ujęciu powierzchniowym
w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego**

Nazwa gminy	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]				
	Osoby fizyczne	Wspólnoty leśne	Mienie kościołów	Mienie komunalne	ogółem
m. Lubaczów	36,9952	0	0	0	36,9952
Lubaczów	826,2642	31,4855	0,0047	1030,52	1888,2744
Horyniec-Zdrój	905,6809	0	1,8861	752,5004	1660,0674
Cieszanów	439,5031	37,80	0	878,31	1355,6131
Narol	1620,5726	11,9128	18,5882	1136,0855	2787,1591
Oleszyce	439,5031	0	40,6276	539,90	1020,0307
Stary Dzików	562,2972	0	0	1547,69	2109,9872
Wielkie Oczy	1235,1610	29,90	44,7970	861,2150	2171,0730
Laszki	0	0	0	78,49	78,4900
Wiązownica	0	0	0	47,51	47,5100
Razem	6065,9773	111,0983	105,9036	6872,2209	13 155,2001

**Struktura własności lasów niestanowiących
własności Skarbu Państwa w powiecie
lubaczowskim**

- **Cel nr 3 – Utrzymanie zadrzewień śródpolnych umożliwiających zachowanie i odtworzenie funkcji lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych.**

Miernikiem realizacji tego celu jest utrzymanie ciągłości i tworzenie korytarzy ekologicznych (migracji zwierząt), wprowadzenie i kształtowanie zadrzewień śródpolnych na terenach o małej lesistości, ochrona dolin rzecznych i ważnych lokalnych korytarzy ekologicznych.

- **Cel nr 4 – Zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi.**

Zalesianie terenów wyłączonych z użytkowania rolniczego to główny miernik realizacji tego celu. Na terenie powiatu lubaczowskiego, działanie polegające na zalesianiu gruntów to bardzo popularne przedsięwzięcie realizowane przez właścicieli gruntów, chcących skorzystać ze wsparcia finansowego, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia z 2002 roku. Działanie to ma na celu zwiększenie obszarów zalesionych na gruntach rolnych oraz innych niż rolne, a wsparcie obejmuje zalesienie oraz premię pielęgnacyjną i zalesieniową.

W ramach prowadzenia nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa Starosta Lubaczowski przeprowadza ocenę udatności upraw leśnych założonych w ramach PROW oraz kontroluje co 3 lata uprawy założone w ramach ustawy tzw. „budżetowej”.

W 2016 roku ocenie udatności upraw leśnych założonych w ramach działania „Zalesienia gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, poddano **59,95 ha** gruntów rolnych zalesionych w jesień 2012 i wiosną 2013 roku, natomiast w 2017 roku – **31,00 ha** gruntów zalesionych jesienią 2013 roku oraz wiosną 2014

roku. Wszystkie skontrolowane powierzchnie leśne - zarówno w roku 2016 jak również 2017 uzyskały pozytywną ocenę udatności podczas kontroli.

Wykaz powierzchni skontrolowanych upraw w 2016 i 2017 r. - założonych w ramach PROW

Nazwa Gminy	Kontrola powierzchni leśnych założonych w ramach PROW			
	2016		2017	
	Ilość zalesionych działek	Pow. [ha]	Ilość zalesionych działek	Pow. [ha]
Miasto Lubaczów	-	-	1	2,38
Lubaczów	17	13,39	8	6,38
Horyniec-Zdrój	-	-	-	-
Cieszanów	4	4,05	3	2,28
Narol	3	4,69	5	4,78
Oleszyce	-	-	-	-
Stary Dzików	10	24,04	14	6,55
Wielkie Oczy	13	13,78	3	8,63
Ogółem	47	59,95	34	31,00

W 2016 roku przedmiotem kontroli były również uprawy leśne założone kolejno w 2002 roku, natomiast w 2017 – założonych w 2003 roku, na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia. Kontrola na ww. uprawach odbywa się co 3 lata.

Wykaz powierzchni skontrolowanych upraw założonych w ramach ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia w latach 2016-2017.

Gmina	Powierzchnia upraw podlegających kontroli	
	2016	2017
Lubaczów	0,86	13,78
M.Lubaczów	5,52	1,65
Horyniec-Zdrój	-	7,83
Cieszanów	2,93	24,02
Narol	-	11,2
Oleszyce	2,93	2,97
Stary Dzików	3,11	4,56
Wielkie Oczy	10,23	78,48
Ogółem	25,58	144,49

- Cel nr 5 – Ochrona zasobów genowych w rolnictwie i sadownictwie.**

Miernikiem realizacji powyższego celu jest ochrona zasobów genowych w obszarze rolnictwa i sadownictwa polegająca na wprowadzeniu do obrotu wyłącznie materiału siewnego populacji miejscowych, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych, tradycyjnych odmian warzyw oraz mieszanek roślin pastewnych. Nadzór nad stosowaniem materiału rozmnożeniowego w rolnictwie prowadzony jest przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi wykaz: dostępnego materiału siewnego, nasion i wegetatywnego materiału nasadzeniowego wyprodukowanego metodami ekologicznymi oraz dostawców ekologicznego materiału siewnego nasion i wegetatywnego materiału nasadzeniowego wyprodukowanego metodami ekologicznymi, a także umieszcza informację o dostępnym materiale siewnym, nasionach i wegetatywnym materiale nasadzeniowym wyprodukowanym w okresie konwersji.

Na podstawie ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym Biuro Nasiennictwa Leśnego w Warszawie prowadzi: Krajowy Rejestr Leśnego Materiału Podstawowego (KRLMP), Skrócony Rejestr Leśnego Materiału Podstawowego (SRLMP), rejestr świadectw pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego, rejestr dostawców leśnego materiału rozmnożeniowego. Ponadto wydaje: świadectwa pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego, pozwolenia na przywóz leśnego materiału rozmnożeniowego z państw niebędących członkami Unii Europejskiej. Przeprowadza kontrole: Leśnego Materiału Podstawowego podlegającego rejestracji w Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego pod względem spełniania wymagań określonych w ustawie, leśnego materiału rozmnożeniowego pod względem spełniania wymagań określonych w ustawie, dostawców pod względem przestrzegania przepisów ustawy, w tym prawidłowości prowadzonej dokumentacji, współpracuje z organizacjami międzynarodowymi w zakresie selekcji leśnej i nasiennictwa leśnego, opracowuje we współpracy z zainteresowanymi jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi metody oceny leśnego materiału rozmnożeniowego oraz leśnego materiału podstawowego.

Cele krótkookresowe:

- **Cel nr 1 – Zachowanie właściwego stanu ochrony cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.**

Miernikiem realizacji tego celu jest ilość wykonanych zadań z zakresu ochrony czynnej siedlisk i gatunków, liczba wykonanych inwentaryzacji przyrodniczych, wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody w zawartych planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych, modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjno-turystycznej.

W ramach promowania walorów turystyczno-krajobrazowych Roztocza, w maju 2016 r. zorganizowany został II Roztoczański Rajd Rowerowy szlakiem Green –Velo po „Roztoczu lubaczowskim”, natomiast w maju 2017 roku – III Roztoczański Rajd Rowerowy Green Velo. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane w celu upowszechniania turystyki rowerowej, jako formy rekreacji i aktywnego wypoczynku, popularyzacji szlaków i ścieżek turystyczno-krajobrazowych w przestrzeni rolno – leśnej na terenie powiatu lubaczowskiego. Jest to inicjatywa, która ma za zadanie przybliżenie lokalnej społeczności przedsięwzięć na rzecz integracji działań w zakresie zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu. Impreza ma wymiar cykliczny i cieszy się ogromnym zainteresowaniem nie tylko wśród lokalnych mieszkańców powiatu, ale również osób preferujących aktywne formy wypoczynku z całej Polski.

- **Cel nr 2 – Stworzenie formalno-prawnych i organizacyjnych podstaw skutecznej ochrony zasobów leśnych.**

Miernikiem realizacji tego celu jest powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych do zalesienia, powierzchnia lasów objęta dokumentacją planów urządzania lasu, uproszczonych planów urządzania lasu oraz liczba planów poddana strategii ocen oddziaływania na środowisko.

W powiecie lubaczowskim uproszczonymi planami urządzania lasu objętych jest blisko 13 tys. ha lasów osób fizycznych, wspólnot gruntowych, kościołów i mienia komunalnego gmin. Aktualną

inwentaryzacją stanu lasu objętych jest zaledwie 2,9270 ha lasów, w tym 2,6170 ha w gminie Lubaczów oraz 0,31 ha w gminie Horyniec-Zdrój.

Uproszczone plany urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych sporządzane są na koszt i zlecenie starosty, natomiast dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa pozostałych własności – na koszt i zlecenie właścicieli (tj. własności gmin, kościołów itp.).

W roku 2016 r. uproszczony plan urządzania lasu, obowiązujący w okresie od 01-01-2016 do 31-12-2025 został sporządzony dla:

- lasów mienia komunalnego Gminy Laszki, obręb Nowa Grobla, pow. opracowania – 78,49 ha, zatwierdzony zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 12/2016, z dnia 19-02-2016 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój,

- lasów mienia komunalnego Gminy Oleszyce, pow. opracowania – 539,90 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 6/2017, z dnia 03-02-2017 r. Plan sporządziła firma: Laboratorium Wiedzy Doradztwo Opracowania Szkolenia Patryk Sobota, ul. Targowa 42, 37-420 Rudnik nad Sanem, koszt opracowania – 9 988,07 zł, zrealizowany ze środków własnych.

- lasów mienia komunalnego Gminy Stary Dzików, pow. opracowania – 1 547,69 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 1/2017, z dnia 09-02-2017 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój, koszt opracowania – 67 730,00 zł, zrealizowany ze środków własnych.

W roku 2017 r. uproszony plan urządzania lasu, obowiązujący w okresie od 01-01-2017 do 31-12-2026 został sporządzony dla:

- lasów mienia komunalnego Gminy Cieszanów, pow. opracowania – 878,31 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 3/2018, z dnia 15-01-2018 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój, koszt opracowania – 34 236,52 zł, zrealizowany ze środków własnych.

- lasów mienia komunalnego Gminy Lubaczów, pow. opracowania – 1030,52 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 7/2017, z dnia 06-02-2017 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój, koszt opracowania – 29 997,00 zł zrealizowany ze środków własnych.

- lasów mienia komunalnego Gminy Narol, pow. opracowania – 1 136,0855 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 2/2018, z dnia 12-01-2018 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój, koszt opracowania – 45 078,96 zł zrealizowany ze środków własnych.

- lasów mienia komunalnego Gminy Wiązownica, pow. opracowania – 47,51 ha, obręb Nowa Grobla, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 8/2017, z dnia 07-03-2017 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój,

- lasów mienia komunalnego Gminy Wielkie Oczy, pow. opracowania – 861,2150 ha, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 1/2018, z dnia 11-01-2018 r. Plan sporządziła firma: Wykonawstwo Uproszczonych Planów Urządzania Lasu Marek Kielar, ul. Długa 123a, 38-440 Iwonicz Zdrój, koszt opracowania – 30 814,61 zł zrealizowany ze środków własnych.

Dla uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów mienia komunalnego Gminy: Narol, Lubaczów oraz Stary Dzików została przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Ponadto w 2017 r. został sporządzony aneks do uproszczonego planu urządzania lasu, obowiązującego w okresie od 01-01-2015 r. do 31-12-2024 r. dla lasów stanowiących własność osób fizycznych, położonych na terenie Gminy Lubaczów, pow. opracowania 22,3011 ha. Aneks został sporządzony przez firmę Krameko Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, ul. Mazowiecka 108, zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Lubaczowskiego Nr 28/2017, z dnia 8-12-2017 r. Koszt netto wykonania aneksów w całości został dofinansowany przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych ze środków Funduszu Leśnego i wyniósł 818,90 zł brutto (785,24 zł netto). Podczas sporządzania aneksów do upul uzgodniono odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. W roku 2017 r. rozpoczęto również prace na wykonaniem uproszczonego planu urządzania lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położonych na terenie Gminy Miejskiej Lubaczów oraz Gminy Wielkie Oczy. Powyższe jest związane z faktem, że końcem 2018 r. mija 10- letni okres obowiązywania uproszczonych planów dla lasów osób fizycznych położonych na terenie tych dwóch gmin. Przedmiotowe plany są w trakcie realizacji, a 50 % kosztów wykonania pokryje DGLP ze środków Funduszu Leśnego.

- **Cel nr 3 – Intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.**

Miernikiem realizacji tego celu jest przebudowa drzewostanów zmienionych i silnie uszkodzonych lub niezgodnych z siedliskiem, odbudowa potencjału produkcyjnego ekosystemów leśnych naruszonych w wyniku katastrof leśnych i pożarów.

W latach 2016-2017 nie odnotowano klęsk żywiołowych, w wyniku których ucierpiałyby znaczne powierzchnie lasów.

W leśnictwie Kolonia, Nadleśnictwo Oleszyce wdrażany jest Ogólnopolski Program Restytucji Cisa, który znajduje się na Czerwonej Liście Gatunków Zagrożonych w Polsce wyginieciem. W specjalnych szafkach o zmiennej temperaturze od +20 ° C do -10°C przygotowywane są nasiona do skiełkowania. Sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym hodowane są w tunelach foliowych.

W ramach realizowanego programu ochrony i zachowania exsitu, w latach 2012-2016 założono ponad 18,0 ha upraw z udziałem cisa pospolitego. Nasadzenia zrealizowano na terenie nadleśnictw wchodzących w skład RDLP w Krośnie.

Ochrona przed hałasem – Priorytet 7

Na terenie powiatu lubaczowskiego realizowane były następujące cele:

Cel średniookresowy

- Cel nr 1 – Zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Jak wynika ze stanu realizacji przedsięwzięć wynikających harmonogramu rzeczowo-finansowego, w którym zostały ujęte zadania celów średniookresowych i krótkookresowych realizowanych na naszym terenie, w latach 2016-2017, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiskowych, prowadzone były prace zmierzające do doprowadzenia istniejących nawierzchni dróg do stanu zgodnego z wymogami dotyczącymi hałasu, a przede wszystkim poprawy płynności ruchu drogowego.

W 2017 roku w powiecie lubaczowskim zostało przebudowanych prawie 20 km dróg powiatowych. Inwestycje o łącznej wartości prawie 16 mln zł zrealizował samorząd powiatowy przy wsparciu gmin i środków zewnętrznych.

Ostatni rok to czas, w którym znacząco poprawił się szlak komunikacyjny dróg powiatowych. W sumie na inwestycje drogowe w 2017 roku Starostwo Powiatowe w Lubaczowie wydało prawie 16 mln zł. Środki te pochodziły z funduszy zewnętrznych, część kosztów pokryły także poszczególne gminy. Sam powiat na remont dróg ze środków własnych przeznaczył ponad 3 mln zł.

Z nowego „dywaniku” cieszą się kierowcy pokonujący trasę ze **Starego Dzikowa do Oleszyc**. W ramach projektu **przebudowano** 3 odcinki drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej

długości **prawie 9 km**. Wartość zadania wyniosła 6 480 546,60 zł. Na tę kwotę złożyły się Gmina Oleszyce (209 895, 91zł) , Gmina Stary Dzików (1 003 839,34 zł) i Powiat Lubaczowski (1 213 735,25 zł). Ponadto 4 053 076 zł pozyskano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kolejną sporą inwestycją drogową była przebudowa drogi powiatowej nr 1677R **Szczutków – Wielkie Oczy – Granica Państwa**. Za 6 567 500,89 zł wyremontowano **ponad 6 km**. To zadanie finansowane było z budżetu PRGiPID (2 999 750 zł), Powiatu Lubaczowskiego (1 765 836,69 zł), Gminy Wielkie Oczy (1 348 526,07 zł) i Gminy Lubaczów (453 388,13 zł).

Z Programu Usuwania Skutków Klęsk Żywiotowych przebudowano 3,5 km drogi powiatowej 2409R **Nowe Brusno – Polanka Horyniecka**. Pozyskano 1 441 008 zł. Powiat Lubaczowski i Gmina Horyniec – Zdrój dołożyły do zadania po 228 176,97 zł.

Z tego programu również dofinansowano (447 724 zł) przebudowę 1 km drogi powiatowej 1641R **Lipisko- Huta Złomy**. Łączna suma kosztów wynosiła 573 261, 73 zł. Do puli 100 000 zł dołożyła Gmina Narol, a Powiat 25 537,73 zł. Dodatkowo Starostwo za 69 355,40 zł wykonało remont mostu na rzece Tanew.

W 2017 roku w powiecie lubaczowskim podjęto się **również prac remontowych chodników**. W Lubaczowie przy ul. Mickiewicza odnowiono odcinek o długości prawie 300 m, wybudowano chodnik w Krowicy Hołodowskiej o długości 600 m oraz w ciągu drogi powiatowej 1553R Cewków – Stary Dzików- Oleszyce, który liczy 100 m. Wartość tych zadań w sumie wyniosła 377 937 zł. Prace finansowały Gmina Lubaczów (98 868, 97 zł), Gmina Oleszyce (15 500 zł) i Powiat Lubaczowski (263 568,03 zł).

Dla miasta Lubaczów bardzo istotnym przedsięwzięciem w roku 2016 był generalny remont ulicy Technicznej w Lubaczowie, z uwagi na zapewnienie tą trasą dojazdu do terenów inwestycyjnych. Remontowana trasa objęła niespełna 700-metrowy odcinek ulicy Technicznej, zapewniający dojazd do terenów inwestycyjnych. Inwestycję miasto zrealizowało w ramach Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019. Na cel uzyskano dotację w kwocie ponad 600 tysięcy zł, co stanowi połowę kosztów całej inwestycji.

Drogowcy wykonali nowy dywanik asfaltowy (wcześniej droga była pokryta betonowymi płytami) oraz chodnik.

Przebudowane zostały też drogi leśne w Nadleśnictwie Oleszyce. Prace remontowe objęły Leśnictwo Futory, drogi leśne nr 23 i 17.

W Gminie Horyniec-Zdrój zostały w latach 2016-2017 przebudowane drogi gminne w m. Krzywe, Werchrata, Wólka Horyniecka, a także osiedlowe: na terenie osiedla po PGR-owskiego w Horyńcu-Zdroju, na osiedlu Dąbrowskiego, na terenie osiedla mieszkaniowego po byłym PGR Werchrata.

W Gminie Cieszanów zostały przeprowadzone modernizacje następujących dróg w: Dachnowie (Skośna), Cieszanowie (k.Kościół), Kowalówka –Doliny, Cieszanowie (połączenie ul. Armii Krajowej z ul. Kościuszki), Dachnowie (droga transportu rolnego).

W Gminie Oleszyce przebudowano następujące drogi w: Stare Oleszyce i Futory (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych), ul. Spokojnej wraz z przebudową łączników dr 103209R, ul. Kościuszki, dr nr 105211 ul. Sobieskiego i dr nr 105212R ul. Futorzańskiej, nr 105205R, nr 10521R ul. Podwalna, w Borchowie, Zalesie-Stare Sioło, Nowa Grobla i Futory (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych). W latach 2016-2017 przebudowana została droga powiatowa Ceków-Stary

Dzików – Oleszyce nr 1553R w km 8+494-12+650 w ramach: Działanie Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Poddziałanie – Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii Typ operacji – Budowa lub modernizacja dróg lokalnych PROW na lata 2014-2020.

Na terenie miasta Lubaczów przebudowano: ul. Hetmana A.M. Sieniawskiego, ul. Sarzyny, ul. Dębickiego. Wykonano parking przy ul. Kolejowej i ul. Ofiar Katynia. Na dojeździe do garaży od ul. Baziaka wybudowano oświetlenie uliczne. Wykonano utwardzenie dróg na ul. Szpitalnej, na osiedlu Niemirowska II płytami żelbetonowymi drogowymi z rozbiórki nawierzchni ul. Technicznej w Lubaczowie. Przeprowadzono rewitalizację ul. Strażackiej, łącznik od skrzyżowania z drogą wojewódzką DW866 ul. Mickiewicza do skrzyżowania z ul. Dębickiego, ul. Armii Krajowej, ul. Ogrodowa, ul. Płk. Franciszka Herzoga, ul. Franciszka Mazurkiewicza, ul. Księcia Leszka Białego, ul. Księcia Władysława Opolczyka.

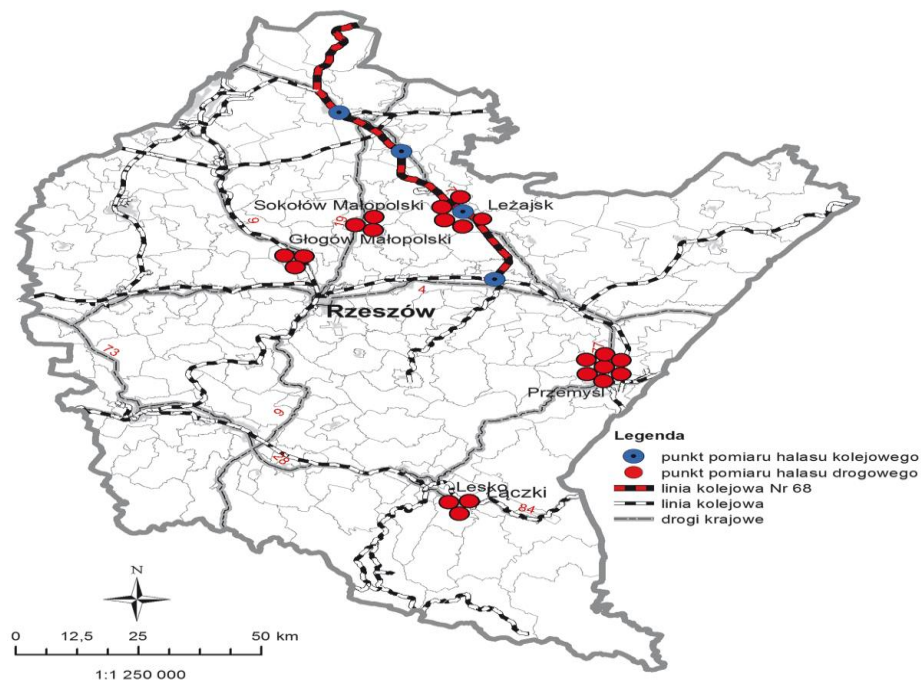
Na terenie Gminy Narol remont dróg został przeprowadzony na: ul. Wałowej, Lipsko, Sobieskiego, a także w Lipiu, Rudzie Różanieckiej

Cel krótkookresowy

- **Cel nr 1 Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza komunikacyjnym.**

Ocenę stanu akustycznego środowiska WIOŚ dokonuje obowiązkowo dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i terenów poza aglomeracjami (drogi, linie kolejowe lub lotniska, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach). W roku 2016 WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził pomiary hałasu drogowego i hałasu kolejowego w miejscowościach: Głogów Małopolski, Lesko, Leżajsk, Łączki, Przemysł, Sokołów Małopolski w 21 punktach pomiarowych. Pomiary poziomu hałasu kolejowego linii kolejowej Nr 68 na odcinku granica województwa-Przeworsk przeprowadzono w miejscowościach: Leżajsk, Przeworsk, Rudnik nad Sanem, Stalowa Wola,, łącznie w 4 punktach pomiarowych.

Rys. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu komunikacyjnego i kolejowego w 2016r.

Powiat lubaczowski w latach 2016-2017 został pominięty przy pomiarach poziomu hałasu drogowego jak i kolejowego.

W roku 2016 Firma BAASA Acoustics s.c. ul. Gdyńska 25, 58-100 Świdnica wykonała na zlecenie Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, Mapę Akustyczną dla drogi wojewódzkiej Nr DW866 Dachnów – Lubaczów na terenie powiatu lubaczowskiego. Analizę wykonano w ramach zadania: Wykonanie map akustycznych obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów oraz wykonanie okresowego pomiaru poziomu hałasu dróg wojewódzkich o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów. Odcinek objęty niniejszym opracowaniem to część obszaru miasta Lubaczów oraz Gminy Cieszanów. Rozpoczyna się w miejscowości Dachnów na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką DW865 i dalej biegnie w kierunku południowym do miasta Lubaczów. Odcinek kończy się skrzyżowaniem z drogą wojewódzką nr DW867 w ciągu ul. Wyszyńskiego w Lubaczowie. W większości droga przebiega przez tereny zagospodarowane, luźną zabudowę mieszkaniową w miejscowości Dachnów, a następnie zwartą zabudowę miejską w miejscowości Lubaczów. W środkowej części odcinek przebiega przez tereny upraw rolnych. W Lubaczowie w rejonie skrzyżowania z ul. Szpitalną zlokalizowany jest kompleks budynków szpitalnych.

Tab. Charakterystyka obszaru objęta ocenie, źródło „Mapa Akustyczna dla drogi wojewódzkiej nr DW866 na terenie powiatu lubaczowskiego”

DW866 na terenie powiatu lubaczowskiego									
Numer drogi	Opis odcinka				Obszar analizy (km ²)	Powiat	Gmina	Gęstość zaludnienia w gminie (os/km ²)	Liczba mieszkańców gminy
	Pikietaż		Długość (km)	Nazwa					
	Od	do							
866	0+000	5+900	5,9	DW866	4,72	lubaczowski	Cieszanów	27	5444
				Dachnów			Lubaczów	45	9156
				-Jarosław			Miasto Lubaczów	473	12304

Standardy jakości środowiska w zakresie emisji hałasu określają dopuszczalne poziomy hałasu zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U.z 2014r., poz. 112 z późn.zm.).

Tab. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U.z 2014r., poz. 112 z późn.zm.).

l.p	Przeznaczenie terenu	Drogi lub linie kolejowe	
		Przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	Przedział czasu odniesienia równy wszystkim nocom w roku
		L _{DOWN} (dB)	L _N (dB)
1	a) Strefa ochronna A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	68	59

	d)Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowe		
4	a)Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65

Wyniki pomiarów hałasu wykonane na odcinku drogi DW866 Dachnów – Lubaczów przedstawia poniższa tabela.

Oznaczenie punktu pomiarowego	Najbliższy adres	Wyniki pomiaru		Niepewność	
		Dzień (dB)	Noc (dB)	Dzień (dB)	Noc (dB)
02_DW866_1	Dachnów 334	63,4	56,9	1,3	1,2
02_DW866_2	Lubaczów Ul. Mickiewicza 150A	65,1	56,6	1,4	1,2

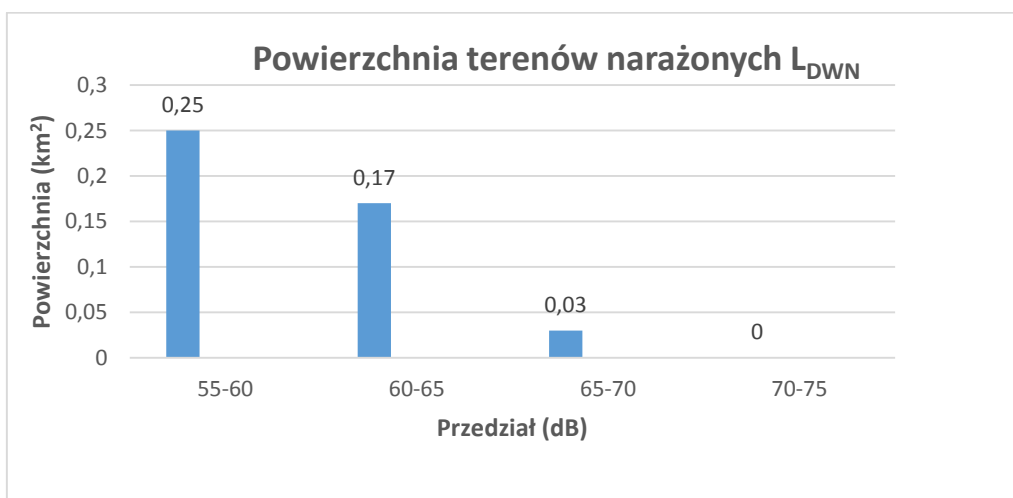
Tab. Średnioroczne natężenie ruchu na odcinku drogi Dachnów-Lubaczów

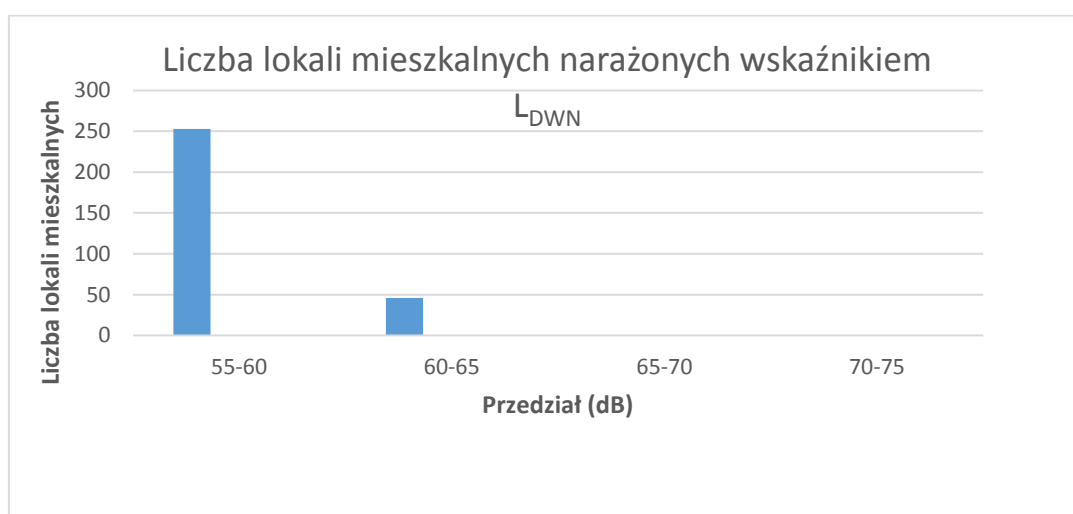
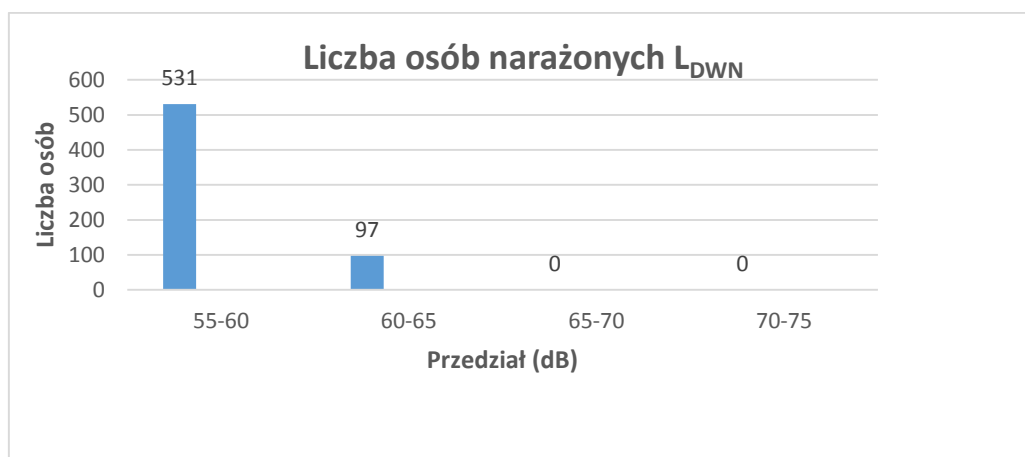
Oznaczenie punktu pomiarowego	SDDR			Dane przyjęte do modelu					
	SDDR	Pojazdy lekkie	Pojazdy ciężkie	Pojazdy lekkie (poj./h)			Pojazdy ciężkie %(poj.)		
	Poj./dobę	Poj./dobę	Poj./dobę	Dzień	Wieczór	Noc	Dzień	Wieczór	Noc
02_DW866_1	9619	9435	184	656,8	274,8	56,8	13,7	3,2	0,8
02_DW866_2	9619	9435	184	656,8	274,8	56,8	13,7	3,2	0,8

Na podstawie powyższych danych oszacowano powierzchnię terenów, liczbę lokali oraz mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas określony wskaźnikami L_{DWN} oraz L_N .

Tab. Powierzchnia terenów narażonych na hałas drogowy L_{DWN}

Przedział (dB)	Powierzchnia (km ²)	Osoby narażone		Liczba lokali mieszkaniowych
		Liczba	Odsetek (%)	
55-60	0,25	531	84,6	253
60-65	0,17	97	15,4	46
65-70	0,03	0	0,0	0
70-75	0,00	0	0,0	0
>75	0,00	0	0,0	0
Suma	0,456	628	100,0	299

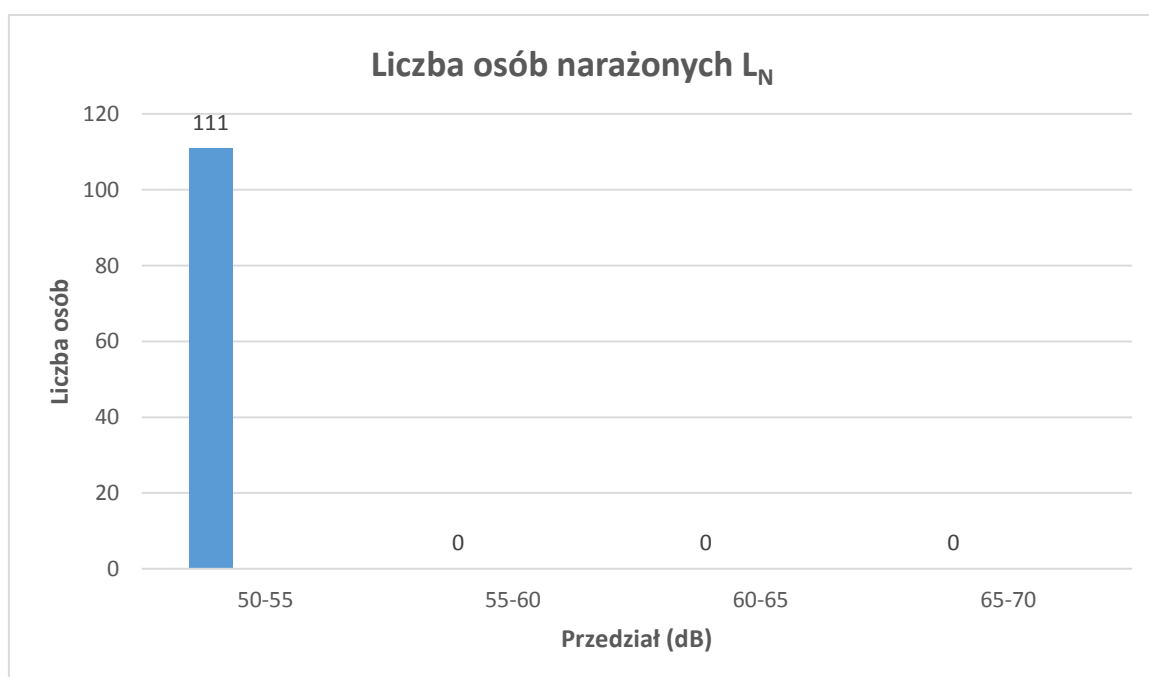
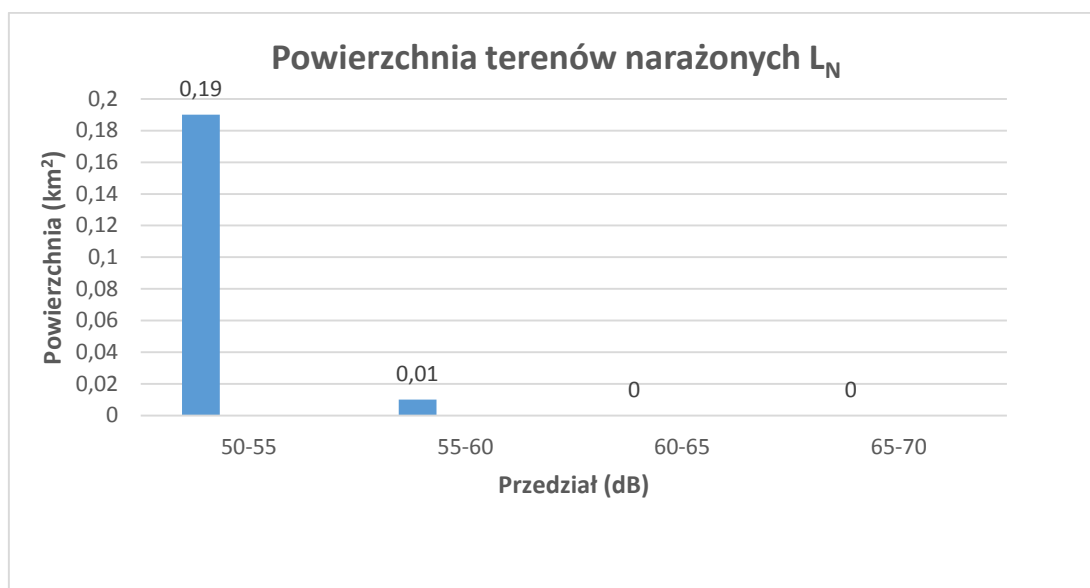

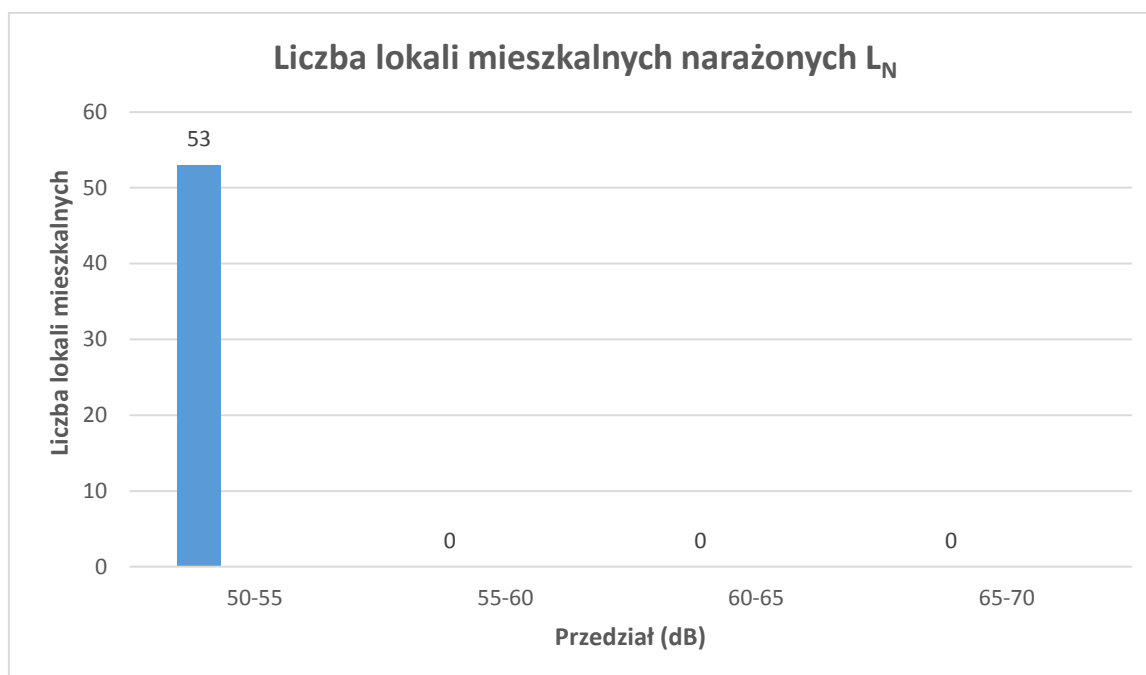

Powierzchnia terenów narażona na hałas oceniany wskaźnikiem L_N z uwzględnieniem liczby lokali oraz mieszkańców eksponowanych na hałas o poziomie $L_N > 50\text{dB}$

Tab. Narażenie na hałas drogowy L_N

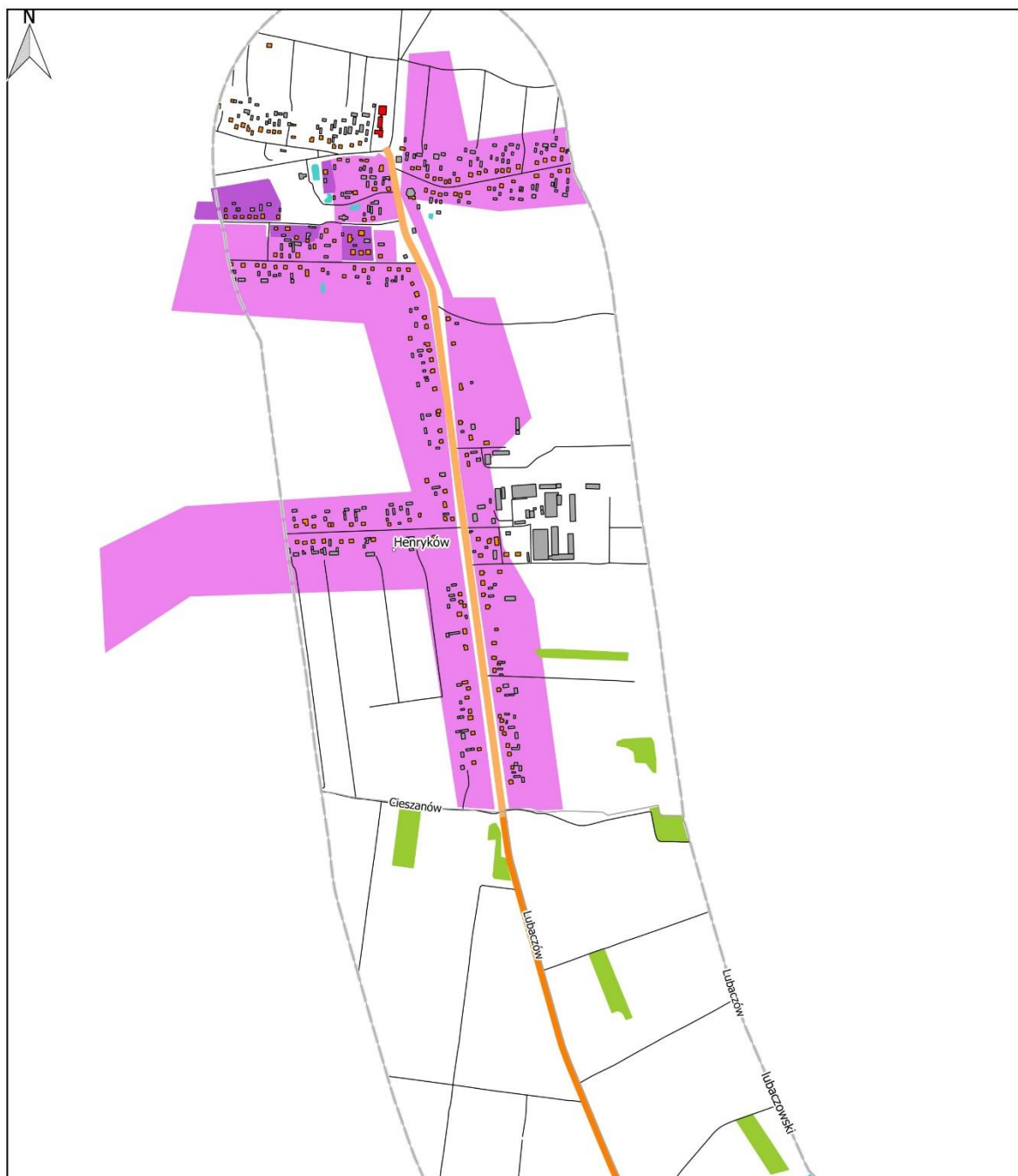
Przedział (dB)	Powierzchnia (km ²)	Osoby narażone		Liczba lokali mieszkalnych
		Liczba	Odsetek (%)	
50-55	0,19	111	100,0	53
55-60	0,01	0	0,0	0
60-65	0,00	0	0,0	0
65-70	0,00	0	0,0	0
>70	0,00	0	0,0	0
Suma	0,196	111	100,0	53

Z przeprowadzonych analiz, wynika że na obszarze o powierzchni ok. 4,72 km², przy obecnych poziomach dopuszczalnych wskaźników L_{DWN} oraz L_N praktycznie nie występują tereny mieszkaniowe, dla których standardy te nie byłyby dotrzymane. Nie występują tereny, dla których akustyczny stan środowiska można zakwalifikować jako zły czy bardzo zły.

Wyniki analiz rozkładu hałasu przy elewacjach budynków, przeprowadzonych na różnych wysokościach budynków zlokalizowanych w pierwszej linii zabudowy (dla najbardziej narażonych budynków mieszkalnych) nie wykazały, występowania ponadnormatywnego hałasu na żadnej z kondygnacji.

baasaacoustics

grudzień 2016

1:10 000
0 100 200 300 400 500 m

Mapa emisyjna hałasu i mapa wrażliwości dla wskaźnika LDWN

Droga wojewódzka nr 866
Dachnów-Lubaczów
od km 0+000 do km 5+900

Arkusz: 1 z 2

Poziom emisji

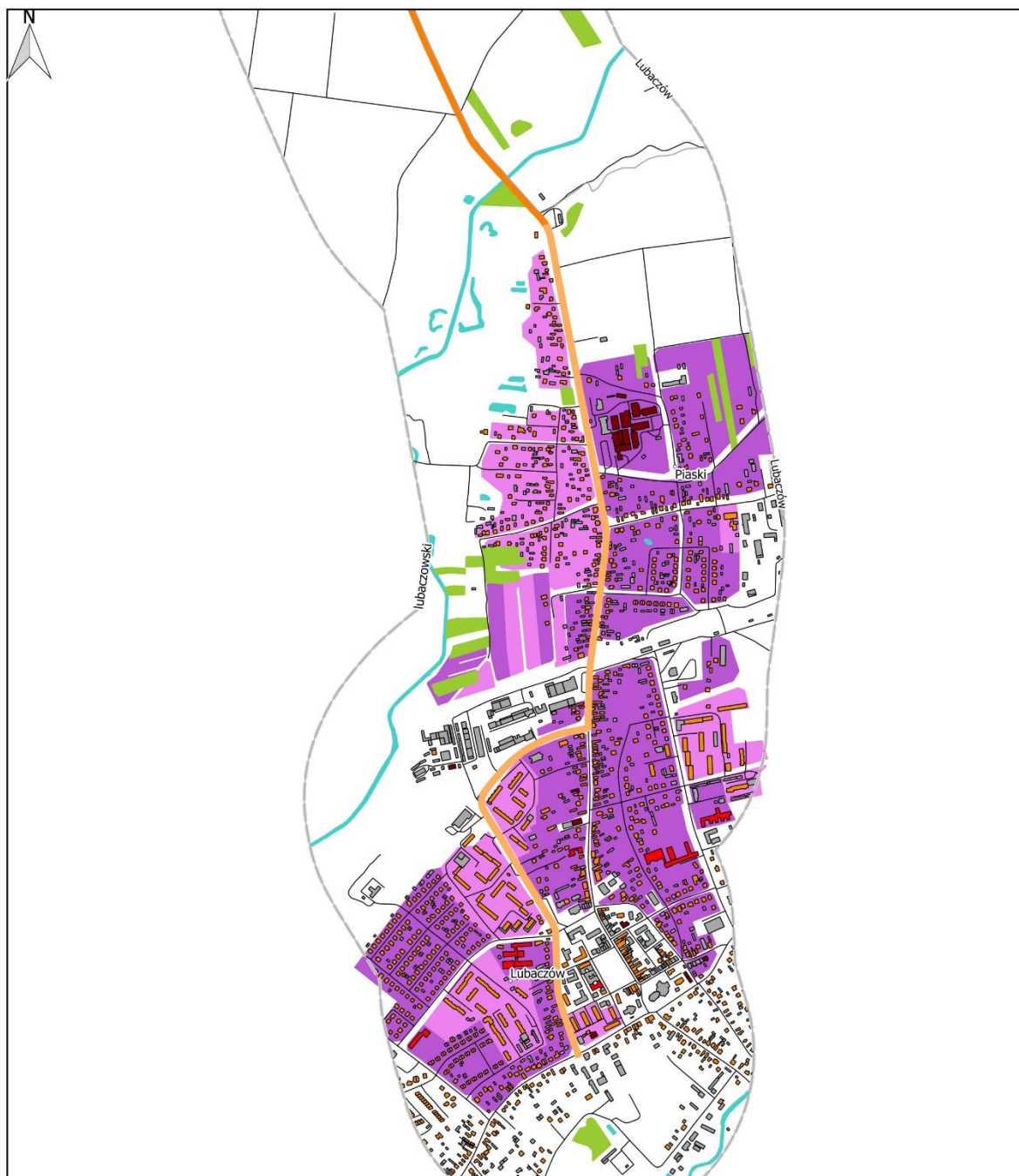
45 - 50 dB
50 - 55 dB
55 - 60 dB
60 - 65 dB
65 - 70 dB

Budynki

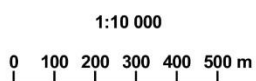
Mieszkalne
Szkoly i przedszkola

Legenda

Służba zdrowia
 Niemieszkalne
 Tereny chronione (wrażliwe)
 LDWN=64dB
 LDWN=68dB
 Drogi
 Ekrany akustyczne
 Lasy
 Wody

grudzień 2016

Mapa emisyjna hałasu i mapa wrażliwości dla wskaźnika LDWN

Droga wojewódzka nr 866
Dachnów-Lubaczów
od km 0+000 do km 5+900

Arkusz: 2 z 2

Poziom emisji

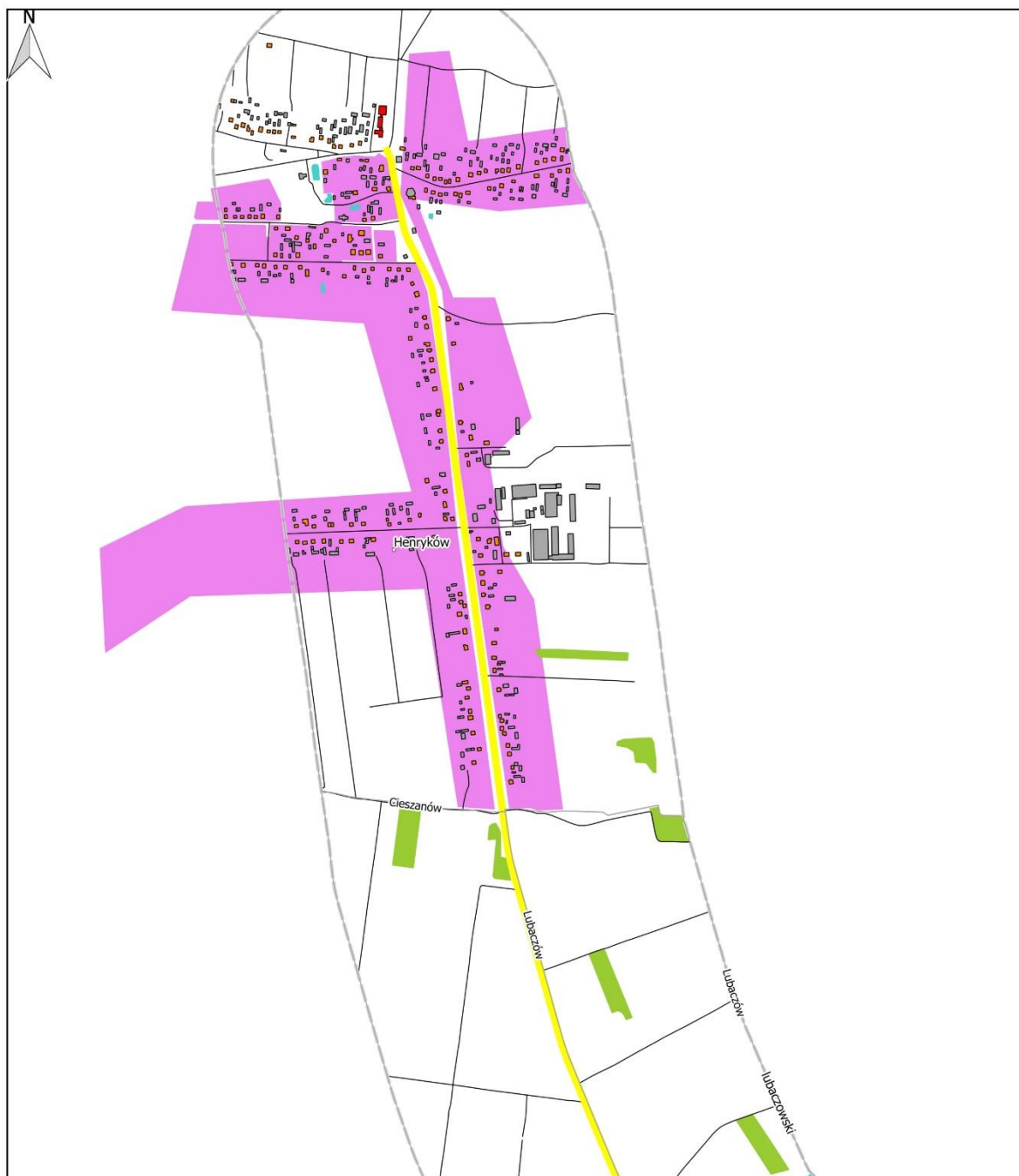
- 45 - 50 dB
- 50 - 55 dB
- 55 - 60 dB
- 60 - 65 dB
- 65 - 70 dB

Budynki

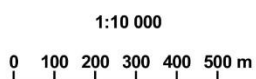
- Mieszkalne
- Szkoły i przedszkola

Legenda

- Śłużba zdrowia
- Niemieszkalne
- Tereny chronione (wrażliwe)
- LDWN=64dB
- LDWN=68dB
- Drogi
- Ekrany akustyczne
- Lasy
- Wody

grudzień 2016

Mapa emisyjna hałasu i mapa wrażliwości dla wskaźnika LN

Droga wojewódzka nr 866
Dachnów-Lubaczów
od km 0+000 do km 5+900

Arkusz: 1 z 2

Poziom emisji

- 45 - 50 dB
- 50 - 55 dB
- 55 - 60 dB
- 60 - 65 dB
- 65 - 70 dB

Budynki

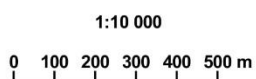
- Mieszkalne
- Szkoły i przedszkola

Legenda

- Śłużba zdrowia
- Niemieszkalne
- Tereny chronione (wrażliwe)
- LN=59dB
- Drogi
- Ekrany akustyczne
- Lasy
- Wody

grudzień 2016

Mapa emisyjna hałasu i mapa wrażliwości dla wskaźnika LN

Droga wojewódzka nr 866
Dachnów-Lubaczów
od km 0+000 do km 5+900

Arkusz: 2 z 2

Poziom emisji

- 45 - 50 dB
- 50 - 55 dB
- 55 - 60 dB
- 60 - 65 dB
- 65 - 70 dB

Budynki

- Mieszkalne
- Szkoły i przedszkola

Legenda

- Śłużba zdrowia
- Niemieszkalne
- Tereny chronione (wrażliwe)
- LN=59dB
- Drogi
- Ekrany akustyczne
- Lasy
- Wody

Ochrona kopalin – Priorytet 8

Cel średniookresowy

- **Cel nr 1 – Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin.**

Miernikami tego celu jest m.in. racjonalna gospodarka zasobami kopalin, która ma na celu możliwe maksymalne wykorzystanie zasobów i wydobytej kopaliny, a zatem minimalizacja strat zasobów przy równoczesnej minimalizacji ryzyka związanego z prowadzeniem eksploatacji i minimalizacji szkód w środowisku.

Wielkość rocznego wydobycia kopalin na terenie powiatu lubaczowskiego oraz podmioty posiadające koncesje, przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Wykaz rocznego wydobycia kopalin oraz podmiotów gospodarczych posiadających koncesje na wydobywanie kopalin, na dzień 31.12.2017r. (źródło: własne)

Nazwa przedsiębiorcy	Wapiennik Węgierka Krystyna Malmuk, Jarosław	Zakład Ceramiki Budowlanej CER-BAT s.c. HBAE Batycki, Basznia Dolna	Zakład Usług Terenowych w Łukawcu Marian Rogowski
Nazwa złoża	Brusno	Smolinka 2	Łukawiec
Położenie/Gmina	Brusno, Gmina Horyniec-Zdrój	Basznia Dolna, Gmina Lubaczów	Łukawiec, gm. Wielkie Oczy
Rodzaj kopaliny	Kamień wapienny	Surowce ilaste	piasek
Numer decyzji koncesyjnej	OS-IV-7512/36/95 RG-7510-14/2007	RG-7510-7/2007	RG-7510-28/2010
Data wydania decyzji koncesyjnej	01.06.1995r. 07.08.2007r. zmiana terminu obowiązywania	28.08.2007r.	02.02.2011r.
Termin obowiązywania	31.12.2007r. 31.12.2022r.	30.06.2017r.	02.02.2031r.
Wielkość wydobycia (t) m ³ *	2016r.	2418	0
	2017r.	0,0	0
			2020

* jednostki: m³ – surowce ilaste, t- piasek, kamień wapienny

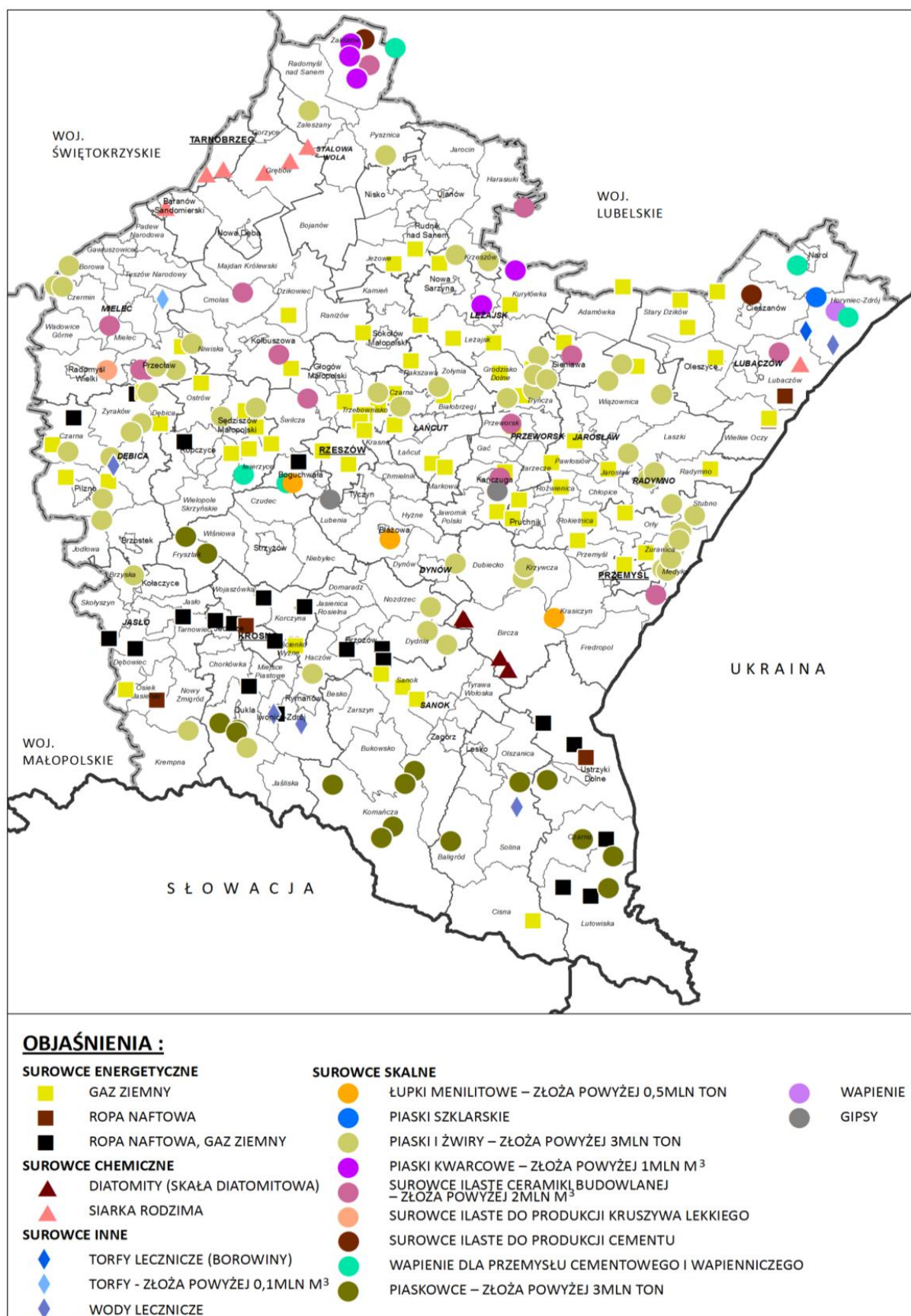
Cele krótkookresowe

- **Cel nr 1 - Racjonalne gospodarowanie zasobami surowców mineralnych**

Miernikiem realizacji tego celu jest m.in. ewidencja wydanych koncesji na eksploatację złóż kopalin na terenie powiatu lubaczowskiego. Wielkości zasobów złóż kopalin, występujących na terenie powiatu lubaczowskiego obrazuje poniższa tabela:

Tabela. Wielkości złóż kopalin występujących na terenie powiatu lubaczowskiego (źródło; własne).

L.p	Nazwa gminy	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Wielkość złoża
1.	Horyniec - Zdrój	Wapienie	Brusno	7353 tys. ton
			Brusno Węgierka	296,99 tys. ton
			Niwki	15509 tys. ton
			Nowiny Horynieckie	10932 tys. ton
		Piaski kwarcowe	Dziewięcierz	4369 tys. ton
		Torfy	Podemszczyzna	371,73 tys. ton
		Piaski o innych zastosowaniach	Niwki	15509 tys. ton
		Woda	Horyniec	26,4 m/h
2.	Stary Dzików	Piaski szklarskie	Koziejówka	2474 tys. ton
		Gaz	Dzików	70,7 mln. m ³
		Piasek	Moszczanica AN - 1	335,762 tyś. ton
3.	Oleszyce	Piaski	Pod Tereszką	470 tys. ton
			Nowa Grobla	987 tys. ton
		Gaz	Uszkowce	108,29 mln. m ³
		Iły, gliny ceramiki budowlanej	Futory	79,8 tys. m ³
4.	Cieszanów	Piaski	Lubliniec Nowy	10,97 tys. ton
			Cieszanów	13,0 tys. ton
		Iły ceramiki różnej	Żukow Doliny	33917 tys. m ³
			Cieszanów	8515 tys. m ³
5.	Lubaczów	Ropa naftowa	Lubaczów	115,93 tys. ton
			Cetynia	45 tys. ton
		Gaz	Lubaczów	872,10 mln m ³
			Cetynia	79,60 mln. m ³
		Siarka	Basznia	102528 tys. ton
		Iły ceramiki budowlanej	Basznia	5427 tys. m ³
6.	Narol	Wapień	Płazów	4556,06 tyś.ton

Rys. Złoża kopalin na terenie woj. Podkarpackiego, źródło: Program Ochrony Środowiska dla Woj. Podkarpackiego

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo odkryło w roku 2017 nowe złoża gazu zlokalizowane w okolicach **Nowego Sioła w gminie Cieszanów**. Wstępne analizy wskazują zdolności wydobywcze na poziomie 20 mln metrów sześciennych gazu ziemnego rocznie. To może być dopiero początek, bo spółka planuje kolejne odwierty.

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA odkryło nowe wielohoryzontowe **złoża gazu ziemnego na głębokości 700 m. Otwór poszukiwawczy Nowe Sioło-1** jest obecnie **na etapie prób złożowych**. Wstępne analizy wskazują zdolności wydobywcze na poziomie 20 mln m³ gazu rocznie. Analiza końcowych pomiarów geofizycznych wskazuje na obecność kilku horyzontów gazonośnych – poinformowała spółka w komunikacie prasowym.

Nowe odkrycie leży na północ od złoża gazu ziemnego Lubaczów i na południowy wschód od złoża gazu ziemnego Lubliniec – Cieszanów. PGNiG ma wyłączność na prowadzenie prac poszukiwawczo-rozpoznawczych na terenie tej koncesji.

W trakcie prac na Podkarpaciu PGNiG stosuje metody sejsmiczne 3D, które pozwalają na bardzo dokładne określenie budowy geologicznej potencjalnego obszaru zalegania złóż. Badania prowadzone są na powierzchni łącznej 1,5 tys. km². Powstałe w ich efekcie zdjęcie sejsmiczne będzie największym tego typu w Europie.

Ochrona powierzchni ziemi przywrócenie wartości użytkowej gleb- Priorytet 9

Cele średniookresowe

- **Cel nr 1 Przywracanie funkcji rolniczych, rekreacyjnych i przyrodniczych terenom zdegradowanym i zdewastowanym oraz ich rekultywacja**

Na terenie powiatu lubaczowskiego powierzchnia gruntów podlegająca rekultywacji i zagospodarowaniu wynosi 58,27 ha, tj. 21,5 ha powierzchnia gruntów zdewastowanych oraz 36,77 ha powierzchnia gruntów zdegradowanych. Na terenie Gminy Narol oraz Miasta Lubaczów nie występują grunty zdewastowane i zdegradowane. Największe powierzchnie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych znajdują się na terenie Gminy Lubaczów – 30,81 ha – grunty zdegradowane oraz na terenie Gminy Oleszyce 15,98 ha -grunty zdewastowane. Zaś na terenie Gminy Cieszanów występują grunty zdegradowane na pow. 0,70 ha. Grunty zdegradowane występują również na terenie Gminy Wielkie Oczy o pow. 1,99 ha oraz na terenie gminy stary Dzików o pow. 3,27 ha. Grunty zdewastowane o pow. 5,52 ha występują na terenie Gminy Horyniec-Zdrój.

W roku 2017 powierzchnia gruntów rolnych wyłączona z produkcji rolniczej wyniosła 2,12 ha , w tym 1,41 ha dla terenów przemysłowych oraz 0,71 ha dla terenów osiedlowych.

Starosta Lubaczowski w latach 2016-2017 wydał następujące decyzje zobowiązujące do przeprowadzenia rekultywacji gruntów na terenie powiatu lubaczowskiego:

- Wapiennik Węgierka –Jarosław zostało zobowiązane do rekultywacji gruntów – kierunek rekultywacji – przyrodniczy, na gruncie w obrębie dz. nr ewid. 185 i 186 położonych w m. Brusno, gm. Horyniec-Zdrój, o pow. 1,5000 ha, zajęтым na potrzeby działalności górniczej prowadzonej na podstawie koncesji nr 3/95 udzielonej decyzją Wojewody Przemyskiego , zmienionej decyzją Starosty Lubaczowskiego,
- Usługi Transportowe Oleszyce zostało zobowiązane do rekultywacji obiektu:
 - a) pow. całkowita zakładu górniczego „Nowa Grobla II” 1,9986 ha
 - b) zachodnie wyrobisko zakładu górniczego „Nowa Grobla III” pow. całkowita 1,725 ha
 - c) wschodnie wyrobisko zakładu górniczego „Nowa Grobla III”, pow. całk. 9,3446 haKierunek rekultywacji – zbiorniki wodne o charakterze retencyjno-rekreacyjnym na nieruchomościach nr 150 i 149 położonych w miejscowości Nowa Grobla, zajętych pod eksploatację piasku ze złoża „Nowa Grobla II”, w granicach obszaru i terenu górniczego „Nowa Grobla II-1” o pow. 1,9985 ha oraz złoża „Nowa Grobla III” w granicach obszaru i terenu górniczego „Nowa Grobla III” o pow. 13,9946 ha, z zachowaniem „filaru ochronnego” od użytku gruntowego Ls na zachodniej granicy zbiornika wodnego Nowa Grobla II oraz zachodniej granicy wyrobiska Nowa Grobla III, nie naruszając stabilności drzew.
- PGNiG S.A. w Warszawie zostało zobowiązane do rekultywacji gruntów – kierunek rekultywacji rolnej, na gruncie:
 - a) w obrębie działki o nr ewid. 716/1 położonym w miejscowości Nowe Sioło, gm. Cieszanów o pow. 1,0559 ha zajęтым na potrzeby wykonania otworu wiertniczego „Sośnina – 1”,
 - b) w obrębie działek o nr 831/4, 832/1, 832/3 położonych w miejscowości Załuże, gm. Lubaczów o pow. 1,0321 ha zajęтым na potrzeby wykonania otworu wiertniczego „Mielniki I”,
 - c) w obrębie działki nr 1078 położonym w m. Nowe Sioło, gm. Cieszanów o pow. 1,3138 ha zajęтым na potrzeby wykonania otworu wiertniczego „Nowe Sioło – 1”,

- d) w obrębie działki nr 842/4 położonym w m. Stary Dzików o pow. 1,0813 ha zajęтым na potrzeby wiertni „Wola Cewkowska – 1”,

Decyzje uznające o zakończeniu rekultywacji gruntów rolnych w 2017r.:

- a) w obrębie działki nr ewid. 1173 położonej w miejscowości Niemstów, gm. Cieszanów o powierzchni 0,9771 ha , zajętego na potrzeby wykonania odwiertów Lubliniec – 13, Lubliniec-14, Lubliniec – 15. Rekultywacja gruntów została przeprowadzona zgodnie z decyzją Starosty Lubaczowskiego , określającą rolny kierunek rekultywacji,
 - b) w obrębie działki nr ewid. 842/4 położonej w miejscowości Stary Dzików o powierzchni 0,9100 ha, oraz drogi dojazdowej o pow. 0,1713 ha zajętego na potrzeby wykonania otworu wiertniczego ”Wola Cewkowska -1”. Rekultywacja gruntów została przeprowadzona zgodnie z decyzją Starosty Lubaczowskiego , określającą rolny kierunek rekultywacji.
- **Cel nr 2 – Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele.**

Miernikiem realizacji tego celu jest m.in. bieżąca identyfikacja i likwidacja szkód powstałych w powierzchni ziemi, wspieranie rolnictwa ekologicznego, przedsięwzięć rolno-środowiskowych, wspieranie gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach do prowadzenia gospodarki rolnej (ONW).

Ilość wniosków objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich, które wpłynęły w latach 2016-2017 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Realizowany program	Ilość	Zalesiona powierzchnia (ha)
2016	Program rolnośrodowiskowy PROW 2017-2013	607	
	Rolnictwo Ekologiczne PROW 2014-2020	27	
	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020	420	
	Wniosek o przyznanie wsparcia na zalesienie PROW 2014-2020	7	8,17
2017	Program rolnośrodowiskowy PROW 2017-2013	364	
	Rolnictwo Ekologiczne PROW 2014-2020	43	
	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020	671	
	Wniosek o przyznanie wsparcia na zalesienie PROW 2014-2020	10	8,10

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym – Priorytet 10

Cel średniookresowy

- Cel nr 1 – Ochrona mieszkańców i środowiska powiatu lubaczowskiego przed działaniem promieniowania elektromagnetycznego

Cel krótkookresowy

- Cel nr 1 – Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych

Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym oraz prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych jest miernikiem powyższych celów.

W 2016 r. WIOŚ w Rzeszowie na obszarze powiatu lubaczowskiego badania poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadził w miejscowości Horyniec-Zdrój (punkt pomiarowy ul. Zdrojowa 1).

Pomiary poziomów pól elektromagnetycznych prowadzone były zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (2007).

Podstawę prawną oceny poziomów pól elektromagnetycznych stanowi rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania do-trzymania tych poziomów (2003). Rozporządzenie określa wartość dopuszczalną składowej elektrycznej pola w miejscach dostępnych dla ludności, która dla częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz i dla częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz, wynosi 7 [V/m].

Analiza wyników pomiarów przeprowadzonych na obszarze miejscowości Horyniec-Zdrój nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomierzona wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego E_p (wartość charakteryzująca oddziaływanie pól elektromagnetycznych) była niższa od wartości dolnego progu czułości sondy pomiarowej ($<0,4$ [V/m]).

L.p	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu pomiarowego		Data wykonania pomiarów	Poziom pola elektromagnetycznego (wartość składowej elektrycznej pola E_p) [V/m]	Wartość niepewności pomiarów [V/m]	Dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola E_p [V/m]
		długość	szerokość				
1	Horyniec-Zdrój Ul. Zdrojowa 1	23°21'41.4"	50°11'25.8"	21.07.2016	0,2*	**	7

*Wartości zmierzone poniżej dolnego progu oznaczalności sondy ($<0,4$ [V/m] - zapisane jako 0,2).

**W przypadku wyników o wartościach poniżej wartości dolnego progu czułości sondy pomiarowej, wartości niepewności nie oblicza się.

W roku 2016 średni dla obszaru województwa podkarpackiego poziom pola elektromagnetycznego w środowisku wyniósł 0,302 (V/m) i stanowił niewiele ponad 4% poziomu dopuszczalnego, zaś średni poziom pola elektromagnetycznego w trzyletnim cyklu badawczym 2014-2016 wyniósł 0,255 V/m (ok. 3,6 % normy).

Stan realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo – finansowego

W harmonogramie zostały ujęte zadania mające służyć realizacji przyjętych w Programie celów strategicznych średniookresowych i krótkookresowych. Poniższe zestawienie przedstawia stan zrealizowanych inwestycji na terenie powiatu lubaczowskiego, w latach 2016-2017, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiskowych.

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony przyrody i krajobrazu – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Program restytucji cisa w Polsce	Nadleśnictwo Oleszyce	2016 2017	14,614	9,208	5,406	Fundusz leśny
2	Pielęgnacja drzew pomnikowych na placu szkolnym w Krowicy Samej	Gmina Lubaczów	2017	4,00		4,00	Środki własne
3	Pielęgnacja drzewostanu w Parku Podworskim w Krowicy Samej	Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego w Baszni Dolnej	2016	15,0	15,00		Procarpathia

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony powietrza – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Przebudowa drogi nr 23 w Leśnictwie Futory	Nadleśnictwo Oleszyce	2016 2017	641,607	333,039	299,210	Środki własne
2	Przebudowa drogi nr 17 w Leśnictwie Futory	Nadleśnictwo Oleszyce	2017	556,439	-	281,243	Środki własne
3	Termomodernizacja stropodachu pływalni	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul.	2016	110	110		PLO4 NFOŚiGW

	w Domu Zdrojowym segment D	Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój					
4	Wymiana grzejników i instalacji centralnego ogrzewania w budynku Domu Zdrojowego	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	2016	502	502		PLO4 NFOŚiGW
5	Termomodernizacja budynku Modrzew z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej z dociepleniem stropu	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	2016	145	145		PLO4 NFOŚiGW
6	Termomodernizacja budynku Administracyjnego	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	2016	178	178		PLO4 NFOŚiGW
7	Termomodernizacja budynku Jawor	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	2017	253		253	PLO4 NFOŚiGW
8	Przebudowa drogi leśnej w leśnictwie Huta Różaniecka	Nadleśnictwo Narol	2016	3,741	1,355		Środki własne
9	Przebudowa kotłowni wraz z przyłączami w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Horyniec-Zdrój Al. Przyjaźni 5, 37-620 Horyniec-Zdrój	2017	254,68		254,68	WFOŚiGW Środki własne
10	Mycie dróg wojewódzkich na mokro	Gmina Cieszanów/Rejon Dróg wojewódzkich	2016-2017	0,500	0,500	0,400	Marszałek Woj. Podkarpackiego
11	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w gminie Stary Dzików oś priorytetowa III. Czysta	Gmina Stary Dzików	2017	2403,00	146,00	2257,00	Środki UE, środki własne Gminy

	energia, działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków RPO WP 2014-2020						
12	Przebudowa drogi leśnej w leśnictwie Huta Różaniecka	Nadleśnictwo Narol	2015-2016	3,741,00	1,355		Środki własne
13	Termomodernizacja budynków jednostek oświatowych Miny Miejskie Lubaczów	Gmina Miejska Lubaczów	2017	3,808,211		3,808,211	EFRR-RPO WP
14	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w Stacji Uzdatniania Wody	MZGKiM Lubaczów	2016	9,4	9,4		Środki własne
15	Termomodernizacja części budynku przedszkola w Dąbkowie	Gmina Lubaczów	2016	99,00	99,00		Środki własne WFOŚiGW
16	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Opace	Gmina Lubaczów	2017	73,00		73,00	Środki własne WFOŚiGW
17	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Baszni Dolnej	Gmina Lubaczów	2017	69,00		69,00	Środki własne WFOŚiGW
18	Budowa przedszkola wraz z przebudową kotłowni w Baszni Dolnej	Gmina Lubaczów	2017	1800		1800	Środki własne WFOŚiGW
19	Budowa instalacji co wraz budową kotłowni w Kobylnicy Wołoskiej	Gmina Wielkie Oczy	2017	97,022		97,022	WFOŚiGW

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony kopalin – zestawienie finansowo- rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.							
2.							

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **powierzchni ziemi i przywrócenia wartości użytkowej gleb – zestawienie finansowo – rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Badanie ukształtowania powierzchni rekultywowanego wysypiska śmieci	Gmina Horyniec-Zdrój	2017	0,5		0,5	Środki własne
2	Monitorowanie gleb na terenie gminy Cieszanów	Gmina Cieszanów	2016-2017	4,00	2,00	2,00	Środki własne Gminy
3	Przeprowadzenie oznaczeń laboratoryjnych próbek gleby na terenie gminy Narol	Gmina Narol	2017	1		1	Środki własne
4	Badania monitoringowe gleb	Gmina Lubaczów	2017	1,5		1,5	Środki własne
5							

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony przed hałasem – zestawienie finansowo – rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Horyniec-Zdrój	Gmina Horyniec-Zdrój	2016-2017	2303,25	96,5	2206,73	PROW, środki własne
2.	Przebudowa dróg osiedlowych wraz z infrastrukturą drogową na terenie osiedla po PGR-owskiego w Horyńcu -Zdroju	Gmina Horyniec-Zdrój	2016	195,22	195,22		ANR, środki własne
3	Przebudowa drogi gminnej nr 105053R w m. Polanka Horyniecka w km 0+000-1+160	Gmina Horyniec-Zdrój	2016	410,04	410,04		Dotacja z budżetu państwa, środki własne

	wraz z przebudową przepustu						
4	Przebudowa drogi gminnej nr 105052R w m. Krzywe w km 0+740-1+400	Gmina Horyniec-Zdrój	2016	329,64	329,64		Dotacja z budżetu państwa, środki własne
5	Przebudowa drogi gminnej nr 105057R w m. Werchrata w km 0+740-1+400	Gmina Horyniec-Zdrój	2016	217,38	217,38		Dotacja z budżetu państwa, środki własne
6	Przebudowa ciągu dróg gminnych na osiedlu Dąbrowskiego w Horyńcu-Zdroju	Gmina Horyniec-Zdrój	2016	471,34	471,34		NPPGL, środki własne
7	Przebudowa drogi gminnej nr 105077R w m. Wólka Horyniecka	Gmina Horyniec-Zdrój	2017	473,41		473,41	Dotacja z budżetu państwa, środki własne
8	Przebudowa wewnętrznych dróg osiedlowych wraz z infrastrukturą techniczną drogową na terenie osiedla mieszkaniowego po byłym PGR Werchrata w m. Werchrata-Monasterz	Gmina Horyniec-Zdrój	2017	207,3		207,3	ANR, środki własne
9	Modernizacja drogi „Skośna” w Dachnowie	Gmina Cieszanów	2017	54,9		54,9	FOGR, środki własne
10	Modernizacja drogi k. kościoła w Cieszanowie	Gmina Cieszanów	2016	533,9	533,9		Budżet państwa, środki własne
11	Modernizacja drogi Kowalówka-Doliny (Kowalówka)	Gmina Cieszanów	2016	462,9	462,9		Budżet państwa, środki własne
12	Połączenie ulicy Armii Krajowej z ulicą Kościuszki w Cieszanowie	Gmina Cieszanów	2016	190,2	190,2		Budżet państwa, środki własne
13	Modernizacja drogi transportu rolnego w Dachnowie	Gmina Cieszanów	2016	35,2	35,2		Marszałek Woj. Podkarpackiego, środki własne
14	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w m. stare Oleszyce i Futory	Gmina Oleszyce	2016	69,00	69,00		Urząd Marszałkowski woj.

							Podkarpackiego, Środki własne
15	Przebudowa ciągu dróg gminnych nr 105207R ul. Spokojnej wraz z przebudową łączników dr nr 103209R, ul. Kościuszki, dr nr 105211 ul. Sobieskiego i dr nr 105212R ul. Futorzańskiej w Oleszycach	Gmina Oleszyce	2016	311,75	311,75		Urząd Wojewódzki, środki własne Gminy
16	Przebudowa drogi gminnej nr 105205R w m. Stare Oleszyce	Gmina Oleszyce	2016	348,64	348,64		PROW 2014-2020, środki własne Gminy
17	Przebudowa drogi wewnętrznej gminnej w Borchowie	Gmina Oleszyce	2016	159,96	156,96		PROW 2014-2020, środki własne Gminy
18	Przebudowa drogi gminnej nr 105216R ul. Podwalna w Oleszycach	Gmina Oleszyce	2016	198,39	198,39		PROW 2014-2020, środki własne Gminy
19	Przebudowa drogi gminnej nr 105204R Zalesie-Stare Sioło	Gmina Oleszyce	2017	1506,69		1506,69	Urząd wojewódzki, środki własne Gminy
20	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w m. Nowa Grobla i Futory	Gmina Oleszyce	2017	56,37		56,37	Urząd Marszałkowski, środki własne Gminy
21	Przebudowa drogi powiatowej Cewków-Stary Dzików-Oleszyce nr 1553R w km 8+494-12+650 Działanie Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Poddziałanie – Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii Typ operacji – Budowa lub modernizacja dróg lokalnych PROW na lata 2014-2020	Gmina Stary Dzików	2016-2017	3833,00	96,00	3737,00	Środki UE, środki własne Gminy
22	Przebudowa drogi powiatowej nr 1646R Kowalówka-Gorajec-	Powiat Lubaczowski – Powiatowy	2016	935,00	935,00		Dotacja ze środków na usuwanie skutków klęsk

	Nowe Sioło w km 4+280-7+817 wraz z przebudową przepustów w km 5+425 i 5+750	Zarząd Dróg w Lubaczowie					żywiolowych, dotacja Gminy Cieszanów, środki własne Powiatu
23	Przebudowa drogi powiatowej nr 1645R Płazów-Podemszczyzna w km 10+826 – 15+288 wraz z przebudową przepustów w km 12+466, 14+507 i 14+938	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2016	1579,00	1579,00		Dotacja ze środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, dotacja Gminy Cieszanów, dotacja Gminy Horyniec-Zdrój, środki własne Powiatu
24	Przebudowa drogi powiatowej nr 1663R Horyniec-Radruż w km 3+514-4+504	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2016	598,00	598,00		Dotacja ze środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, dotacja Gminy Horyniec-Zdrój, środki własne Powiatu
25	Przebudowa chodnika drogi powiatowej Nr 1641R Lipsko-granica Województwa-Brzeziny w km 0+035-0+312	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2016	90,00	90,00		Dotacja Gminy Narol, środki własne Powiatu
26	Przebudowa drogi powiatowej nr 2409R Nowe Brusno-Polanka Horyniecka w km 0+890-4+168 wraz z przebudową przepustów w km 0+928, 1+177, 1+634, 1+913	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2017	1897,00		1897,00	Dotacja ze środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, dotacja Gminy Horyniec-Zdrój, środki własne Powiatu
27	Budowa chodnika dla pieszych str.P w ciągu drogi powiatowej nr 1693R Krowica Hołodowska-Cetynia w miejscowości Krowica Hołodowska w km 0+007-0+643	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2017	198,00		198,00	dotacja Gminy Lubaczów, środki własne Powiatu
28	Przebudowa drogi powiatowej nr 1641R	Powiat Lubaczowski –	2017	573,00		573,00	Dotacja ze środków na usuwanie skutków

	Lipisko-Huta Złomy w km 0+000-0+322 oraz 0+337 – 0+945	Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie					kłeski żywiołowych, dotacja Gminy Narol, środki własne Powiatu
29	Remont mostu na rzece Tanew w ciągu powiatowej nr 1641R Lipisko-Huta Złomy w m. Lipisko	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2017	69,00		69,00	Dotacja Gminy Narol, środki własne Powiatu
30	Przebudowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1684R Lubaczów – ul. Mickiewicza w km 0+017 – 0+283 str.P	Powiat Lubaczowski – Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie	2017	149,00		149,00	Dotacja Miasta Lubaczów, środki własne Powiatu
31	Pomiary Operatorów	RUD-DREW Sp. z o.o. 36-71 Trzciana 155A	2017	1,00		1,00	Środki własne
32	Droga gminna nr 104883R ul. Hetmana A.M.Sieniawskiego w Lubaczowie – przebudowa istniejącej nawierzchni z płyt drogowych	Gmina Miejska Lubaczów	2017	326,480		326,480	Środki własne
33	Droga gminna Nr 104969R ul. Sarzyny w km 0+343,17-0+557,7 w Lubaczowie- przebudowa istn. Nawierzchni z płyt drogowych	Gmina Miejska Lubaczów	2017	313,931		313,931	Środki własne
34	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej ul.Dębickiego w Lubaczowie -138mb	Gmina Miejska Lubaczów	2017	143,406		143,406	Środki własne
35	Przebudowa nawierzchni dróg gminnych	Gmina Miejska Lubaczów	2017	104,126		104,126	Środki własne
36	Budowa parkingów przy ul. Kolejowej i ul. Ofiar Katynia w Lubaczowie	Gmina Miejska Lubaczów	2017	148,851		148,851	Środki własne
37	Budowa oświetlenia ulicznego w Lubaczowie – dojazd	Gmina Miejska Lubaczów	2017	66,210		66,210	Środki własne

	do garaży od ul. Baziaka						
38	Droga gminna nr 104917R ul. Techniczna od km 0+000 do km 0+587,5 wraz z niezbędną infrastrukturą	Gmina miejska Lubaczów	2016	1228,168	1228,168		Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019
39	Utwardzenie 1570 m ² dróg gminnych na ul. Szpitalnej w Lubaczowie płytami żelbetonowymi drogowymi z rozbiórki nawierzchni ul. Technicznej w Lubaczowie	Gmina Miejska Lubaczów	2016	71,881	71,881		Środki własne
40	Utwardzenie 2700 m ² dróg gminnych na osiedlu Niemirowska II w Lubaczowie płytami żelbetonowymi drogowymi z rozbiórki nawierzchni ul. Technicznej w Lubaczowie	Gmina Miejska Lubaczów	2016	116,925	116,925		Środki własne
41	Rewitalizacja dróg gminnych – ul. Strażacka 0,258 km	Gmina Miejska Lubaczów	2016	242,393	242,393		Środki własne
42	Rewitalizacja dróg gminnych-łącznik od skrzyżowania z drogą wojewódzką DW866 ul. Mickiewicza do skrzyżowania z ul. Dębickiego, dz. nr 1422/2, 1423/7, (132,4 km)	Gmina Miejska Lubaczów	2016	150,088	150,088		Środki własne
43	Rewitalizacja dróg gminnych –ul. Armii Krajowej (130,89 km)	Gmina miejska Lubaczów	2016	46,634	46,634		Środki własne
44	Rewitalizacja dróg gminnych –ul. Ogrodowa 0,223 km	Gmina Miejska Lubaczów	2016	79,976	79,976		Środki własne
45	Rewitalizacja dróg gminnych:	Gmina Miejska Lubaczów	2016	50,930	50,930		Środki własne

	- droga gminna 104892R ul. Płk. Franciszka Herzoga, dz.nr 5706 oraz 104891R ul. Franciszka Mazurkiewicza, dz. nr 5713 – 215 mb - droga gminna 104885R ul. Księcia Leszka Białego, dz. nr 4582/2 – 90mb - droga gminna 104886R ul. Księcia Władysława Opolczyka, dz. nr 5578 – 160 mb						
46	Remont dróg w Gminie Narol	Gmina Narol	2016	1146	1146		Gmina Narol Województwo Podkarpackie
47	Remont dróg w Gminie Narol: ul. Wałowa Lipsko, ul. Sobieskiego Narol, Lipie, Ruda Różaniecka	Gmina Narol	2017	540		540	Gmina Narol Województwo Podkarpackie
48	Lokalne ograniczenia i prędkościowe i tonażowe	Gmina Lubaczów	2016-2017	1,55	0,6	0,95	Środki własne
49	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 105101 R Załuże - Czarne w km 0+490 do km 1+335	Gmina Lubaczów	2017	287,995	0	287,995	Środki własne, PROW
50	Przebudowa drogi gminnej Nr 105104 R Basznia Dolna – Piaski –PKP w km 0+003 do km 0+800 wraz z obiektem mostowym przez rz. Sołotwę w m. Basznia Dolna	Gmina Lubaczów	2017	511,047	0	511,047	Środki własne, PROW
51	Przebudowa drogi gminnej Nr 105114 R Podlesie przez wieś w km 0+000 do km 0+918	Gmina Lubaczów	2017	326,551	0	326,551	Środki własne, PROW
52	Przebudowa drogi gminnej Nr 105117 R	Gmina Lubaczów	2017	743,361	0	743,361	Środki własne,

	Lisie Jamy - Wygnańce w km 0+000 do km 0+670						PROW
53	Przebudowa drogi gminnej Nr 105119 R Wólka Krowicka – Brozie w km 0+020 do km 0+850 wraz z obiektem mostowym przez rz. Lubaczówkę	Gmina Lubaczów	2017	402,870	0	402,87 0	Środki własne, PROW
54	Przebudowa drogi gminnej Nr 105123 R Budomierz – młyn w km 0+398 do km 1+360 wraz z obiektem mostowym przez rz. Lubaczówkę	Gmina Lubaczów	2017	432,528	0	432,52 8	Środki własne, PROW
55	Przebudowa drogi gminnej Basznia Dolna – Piaski – PKP Nr 105104R w km 2+734 do km 2+804	Gmina Lubaczów	2017	43,042	0	43,042	Środki własne,
56	Przebudowa drogi gminnej Krowica Hołodowska – Mielniki Nr 105121R w km 0+023 do km 0+114	Gmina Lubaczów	2017	23,138	0	23,138	Środki własne
57	Przebudowa drogi gminnej Nr 105132R Ruda – Szczutków w km 0+009 – 0+600	Gmina Lubaczów	2017	211,250	0	211,25 0	Środki własne
58	Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej do gruntów rolnych Młodów – Borowa Góra km 0+000 – 0+145 oraz km 0+525 – km 0+725	Gmina Lubaczów	2017	65,197	0	65,197	Środki własne, FOGR
59	Modernizacja drogi gminnej Szczutków – Mielniki w km 0+395 – 0+495	Gmina Lubaczów	2017	13,407	0	13,407	Środki własne
60	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132561R Młodów – poprzeczka	Gmina Lubaczów	2017	8,788	0	8,788	Środki własne

	II w miejscowości Młodów km 0+055 – km 0+100						
61	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132561R Młodów – poprzeczka w miejscowości Młodów km 0+120 – km 0+210	Gmina Lubaczów	2017	16,421	0	16,421	Środki własne
62	Przebudowa nawierzchni drogi wewnętrznej w miejscowości Załuże km 0+000 – km 0+085	Gmina Lubaczów	2017	24,214	0	24,214	Środki własne
63	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 132556R Młodów ul. Wodna km 0+000 – km 0+300	Gmina Lubaczów	2017	58,392	0	58,392	Środki własne
64	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 105111R Basznia Dolna przez wieś w miejscowości Basznia Dolna km 0+570 – km 0+630	Gmina Lubaczów	2017	4,715	0	4,715	Środki własne
67	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 132514R Basznia Górna sklep w kierunku świetlicy w miejscowości Basznia Górna km 0+000 –km 0+181	Gmina Lubaczów	2017	40,948	0	40,948	Środki własne
68	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 105126R Dąbrowa – Krausy km 0+260 – km 0+790	Gmina Lubaczów	2017	59,134	0	59,134	Środki własne
69	Przebudowa nawierzchni drogi wewnętrznej w miejscowości Borowa Góra km 0+225 – km 0+357	Gmina Lubaczów	2017	22,863	0	22,863	Środki własne

70	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132518R Hurcze obwodnica do Pana Łazara km 0+000 – km 0+170	Gmina Lubaczów	2017	54,864	0	54,864	Środki własne
71	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132530R Lisie Jamy ul. Nadrzeczna km 0+022 – km 0+385	Gmina Lubaczów	2017	87,571	0	87,571	Środki własne
72	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132537R w Hołodówce km 0+228 – km 0+265	Gmina Lubaczów	2017	7,010	0	7,010	Środki własne
73	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132513R w miejscowości Budomierz km 0+000 – km 0+094	Gmina Lubaczów	2017	19,563	0	19,563	Środki własne
74	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 132566R Droga Opaka obwodnica za starą szkołą km 0+150 – km 0+205	Gmina Lubaczów	2017	15,194	0	15,194	Środki własne
75	Przebudowa nawierzchni drogi wewnętrznej Droga przed osiedlem mieszkaniowym w miejscowości Basznia Dolna km 0+000 – km 0+104	Gmina Lubaczów	2017	24,385	0	24,385	Środki własne
76	Przebudowa drogi gminnej nr 105110R Młodów za szkołą ul. Leśna poprzez budowę chodnika str. P km 0+185 – km 0+376	Gmina Lubaczów	2017	41,903	0	41,903	Środki własne
77	Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej do ośrodka zdrowia w Krowicy	Gmina Lubaczów	2017	31,021	0	31,021	Środki własne

	Samej km 0+000 – km 0+052						
78	Przebudowa dróg gminnych : Antoniki (k.mostu), Krowica Sama, Lisie Jamy do, Opaka za cerkwią , Hurcze – PKP, Opaka – obwodnica, Lisie Jamy ul. Wesoła , w Młodowie (boczna Św. Floriana), Szczutków – – za byłym hotelem, Młodów – ul. Piaskowa	Gmina Lubaczów	2016	447,457	447,457	0	Środki własne
79	Remont dróg wewnętrznych: w Wólce Krowickiej, w Dąbkowie, w Baszni Dolnej, w Bałajach, w Lisich Jamach	Gmina Lubaczów	2016	22,300	22,300	0	Środki własne
80	Przebudowa drogi gminnej Tymce – Ślimaki w km 0+000 do 0+465, Przebudowa drogi gminnej Załuże – Pilipy w km 0+ 000 do 0+150, Przebudowa drogi gminnej Lisie Jamy do stadionu w km 0 +000 do km 0+321.	Gmina Lubaczów	2016	491,880	491,880	0	Środki własne

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych – zestawienie finansowo-rzeczowe

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Budowa instalacji gazowej, montaż gazowych pomp ciepła wraz z jednostkami wewnętrznymi, budowa instalacji solarnej oraz instalacji fotowoltaicznej Domu Zdrojowego	Uzdrowisko Horyniec sp. z o.o. ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	2016	1203	1203	-	PLO4 NFOŚiGW

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **gospodarki odpadami – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Usuwanie wyrobów azbestowych w gminie Horyniec-Zdrój	Gmina Horyniec-Zdrój	2016-2017	49,46	34,6	14,86	NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
2.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Cieszanów	Gmina Cieszanów	2016-2017	241,87	202,00	39,87	WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki własne Gminy, środki własne mieszkańców
3	Zakup pojemników do segregacji odpadów komunalnych na cmentarzach i ulicach	Gmina Stary Dzików	2016-2017	37,00	22,00	15,00	Środki własne Gminy
4	Likwidacja dzikich wysypisk	Gmina Stary Dzików	2016	11,00	11,00		Środki własne Gminy
5	Bieżący recykling	RUD-DREW Sp.z o.o. 36-071 Trzciana 155A	2017-2016	2,00	1,00	1,00	Środki własne
6	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina Miejska Lubaczów	2016-2017	71,2	52,1	19,1	NFOŚiGW, WFOŚiGW środki własne
7	Edukacja ekologiczna dla dzieci Pt. Zielona wyspa..”	Gmina Miejska Lubaczów	2017	3,6		3,6	Środki własne
8	Przygotowanie dokumentacji dla zadania Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów	Gmina Narol	2017	35		35	Środki własne
9	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina Lubaczów	2016-2017	77,00	44,00	33,00	NFOŚiGW, WFOŚiGW wkład własny mieszkańców, środki własne
10	Działania edukacyjne w zakresie ekologii	Gmina Lubaczów	2016-2017	5	3	2	Środki własne

	(plakaty, ulotki, konferencje)						
--	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **zapobiegania zagrożeniom środowiska – zestawienie finansowo- rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Roboty utrzymaniowe na rzekach i potokach powiatu lubaczowskiego: Potoki: Bachorka, Przerwa, Łówcza, Papiernia, Różaniec, Krwawica, Jasienica, Niemstówka, Parchówka, Brusienka, Świdnica, Łukawiec, Rzeki: Sołotwa, Lubaczówka, Wirowa, oraz Kanał P, Ciek A, Ciek Zamiła, zbiornik w Starym Lublińcu, rowy opaskowe, konserwacja zbiornika wodnego Borowa Góra, usuwanie tam bobrowych	Marszałek Woj. Podkarpackiego – PZMiUW w Rzeszowie	2016 2017	326 487	326	487	Budżet Państwa
2.	Optymalna metoda zarządzania ryzykiem powodziowym cieką Robak w miejscowości Wielkie Oczy, pow. lubaczowski	Marszałek Woj. Podkarpackiego – PZMiUW w Rzeszowie	2016	2,060	2,060	-	Rezerwa celowa MSWiA
3	Konserwacja urządzeń melioracji wodnych	Gmina Lubaczów	2016-2017	40,00	11,00	29,00	Środki własne

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **gospodarki wodno-ściekowej – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8

1.	Usługi pomiarowo-badawcze wód podziemnych z trzech pizometrów na zamkniętym składowisku odpadów w Horyńcu-Zdroju	Gmina Horyniec-Zdrój	2016-2017	5,6	2,8	2,8	Środki własne
2.	Budowa ujęcia wody S-5 w Horyńcu-Zdroju wraz z przyłączami	Gmina Horyniec-Zdrój	2016-2017	180,71	68,8	111,91	Środki własne
3	Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Stare Oleszyce	Gmina Oleszyce	2016	23,00	23,00		Środki własne Gminy
4	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Futory	Gmina Oleszyce	2017	91,19		91,19	Gmina Oleszyce
5	Opracowanie dokumentacji geologicznej z likwidacji studni S-2, S-3, S-7	MZGKiM Lubaczów	2016	3,0	3,0		Środki własne
6	Budowa sieci wodociągowej dla zabudowy mieszkaniowej ul. Przemysłowa	MZGKiM Lubaczów	2016	10,3	10,3		Środki własne
7	Przebudowa węzłów odcinających i pomiarowych na sieci wodociągowej	MZGKiM Lubaczów	2016	14,5	14,5		Środki własne
8	Przebudowa przyłączy wodociągowych w pasie ulicy Bohaterów Września	MZGKiM Lubaczów	2016	9,4	9,4		Środki własne
9	Wydatki na zakupy inwestycyjne związane z dostawą wody: - zakup 5 szt pomp tłoczących wodę na miasto - instalacja do automatycznego dozowania podchlorynu i Ph - agregat prądotwórczy - wymiana złożeń w zbiornikach filtracyjnych	MZGKiM Lubaczów	2016	102,4	102,4		Środki własne

10	Rozbudowa sieci wodociągowej ul. Strażacka	MZGKiM Lubaczów	2017	8,4		8,4	Środki własne
11	Modernizacja węzła wodociągowej ul. Piłsudskiego	MZGKiM Lubaczów	2017	5,2		5,2	Środki własne
12	Modernizacja budynku agregatami na terenie Stacji Uzdatniania Wody	MZGKiM Lubaczów	2017	18,2		18,2	Środki własne
13	Wykonanie dokumentacji geologicznej studni S-8a	MZGKiM Lubaczów	2017	6,0		6,0	Środki własne
14	Przebudowa rurociągów technologicznych na stacji uzdatniania wody	MZGKiM Lubaczów	2017	119,3		119,3	Środki własne
15	Remont zbiornika na wodę pitną na terenie Hydroforni Miejskiej	MZGKiM Lubaczów	2017	119,6		119,6	Środki własne
16	Modernizacja węzła wodociągowego ul. Mickiewicza	MZGKiM Lubaczów	2017	10,6		10,6	Środki własne
17	Projekt rozbudowy i przebudowy sieci wod-kan ul. Korzeniowskiego	MZGKiM Lubaczów	2017	9,5		9,5	Środki własne
18	Wydatki na zakupy inwestycyjne związane z dostawą wody – zakup falownika	MZGKiM Lubaczów	2017	6,0		6,0	Środki własne
19	Projekt i wykonanie kanalizacji sanitarnej dla zabudowy mieszkaniowej przy ul. Przemysłowa	MZGKiM Lubaczów	2016	467,1	467,1		Środki własne
20	Projekt i wykonanie przyłączy kanalizacji sanitarnej do budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Legionów 5,7 i Kurierów AK 4 i 8	MZGKiM Lubaczów	2016	55,8	55,8		Środki własne
21	Projekt i wykonanie kanalizacji sanitarnej	MZGKiM Lubaczów	2016	70,8	70,8		Środki własne

	przy Jasnej i Żeromskiego						
22	Modernizacja przepompowni ścieków: -ul. Lipowa - Za Rzeką	MZGKiM Lubaczów	2016	18,1	18,1		Środki własne
23	Wydatki na zakupy inwestycyjne:- urządzenie ciśnieniowe do mycia i czyszczenia kanalizacji,- zakup mieszadła do urządzeń związanych z odprowadzaniem ścieków	MZGKiM Lubaczów	2016	289,5	289,5		Środki własne
24	Projekt budowy kanalizacji sanitarnej ul. Słowackiego – I Etap	MZGKiM Lubaczów	2017	21,0		21,0	Środki własne
25	Projekt modernizacji oczyszczalni ścieków	MZGKiM Lubaczów	2016- 2017	136300,0	86100,0	50200,0	Środki własne
26	Projekt i wykonanie kanalizacji sanitarnej z przyłączami przy ul. Baziaka w Lubaczowie	MZGKiM Lubaczów	2016- 2017	443300,0	8000,0	435300,0	Środki własne
27	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Lubaczów	2016	34,00	34,00		Środki własne
28	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Lubaczów	2016	66,00	66,00		Środki własne
29	Przebudowa ujęcia wody w Wólce Krowickiej	Gmina Lubaczów	2017	78,00		78,00	Środki własne Urząd Woj. W Rzeszowie
30	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Lubaczów	2017	100,00		100,00	Środki własne

TABELA. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj działania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji (tyś. PLN)	Wydatki na realizację (tyś. PLN) w latach 2016-2017		Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
1.							

Podsumowanie

W niniejszym raporcie przedstawiono stan realizacji przedsięwzięć zawartych w „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku”, w okresie od 1.01.2016r. do 31.12.2017r. Przedstawione zostały podjęte działania i przedsięwzięcia samorządów powiatu lubaczowskiego oraz instytucji działających w obszarze ochrony środowiska, zmierzające do poprawy jakości stanu środowiska naturalnego oraz efektywnego zarządzania środowiskiem.

Analiza informacji zebranych w niniejszym Raporcie, pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

1. W zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania zasobów wodnych:

- W roku 2016 wykonano badania jakości wody podziemnej w 3 punktach na terenie powiatu lubaczowskiego: Dębiny, Basznia Dolna, Werchrata –
 - Analiza wody wykazała, że badane wody w każdym z trzech punktach pomiarowych spełniają warunki dobrego stanu chemicznego wód kl. II i III
 - celem środowiskowym dla jednolitej części wód podziemnych jest podtrzymywanie wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczenia do wód podziemnych, a także wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka, jak również zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
 - Na obszarze powiatu lubaczowskiego w 2 badanych punktach stwierdzono stan ekologiczny umiarkowany (Sołotwa – Basznia Górna, Różaniec – Nowy Lubliniec). Stan chemiczny określono w 3 punktach pomiarowo-kontrolnych. Dobry stan chemiczny stwierdzono w 2 punktach pomiarowo-kontrolnych (Lubaczówka – Szczutków, Różaniec – Nowy Lubliniec).
- W punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych, dla których ustalono wymagania dodatkowe dla dobrego stanu wód, dokonano oceny spełniania tych wymagań. dla

2. W zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:

- w latach 2016-2017 na terenie powiatu lubaczowskiego nie wystąpiły zdarzenia o bardzo szczególnym zagrożeniu, ale wyniku intensywnych opadów deszczu oraz porywistych wiatrów, jak również gradu, doszło do uszkodzeń nawierzchni dróg, lokalnych podtopień, szkody w uprawach rolnych, leśnych, a także do zerwania dachów w budynkach mieszkalnych i gospodarczych (m. Dachnów -2 dachy na budynkach mieszkalnych, Lubaczów Miasto -dach na budynku wielorodzinnym, Łukawiec -2 dachy na budynkach gospodarczych, Lipina -dach na budynku gospodarczym, Opaka- od uderzenia piorunem doszło do pożaru w budynku gospodarczym, Lipsko –dach na budynku mieszkalnym, oraz w nocy z 5 na 6 października 2017 Orkan „Ksawery” dokonał zniszczeń: dachy na pięciu budynkach mieszkalnych po jednym w Gminie Horyniec-Zdrój, Gminie Stary Dzików i Oleszyce oraz dwa w Mieście Lubaczów. W miejscowości Stare Sioło został uszkodzony dach na budynku gospodarczym.
- Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie w latach 2016 wykonał prace konserwacyjne na urządzeniach melioracji wodnych podstawowych, w sumie na długości 108914 mb, o wartości ponad 30858 zł., zaś w roku 2017 na terenie powiatu lubaczowskiego zostały wykonane prace utrzymaniowe na rzekach i potokach o wartości 487 tys. zł.

- Działające na terenie powiatu lubaczowskiego Gminne Spółki Wodne wykonały w latach 2016-2017 prace konserwacyjne na obszarze 7081 ha powierzchni zmeliorowanej, na długości rowów 205,2 km, na wartość 295028 zł.
- Utrzymywany jest Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy, który zlokalizowany jest w budynku przy ul. Mickiewicza 45 w Lubaczowie (piwnice budynku sanepidu),

3. W zakresie gospodarki odpadami:

- Na terenie powiatu lubaczowskiego cieszy się dużą popularnością Akcja Sprzątania Świata, której celem jest budzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców oraz uczenia odpowiedzialności za środowisko naturalne. W roku 2017 pod hasłem „Nie ma śmieci- są surowce” została przeprowadzona na terenach leśnych uroczyska Jezioro w Nadleśnictwie Narol, w obrębie Ruda Różaniecka. Natomiast w roku 2016 została zorganizowana impreza ekologiczna pt. II Piknik Powiatowy Piknik Ekologiczny pn. „Zamień odpady na drzewa Lubaczów 2016”. Zasadą otrzymania drzewka było przyniesienie: 5 kg makulatury lub 20 zgniecionych butelek Pet lub 10 słoików/butelek szklanych lub 20 szt. zgniecionych puszek aluminiowych lub 10 szt. baterii lub 1 kg elektroodpadów. Przyjmowane były również przeterminowane leki, płyty CD oraz klisze rtg. Podczas pikniku zebrano łącznie: 10 128 szt. plastikowych butelek pet, 1 300 szt. butelek szklanych i słoików, 3 tony makulatury, 730 kg elektroodpadów, 30 kg przeterminowanych leków, 7 721 szt. zużytych baterii, 40 kg płyt CD oraz 2 200 szt. puszek aluminiowych. Wydano natomiast za przyniesione odpady 4 200 drzewek
- W roku 2016, największe ilości odpadów zostały wytworzone na terenie m. Lubaczów i wyniosły ponad 2600 Mg odpadów niesegregowanych, najmniej w Gminie Stary Dzików i wyniosły ok. 200 Mg odpadów niesegregowanych,
- wśród odpadów segregowanych największą grupę stanowiły: 26,4 % odpady szklane, ponad 25% odpady tworzyw sztucznych, ok. 15% odpady ulegające biodegradacji.
- na terenie powiatu funkcjonują dwa składowiska odpadów komunalnych: w Narolu oraz w Futorach z wydzieloną kwaterą na odpady zawierające azbest,
- Na obszarze powiatu lubaczowskiego funkcjonowało 5 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), w których zebrano 370,097 Mg odpadów.

4. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu:

- na terenie powiatu lubaczowskiego jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty, realizują cele klimatyczne określone w Strategii Europa 2020, z zakresu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 proc., jeśli warunki będą sprzyjające) oraz wzrostu efektywności energetycznej o 20 %, poprzez wykonywanie prac termomodernizacyjnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację kotłowni, modernizację nawierzchni dróg,
- w ramach poprawy i utrzymania wymaganej prawem jakości powietrza organizowany jest co roku Rajd Rowerowy - promocja uprawiania turystyki rowerowej, jako forma rekreacji i aktywnego wypoczynku, a tym samym efektywnej regeneracji organizmu ludzkiego, popularyzacja szlaków i ścieżek turystyczno-krajobrazowych po naszym terenie, integracja działań w zakresie zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu, ze szczególnym uwzględnieniem projektów Geoparku Kamienny Las na Roztoczu i Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”, wpisujących się w programy UNESCO: Człowiek i Biosfera(MaB) oraz Światową Sieć Geoparków,
- na terenie powiatu lubaczowskiego brak stacji monitoringu powietrza atmosferycznego,
- stan powietrza na terenie powiatu określono na podstawie modelowania jakości powietrza w województwie podkarpackim dla 2016 roku, wykonanej przez Firmę ATMOTERM S.A. na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,

- jakość powietrza na terenie powiatu lubaczowskiego:
 - a) dwutlenek siarki- niski poziom,
 - b) dwutlenek azotu – niski poziom,
 - c) benzen- brak przekroczenia, ale na granicy poziomu dopuszczalnego,
 - d) pył zawieszony PM10 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego – incydentalnie na terenie Miasta Lubaczów liczba dobowych przekroczeń pyłu PM10 wyniosła ponad 35 dni,
 - e) pył zawieszony PM2.5 - brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego, na terenach zurbanizowanych stężenia zanieczyszczenia wzrastają,
 - f) Benzo(a)piren w pyłe PM10 – przekroczenia zanieczyszczenia wystąpiły na terenie Miasta Lubaczów i Gminy Lubaczów,
 - g) Arsen, kadm, nikiel, ołów w pyłe PM10 – zanieczyszczenia metalami ciężkimi w pyłe PM10 utrzymywały się na niskim poziomie

5. W zakresie pozyskania energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędnych

- na terenie powiatu lubaczowskiego jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty, realizują cele klimatyczne określone w Strategii Europa 2020, w zakresie zastosowania takich rozwiązań technologicznych pozwalających na osiągnięcie 20% poziomu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych:
 - a) Uzdrowisko Horyniec – budowa kotłowni gazowej wraz z instalacją pomp ciepła oraz kolektorów słonecznych do ciepłej wody, instalacja PV i pompy ciepła,
- w Gminie Cieszanów funkcjonuje jedna z największych w Polsce farma fotowoltaiczna o mocy 2MW, która została wybudowana przez Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty” z Rzeszowa, w ramach projektu „Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii poprzez budowę modelowej elektrowni fotowoltaicznej” w m. Gorajec, gm. Cieszanów powstała instalacja do wytwarzania biogazu rolniczego – elektrociepłownia na biogaz (biogazownia rolnicza). Inwestycja realizowana jest przez PGB Energetyka Sp. z o.o., ul. Gotarda 9, Warszawa, gdzie planowana jest roczna produkcja energii elektrycznej 8300 MWh/rok oraz roczna produkcja energii cieplnej 31600 GJ/rok,
- Na terenie powiatu lubaczowskiego realizowany jest projekt parasolowy - Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gmin: Baranów Sandomierski, Gorzyce, Horyniec-Zdrój, Lubaczów, miast Lubaczów, Narol, Nowa Dęba.
- Projekt obejmuje montaż 936 instalacji fotowoltaicznych, 45 kotłów na biomasę oraz 135 powietrznych pompy ciepła na terenie partnerskich gmin u mieszkańców, którzy złożyli wcześniej deklaracje udziału w projekcie. Na terenie gminy Lubaczów jest to odpowiednio: 185 instalacji fotowoltaicznych, 19 pieców i 32 pompy ciepła. Obecnie gminy przygotowują niezbędne dokumenty do podpisania umowy dofinansowania z Zarządem Województwa Podkarpackiego. Planowane prace zakończeniowe - do 30 września 2018.

6. W zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważonego rozwoju lasów:

- ilość występujących form ochrony na terenie powiatu lubaczowskiego nie uległa zmianie,
- opracowany zostały Plan Zadań Ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Łukawiec PLH180024, który ustala cele działań ochronnych, wykazuje zagrożenia istniejące oraz potencjalne, a także wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dot. eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania, odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt.
- sukcesywnie każdego roku przeprowadzana jest ocena stanu sanitarnego lasów zarówno właścicieli prywatnych jak i mienia komunalnego gmin, podczas której brane są pod uwagę następujące elementy: występowanie złomów i wywrotów, występowanie posuszu, obecność

grzybowych chorób infekcyjnych, uszkodzenia upraw i młodników przez zwierzynę, zagrożenie pożarowe.

W analizowanych latach zauważa się nadmierną gradację porażenia monokultur sosnowych przez szkodnika kornika ostrozębnego, który stwarza ogromne zagrożenie dla stanu sanitarnego lasów na terenie powiatu lubaczowskiego.

- w powiecie lubaczowskim objętych nadzorem jest ok **13 300 ha** lasów niestanowiących Skarbu Państwa. Nadzorem objętych jest 8 gmin wchodzących w skład powiatu lubaczowskiego oraz część lasów komunalnych gminy Laszki (78 ha) i Wiązownica (48 ha)- położonych w obrębie Nowa Grobla. Powierzchnia lasów stanowiących własność osób fizycznych, wspólnot gruntowych to ok. **6177 ha**, natomiast ok. **6872 ha** stanowi mienie komunalne gmin, a ok. **106 ha** mienie kościołów.
- na podstawie ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym Biuro Nasiennictwa Leśnego w Warszawie prowadzi: Krajowy Rejestr Leśnego Materiału Podstawowego (KRLMP), Skrócony Rejestr Leśnego Materiału Podstawowego (SRLMP), rejestr świadectw pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego, rejestr dostawców leśnego materiału rozmnożeniowego,
- w ramach promowania walorów turystyczno-krajobrazowych Roztocza, w maju 2016 r. zorganizowany został II Roztoczański Rajd Rowerowy szlakiem Green –Velo po „Roztoczu lubaczowskim”, natomiast w maju 2017 roku – III Roztoczański Rajd Rowerowy Green Velo,
- uproszczonymi planami urządzania lasu objętych jest 5,9 tys. ha lasów osób fizycznych, wspólnot gruntowych i kościołów oraz 6,9 ha – lasy mienia komunalnego gmin. W 2016 i 2017 roku zostały sporządzone uproszczone plany urządzania lasu dla lasów stanowiących własność mienia komunalnego 8 gmin oraz aneks do uproszczonego planu urządzania lasu dla lasów osób fizycznych położonych na terenie Gminy Lubaczów. Łączna powierzchnia opracowań objęta ponad 6119 ha upul lasów dla lasów mienia komunalnego gmin oraz ponad 22 ha aneks do upul dla Gminy Lubaczów.
- w roku 2016 i 2017 nie odnotowano klęsk żywiołowych w wyniku których ucierpiały znaczne powierzchnie lasów,
- Nadleśnictwo Oleszyce prowadzi hodowlę sadzonek cisa w ramach Ogólnopolskiego Programu Restytucji Cisa.
- ilość występujących form ochrony na terenie powiatu lubaczowskiego nie uległa zmianie,
- opracowane zostały Plany Zadań Ochronnych dla obszaru NATURA 2000 tj. Horyniec PLH180017 oraz Uroczyska Roztocza Wschodniego PLH060093, które ustalają cele działań ochronnych,

7. W zakresie ochrony przed hałasem:

- na terenie powiatu lubaczowskiego wykonywane były prace zmierzające do doprowadzenia istniejących nawierzchni dróg do stanu zgodnego z wymogami dotyczącymi hałasu i poprawy płynności ruchu drogowego:
 - a) Miasto Lubaczów – prace budowlane objęły ulice: Hetmana, Sieniawskiego, Sarzyny, Dębickiego, budowa parkingów przy ul. Kolejowej i Ofiar Katynia, budowa oświetlenia ulicznego: dojazd do garaży od ul. Baziaka, utwardzenia: Ul. Szpitalna, os. Niemirowska II, rewitalizacja: ul. Strażacka, łącznik od skrzyżowania z drogą woj.DW866 ul. Mickiewicza do skrzyżowania z ul. Dębickiego, ul. Armii Krajowej, ul. Ogrodowa, ul. Płk. Franciszka Herzoga, ul. Franciszka Mazurkiewicza, ul. Księcia Leszka Białego, ul. Księcia Władysława Opolczyka,
 - b) Gmina Cieszanów- wykonała prace związane z przebudową, remontem, utwardzeniem dróg: Dachnów, Cieszanów, Kowalówka-Doliny, u. Armii Krajowej i Kościuszki, oraz modernizacja drogi transportu rolnego w Dachnowie ,

- c) Gmina Horyniec-Zdrój przebudowała nawierzchnię dróg w miejscowościach: Horyniec-Zdrój, Polanka Horyniecka, Krzywe, Werchrata, Wólka Horyniecka, Werchrata-Monasterz,
 - d) W Gminie Stary Dzików –przebudowa drogi powiatowej Cewków-Stary Dzików-OleszyceGmina Narol – remont dróg: ul. Wałowa- Lipsko, ul. Sobieskiego – Narol, Lipie, Ruda Różaniecka,
 - e) Gmina Oleszyce wykonała prace związane z przebudową ciągu dróg gminnych, ulice: ul. Spokojnej, ul. Kościuszki, ul. Sobieskiego, ul. Futorzańskiej, Stare Oleszyce, Borchów, ul. Podwalna-Oleszyce, Zalesie –Stare Sioło, Nowa Grobla i Futory,
 - f) Gmina Lubaczów przebudowa nawierzchni dróg: Załuże-Czarne, Basznia Dolna-Piaski, Podlesie, Lisie Jamy-Wygnańce, Wólka Krowicka-Brozie, Budomierz, Basznia Dolna-Piaski, Krowica Hołodowska – Mielniki, Ruda-Szczutków, Młodów-Borowa Góra, Szczutków-Mielniki, Młodów-poprzeczne ulice, Załuże, ul. Wodna w Młodowie, Basznia Dolna, Basznia GórnaDąbrowa-Krausy, Borowa Góra, Hurcze, Lisie Jamy, ul. Nadrzeczna, Hołodówka, Opaka, os. Mieszkaniowe Basznia Dolna, Antoniki, Krowica Sama, Lisie Jamy Opaka, Tymce,
 - g) Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie wykonał prace związane z przebudową dróg powiatowych: Kowalówka-Gorajec-Nowe Sioło, Płazów-Podemszczyzna, Horyniec-Radruż,
 - h) Przebudowane zostały też drogi leśne w Nadleśnictwie Narol oraz Oleszyce, prace remontowe objęły następujące Leśnictwa: Płazów, Kadłubiska, Huta Różaniecka, Gorajec oraz droga leśna nr 7 położona -Gmina Oleszyce i Cieszanów.
- Powiat lubaczowski w latach 2016-2017 został pominięty przy pomiarach poziomu hałasu drogowego jak i kolejowego,
 - W roku 2016 Firma BAASA Acoustics s.c. ul. Gdyńska 25, 58-100 Świdnica wykonała na zlecenie Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, Mapę Akustyczną dla drogi wojewódzkiej Nr DW866 Dachnów – Lubaczów na terenie powiatu lubaczowskiego. Analizę wykonano w ramach zadania: Wykonanie map akustycznych obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów oraz wykonanie okresowego pomiaru poziomu hałasu dróg wojewódzkich o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów.
 - Odcinek objęty niniejszym opracowaniem to część obszaru miasta Lubaczów oraz Gminy Cieszanów. Z przeprowadzonych analiz, wynika że na obszarze o powierzchni ok. 4,72 km², przy obecnych poziomach dopuszczalnych wskaźników L_{DWN} oraz L_N praktycznie nie występują tereny mieszkaniowe, dla których standardy te nie byłyby dotrzymane. Nie występują tereny, dla których akustyczny stan środowiska można zakwalifikować jako zły czy bardzo zły.
 - Wyniki analiz rozkładu hałasu przy elewacjach budynków, przeprowadzonych na różnych wysokościach budynków zlokalizowanych w pierwszej linii zabudowy (dla najbardziej narażonych budynków mieszkalnych) nie wykazały, występowania ponadnormatywnego hałasu na żadnej z kondygnacji.

8. W zakresie ochrony kopalin:

- na terenie powiatu, w latach 2016-2017, 3 podmioty gospodarcze posiadały decyzje koncesyjne na wydobycie kopaliny: kamień wapienny, surowce ilaste oraz piasek,
- na terenie gmin powiatu lubaczowskiego występują następujące złoża:
 - a) Horyniec – Zdrój - wapienie, piaski kwarcowe, torfy, piaski o innych zastosowaniach, woda,
 - b) Stary Dzików – piaski szklarskie, gaz, piasek,
 - c) Oleszyce- piaski, gaz, iły, gliny ceramiki budowlanej,
 - d) Cieszanów – piaski, iły ceramiki różnej,
 - e) Lubaczów – ropa naftowa, gaz, siarka, iły ceramiki budowlanej,
 - f) Narol – wapień,

- Część terenu powiatu lubaczowskiego (gminy: Narol, Horyniec-Zdrój) wchodzi w skład Geoparku „Kamienny Las na Rostocz” – obszaru powstałego na podstawie nagromadzonego skrzemionkowanego drewna z rodziny cyprysnikowatych, pochodzącego z bagiennych lasów rosnących nad „śródziemnomorskim” brzegiem miocenińskiego (karpat) morza,
- 9. **W zakresie ochrony powierzchni ziemi przywrócenie wartości użytkowej gleb:**
 - Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, podlegająca rekultywacji, na terenie powiatu lubaczowskiego wynosi 58,27 ha. Na terenie Gminy Narol oraz Miasta Lubaczów nie występują grunty zdewastowane i zdegradowane. Największe powierzchnie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych znajdują się na terenie Gminy Lubaczów – 30,81 ha – grunty zdegradowane oraz na terenie Gminy Oleszyce 15,98 ha -grunty zdewastowane. Zaś na terenie Gminy Cieszanów występują grunty zdegradowane na pow. 0,70 ha. Grunty zdegradowane występują również na terenie Gminy Wielkie Oczy o pow. 1,99 ha oraz na terenie gminy stary Dzików o pow. 3,27 ha. Grunty zdewastowane o pow. 5,52 ha występują na terenie Gminy Horyniec-Zdrój.
 - W latach 2016-2017 wydane zostały decyzje zobowiązujące do przeprowadzenia rekultywacji gruntów :
 1. Kierunek rekultywacji:
 - a) przyrodniczy na gruntach położonych w m. Brusno,
 - b) zbiorniki wodne o charakterze retencyjno-rekreacyjnym na nieruchomościach położonych w m. Nowa Grobla,
 - c) rolne na gruntach w m. Nowe Sioło, w m. Załuże, w m. Nowe Sioło zajętych na potrzeby wykonania otworów wiertniczych.
 2. Zakończenie rekultywacji:
 - a) W m. Niemstów- rolne kierunek rekultywacji
 - b) W m. Stary Dzików – rolne kierunek rekultywacji
 - W roku 2017 powierzchnia gruntów rolnych wyłączona z produkcji rolniczej wyniosła 2,12 ha , w tym 1,41 ha dla terenów przemysłowych oraz 0,71 ha dla terenów osiedlowych.
 - Właściciele gruntów rolnych na terenie powiatu lubaczowskiego, w latach 2016-2017 korzystali z Programów rolnośrodowiskowych PROW 2017-2013, Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020, a także ze wsparcia na zalesienie PROW 2014-2020j,
 - **W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym:** W 2016 r. w miejscowości Horyniec-Zdrój (punkt pomiarowy ul. Zdrojowa 1) przeprowadzony został pomiar poziomów pól elektromagnetycznych, która nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomierzona wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego E_p (wartość charakteryzująca oddziaływanie pól elektromagnetycznych) była niższa od wartości dolnego progu czułości sondy pomiarowej ($<0,4$ [V/m]).
 - Podstawę prawną oceny poziomów pól elektromagnetycznych stanowi rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania do-trzymania tych poziomów (2003). Rozporządzenie określa wartość dopuszczalną składowej elektrycznej pola w miejscach dostępnych dla ludności, która dla częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz i dla częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz, wynosi 7 [V/m].